

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 353 • CENA 42,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,70 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,38 €
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,70 €
Hrvatska 10 KN
Slovenija 270 SIT
7. novembar 2003.

DVOBOJ NA RECI SALMON

★ **DOK HOLIDEJ** ★

353

Frenk Larami

**DVOBOJ NA RECI
SALMON**

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 353

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

GATE OF THE KINGDOM

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Vilma BEKER-GAĆEŠA

Štampa: 30. X 2003.

Tržište: 7. XI 2003.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: JP MAGYAR SZÓ – OJ Štamparija FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – GATE OF THE KINGDOM

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Velika Berta, suviše ružna da bi joj neka opasnost pretila čak i subotom uveče kada u Peroni i na obližnjim rančevima isplaćuju zarade, sva zadihana, bučno je spustila poslužavnik na šank iza kojeg je stajao i posluživao piće dugonja Džoni Kels.

– Tri velika piva i dva viskija – izrecitovala je ona promuklim glasom. – I još jednu turu punča.

Na poslednji deo porudžbine uvek miran i staložen oberkelner u „Stočarskoj kraljici“ Ejsa Venrajta podigao je obrve, što je bio maksimum njegovog iskazivanja osećanja.

– Za koga je punč, Berta? – upitao je.

– A za koga bi, dođavola, mogao biti, Džoni? – obrecnula se Velika Berta, čija je narav u potpunosti odgovarala njenom izgledu. Pokazala je palcem preko ramena u pravcu jedne niše na drugoj strani prostorije. – Naravno da je za ona dva golupčića. A sad bi bilo dobro da požuriš, Džoni, kako bih odnela svoju porudžbinu i sela da predahnem. Mogu se kladiti da će mi noćas i na već postojećim žuljevima iskočiti žuljevi.

Iako je često slušao o žuljevima Velike Berte, dugonja Džoni se nije mnogo brinuo zbog njenih zamorenih nogu. Zbog nečega je, međutim, ipak bio zabrinut. Videlo se to po načinu kako

je grickao vrh svoga brka i kako je s vremena na vreme bacao pogled ka kancelariji Ejsa Venrajta, čija su se vrata svake večeri u ovo doba otvarala da bi kroz njih u salun ušao vlasnik lokala.

Obuzeta svojim brigama kao i većina ružnih neudatih žena koje su prevale tridesetu, Velika Berta nije primećivala barmenovu napetost dok je s poslužavnikom plovila kroz gomilu. Ali Bek Felon, posaden kao i uvek na svom mestu ispred vrata vlasnikove kancelarije, primetio je zabrinute poglede dugonje Džonija, upućene kroz duvanskim dimom zamagljeni salun ka mestu gde je devojkica njegovog gazde sedela i pila rum s mladim Mek Kejbom.

Nesvestan interesovanja koje je te subotnje večeri probudio kod osoblja „Stočarske kraljice“, ili možda ne hajući za to, mladi, tamnokosi Marti Mek Kejb plivao je u blaženstvu.

– Hajde da plešemo, Libi, bebice – izgovorio je nasmejano i glasno, dograbivši devojkicu za ruku. – Upravo sad sviraju našu pesmu.

Plavokosa Libi, najlepša devojkica u „Stočarskoj kraljici“, a možda i u celoj Peroni, istrkla je ruku i namrštila se.

– Ne budi lud, Marti – odgovorila je, bacivši brz pogled prema vratima kan-

celarije vlasnika saluna. – Ejs se može pojaviti svakog trenutka, a ne bi mu se dopalo da nas vidi kako plešemo. Da budem iskrena, mislim da mu se čak ne bi svidelo ni da nas vidi kako zajedno pijemo. Mislim da bi bilo najbolje ako bih sada pošla da zabavljam goste.

– Ni govora, Libi – rekao je Mek Kejb odlučno. Bio je to mlad, visok i lep muškarac plavih očiju koje su umele da u jednom trenutku vragolasto zasvetlucaju, da bi se već u sledećem pretvorile u led. Kada je ponovo uhvatio devojkicu za ruku, njegov pogled bio je negde između te dve krajnosti, mada je Libi po njegovom glasu zaključila da je rum počeo delovati na njega. – Ostaćeš tu gde si, sa mnom, slatka – nastavio je odlučno. – A ako se velikom Ejsu to ne sviđa, onda neka radi šta mu je drago.

Bile su to hrabre reči, ali plavokosa Libi nije bila sigurna da li njen obožavalac ima dovoljno snage da to što kaže i održi. Znala je da se Marti Mek Kejb već nekoliko puta iskazao spretinim u pesničenju, ali to nije obavezno moralo da znači kako je dovoljno krupna zverka da se odupre Ejsu Venrajtu. Ejs je, naprotiv, bio krupna zverka, brz u odlučivanju i đavolski opasan. To niko nije znao bolje od Libi.

– Dobro, ostaću da ispijem ovo piće, Maṛti – popustila je – ali ne duže.

– Provešćemo mi celu noć zajedno, bebice – nasmejao se Marti samouvereno, a onda se okrenuo od nje i bacio svežnjić novčanica prema krupijeu ruleta, koji je upravo izvikivao poslednji poziv za igru. – Gledaj me samo,

Libi – hvalisao se. – Osećam da ću večeras biti srećan kao nikad dosad.

Devojka je uzdahnula i srknula svoje piće, gledajući ga kako na vrtešku ruleta stavlja ono malo novca što mu je ostalo. Pitala se kako je mogla biti toliko glupa da dozvoli tom mladom rančeru da je prethodnih pet ili šest večeri čašćava pićem, štaviše, da joj se neobuzdano udvara tvrdeći joj da je najlepša žena koju je ikada video.

Pravdala je sebe time kako ju je u naručje lepog Martija oterala usamljenost, nastala iz beznada i straha.

Ona je bila devojka Ejsa Venrajta i to još od prvog trenutka kada je stigla u Peronu bez posla i bez prebijene pare. On joj je dao posao u „Stočarskoj kraljici“ i Libi mu je bila zahvalna i za posao i za prijateljstvo i tek kada je to prijateljstvo postalo nešto mnogo intimnije shvatila je koliko je Venrajt zao i opasan čovek. Ali tada je već bilo kasno. Bila je već deo njegove lične imovine, baš kao i njegov svileni prsluk vredan tridesetak dolara ili punokrvni konj kome je nadenuo ime „Lovac“.

Da, Ejs Venrajt je posedovao mnogo toga i sve što je posedovao ljubomorno je čuvao.

Bora na njenom čelu postala je još dublja kada je videla da Mek Kejb nemilice rasipa novac. Venrajt je zbog posla bio tri dana odsutan iz grada i tog dana se vratio. Pre polaska upozorio ju je da, kada se vrati, ne želi više da kraj nje zatekne tog njenog lepotana. Libi je učinila sve što je mogla kako bi ga poslušala, ali je Marti odbio da se udalji. Ubeđivao ju je ka-

ko je voli i kako želi da se njom oženi. Obećavao je da će je zasuti bogatstvom.

Libi je na to odmahivala glavom, jer iako se on hvalisao kako je bogat, bila je ubeđena kako je u stvari on blizu propasti.

– Dođi i poljubi me za sreću, Libi – uzviknuo je Mek Kejba dovoljno glasno da ga svi u salunu čuju. I Libi i dugonja Džoni Kels i Bak Felon zagledali su se u njega s mešavinom straha i čuđenja.

Za proteklih nekoliko dana svi su prilično zavoleli mladog Mek Kejba i sada su se zabrinuli za njega. Morao je, zaboga, znati po kakvom tankom ledu hoda!

Marti Mek Kejba je to znao, ali ga to nije mnogo brinulo jer je u rukama imao adut kojim je mogao s lakoćom tući svaki Venrajtov potez.

Izgubio je još pet dolara kada su se vrata kancelarije otvorila i na njima se pojavio Ejb Venrajt.

– Dobro veče, gazda – pozdravio ga je Felon, odmaknuvši se od zida na koji se dotle bio naslanjao i vadeći šibicu iz zuba. – Prilična svota, zar ne?

– Da, poprilična gomila – promrm-ljao je Venrajt otežućim teksaškim naglaskom i uputio se ka šanku, gde mu je dugonja Džoni već pripremao njegov uobičajeni viski. Venrajt je uvek nosio svilene košulje i pio najbolji „kentaki“ viski. Smatrao je da ako čovek može sebi nešto da dozvoli, onda treba i da uživa u tome.

– Izgledate zadovoljno, gazda – osmehnuo se barmen. – Je li put u Tri Forks bio uspešan?

Uzimajući čašu s pićem, Venrajt pomisli kako su barmen i čuvar reda Felon večeras nekako suviše srdačni. Verovatno su znali da je kroz špijunku na vratima posmatrao šta se u salunu događa i da mu je sve poznato.

– Zdravo Ejse, stari prijatelju – začuo se jedan veseli glas iz smera stola za rulet. – Drago mi je što si se vratio, jer mi se čini da ovaj tvoj krupije nešto muti s ruletom.

Venrajt se polako okrenuo, uspevaajući da prikrije iznenađenje zbog Mek Kejbove drskosti. Oko njega su se gosti u salunu naglo utišali, jer niko do tada nije imao smelosti da dovede u pitanje ispravnost kockanja u „Stočarskoj kraljici“. Niko do tada.

Vlasnik saluna obuhvatio je pogledom sve oko sebe: svoju devojkicu, koja je bleđa i ukočena sedela za stolom pored Mek Kejba, samog Mek Kejba, lepog i nasmejanog, s pomalo slabićki opuštenom usnom, krupijea pored ruleta, koji ga je gledao očima iskolačenim od čuđenja, i na kraju sva ostala brojna lica gostiju, koji su iščekivali njegovu reakciju.

– Zdravo, dečko – doviknuo je Venrajt skoro prijateljski. – Tvoj sledeći ulog ide na račun kuće. Možda će ti to doneti sreću.

S Martijevog lica nestalo je izazovnog osmeha i u gomili se začuo šapat iznenađenja. Dugonja Džoni Kels prosuo je malo pića iz boce, a Velika Berta prestala je da masira svoje ravne tabane. To svakako nije mogao biti onaj isti Ejs Venrajt, koga su poznavali i koga su se bojali, jer kako inače da se objasni to što tako mirno prima

pljusku u lice od jednog žutokljunca koji čak i ne skriva zanimanje za njegovu devojku?

Bilo je to zaista čudno. Ali veliki Ejs Venrajt ne bi postao to što jeste da je bio glup. Još kao dečkić naučio je da nikad ne staje na klizav teren. A pametni Ejs znao je da ovaj lepi momčić iz Dakote nije toliko glup da se napije i da ga ovako izaziva... sem ako...

Teksašanin, s očima tvrdim kao kremen, okružio je svoj salun pomalo zbunjenim pogledom. Sem ako u toj maloj igri ne postoji neki nov element za koji je Mek Kejb znao, a on nije, rekao je sebi posle kratkog razmišljanja.

Zato je odlučio da bude miran i sačeka da Mek Kejb otkrije svoje karte.

Nije morao dugo da čeka. Marti Mek Kejb je, jedan za drugim, izgubio tri uloga, a onda je svom snagom udario besno u postolje ruleta, tako da je umalo prevrnuo sto.

– Podešen je, sto mu gromova! – prasnuo je, sada već sasvim ljut. – Čovek treba da izrešeta ovu napravu i mnogim poštenim ljudima uštedi rasipanje s mukom stečenih para!

– Marti!

Mek Kejbovo ime odjeknulo je u salunu, mada čovek koji se u tom trenutku pojavio na dvokrilnim vratima sahuna nije uopšte podigao glas.

Marti se okrenuo da vidi ko je ta pridošlica, a onda raširio ruke i razvukao usta od uha do uha.

– Holideje, kućo stara, ovo je zaista iznenađenje nad iznenađenjima! Dođi ovamo da upoznaš moju devojku!

Ozbiljnog lica i čvrsto stisnutih vilica, zapadnjak se uputio između stolova i grupica gostiju.

Hodao je krupnim, gipkim koracima kao puma, i da u njegovim pokretima nije bilo smirene ležernosti, moglo bi se reći da podseća na zverku spremnu na skok. Visok, snažnih, mišićavih ramena, kretao se kao da plovi, pri čemu mu je kretanje tela predstavljalo harmoniju skladnih pokreta.

No još više od njegovog hoda posmatraču je mogla pasti u oči izvesna njegova sličnost s Martijem Mek Kejbom. Holidej je imao istu skoro crnu boju kose, koja se u talasima spuštala na vrat, i modre oči čije se plavetnilo prelivalo u metalnosivu boju čelika. Ali dok je Martijev pogled bio jasan, a namera mu se čitala u očima, zapadnjakove oči su sijale zagonetno, nedokučivo. Misao je iza njih bila skrivena koprenom opreznosti i iskustva. No, sudeći po prisnom tonu kojim je Marti oslovio Holideja, a koji je ovaj prihvatio, mada bez preteranog oduševljenja, njih dvojica su bili dobri poznanici. To se videlo jasno i sve vreme dok je Marti predstavljao Doka plavokosoj Libi kao starog prijatelja.

Na drugoj strani, nedaleko od njih, jedan prst je dodirnuo Ejasa Venrajta po ramenu dok je on stajao leđima oslonjen na šank, prekrštenih nogu.

– Izgleda da ono nisu bile prazne priče, gazda – promrmljao je dugonja Džoni. – Te hvale o njegovom prijatelju kanda nisu bile bez osnova.

– Za šta te ja plaćam, Džoni?

– Da poslužujem piće, gazda.

– Onda poslužuj piće, Džoni. Samo poslužuj i ne pričaj ono što ti nije posao!

– Izvinite, gazda – promuća barmen i udalji se, ostavljajući Ejsa Venrajta samog s njegovim viskijem, skupom cigarom i zadovoljnim izrazom lica, proisteklim iz saznanja da je još jednom bio u pravu.

„Stari prijatelj Dok Holidej“! Bilo mu je jasno da se pred njim nalazi razlog drske hrabrosti Martija Mek Kejba i od toga oseti kako mu pulsira vena u potiljku. One noći, kada je otputovao, Venrajt je Martiju stavio do znanja kako očekuje da ga po povratku neće zateći u Peroni. Mek Kejba je bio tada veoma pijan i ljut. Hvalisao se da se vlasnik saluna ne bi toliko pravio važan da je tu blizu njegov veliki prijatelj. Onda je dodao i da je taj njegov veliki prijatelj vrlo opasan čovek, vešt na revolveru, koji takve kao što je Venrajt može pojesti za doručak... i to bez soli.

Venrajt je u životu čuo mnoga pijana hvalisanja i nije na to obraćao pažnju. Ali sada se setio svake Mek Kejbove reči i njegove tanke, svirepe usne izvile su se na uglovima. Ko je mogao pretpostaviti da će se taj veliki prijatelj zaista pojaviti u Peroni i to baš u obličju Doka Holideja!

Takav udarac Ejs Venrajt nije očekivao, ali uzmak više nije bilo. Holidej ili ne, taj veliki prijatelj ga neće zaplašiti. Još večeras će taj famozni Holidej morati da dokaže koliko je dobar na revolveru. Sa čuvenim strelcem, kao što je Holidej, takav naum bio je đavolski rizičan, ali Venrajt je

bio rešen da nikome ne dopusti da ga ponizi, a najmanje na njegovom sopstvenom terenu! To bi za njegov buduću ugled i poziciju u gradu bilo pogubno.

Ejs je ispio do kraja svoje piće i rekao dugonji Džoniju da mu natoči još jedno. Motreći zapadnjaka, koji se polako okrenuo i netremice se zagledao preko prostorije u njega, vlasnik saluna je spustio desnu ruku do drške svog revolvera.

– To je on, Holideje – rekao je Marti glasno. – To je taj svemoćni Ejs Venrajt glavom i bradom! To je čovek koji je smogao snage da mi naredi da se udaljim iz grada. Ne izgleda baš takva sila, zar ne?

– Molim te, Marti – javila se plavokosa Libi, vukući ga za ruku – ne misli više na Ejsa. – Onda se njen pogled zaustavio na višem od dvojice sago-vornika, koji je stajao pred njom. – Mister Holideje, zašto vi i Marti ne pođete da nešto prezalogajite? Već je kasno i vreme je večeri, pa mislim da bi vam neko toplo jelo godilo.

Zapadnjak ju je pogledao. Počeo se pitati da li je možda njegov prvi utisak o toj devojci tačan. I sada mu je i dalje izgledala kao veoma lepa i oštroumna salunska zabavljačica, ali kao da joj je Martijeva sudbina ipak više ležala na srcu nego što mu se, u prvom trenutku učinilo. Zahvaljujući svom velikom iskustvu s ljudima, Dok je čim je ušao u „Stočarsku kraljicu“, osetio napetost koja je u salunu vladala i ljutilo ga je što je Marti uporno odbijao da to zapazi.

– Mis Libi je u pravu, Marti – rekao je tihim, ali dubokim glasom. – Obojici bi nam dobro došla obilna porcija hrane.

Marti je bacio pogled preko odaje ka Venrajtu, koji je nepomično stajao, a onda se ponovo vratio pogledom na devojkicu. Slegao je ramenima i uz osmeh potapšao se po stomaku.

– Da, možda je vreme da popunim ovu drobilicu – složio se. – Hoću reći kako se ne događa svakog dana da se nekome tako odjednom, kao da je s neba pao, pojavi stari, dobri prijatelj, zar ne? – Glas mu se naglo utišao i on zainteresovano pogleda zapadnjaka. – Čuj, još uvek mi nisi rekao kako se dogodilo to da se pojaviš i zbog čega si došao. Ubeđen sam da je nemoguće da je to čista slučajnost.

Dok je uzvratio Martiju pogled pun strpljenja i razumevanja, koje je poticalo još od onog dana kada je Kordu Mek Kejbu, Martijevom starijem bratu, na njegovom samrtnom čašu obećao da će se naći pri ruci lakoumnom i vetropirastom Martiju, mada je za to postojao još jedan razlog, kojega Dok nije voleo da se seća, ali koji nije bio ništa manje važan. Pogledao je Martija zabrinuto zato što je čuo kako je Marti opet napustio ženu, dete i ranč i krenuo ponovo u jednu od svojih skitnji koje mu nije mogao odobriti.

On još nije bio spreman da kaže kako je od Vanese, koja je u jednom trenutku beznada postala Martijeva žena, primio zabrinjavajuće pismo, koje ga je navelo da napusti svoje trenutno boravište u Kanzasu i pođe tragom svog štićenika – skitnice.

– O tome ćemo kasnije, Marti – odgovorio je. – Sada idemo da nešto prezaloggajmo.

– Idemo – potvrdi Marti i Dok i Libi odahnuše s olakšanjem... sve dok Marti nije pružio ruku i uz širok osmeh rekao: – Idemo, ali svi troje.

– To ti nije pametna ideja, Marti – opomenula ga je Libi uzmičući.

– Zaista i meni izgleda da je to glupa ideja, dečko – složio se Dok. Njemu je prethodno recepcioner u hotelu ispričao sve o Martiju, plavokosoj Libi i Ejsu Venrajtu. Zapadnjak je bio daleko od toga da se složi s Martijevom tvrdnjom kako vlasnik saluna „Stočna kraljica“ i nije baš neki opasan čovek. Naprotiv. Smatrao je da je Venrajt itekako opasan.

– Uvek mi neko govori šta da radim, a šta da ne radim – pobunio se Marti razdraženo. – Najpre mi je, od kako znam za sebe, to govorio Kord, posle toga Holidej, a sad si počela i ti, Libi. – Isturio je prkosno bradu. – Kažem da ćemo svi poći na večeru, ili ćemo svi ostati ovde.

Otpočela je prepirka, ali bez rezultata. U svakoj drugoj situaciji zapadnjak bi ostao neumoljiv, ali je Marti bio prilično pripit i rešen da sprovede svoju volju, pa je Dok zaključio kako je besmisleno protivurečiti pijanom mladom čoveku. U jednom trenutku, istina, nije bio siguran da li to iz Martija govori piće ili možda prkos, ali je dobro znao da onaj čovek pored šanka postaje sve nervozniji i sve opasniji. Venrajt je bio spustio na pult svoju praznu čašu i slušao njihov razgovor.

Libi je prva popustila.

– U redu, za ime božje, Marti – rekla je, izbegavajući Venrajtog pogled. – Poći ćemo svi zajedno, ali ja ću ostati samo dotle dok se malo ne razbavim... i znaj da je to poslednji put što smo se uopšte sreli. Prepustiću brigu o tebi mister Holideju, jer moram priznati da si mi težak.

– Takva je moja lutkica – uzviknuo je Marti i obgrlivši je rukom oko obnaženih ramena, povukao je prema izlaznim vratima. Okrenuvši glavu, namignuo je Ejsu Venrajtu, govoreći devojci i dalje: – Hajde da provedemo jednu nezaboravnu noć!

Izišavši za njima, Dok sa zadovoljstvom oseti prijatno milovanje svežeg večernjeg povetarca po licu. Već prilično opušten posle napete atmosfere u salunu, išao je nekoliko koraka iza zagrljenog para kada je njegovo oštro uho uhvatilo promenu u zvukovima koje su ostavili za sobom. Učinilo mu se da je žagor u „Stočarskoj kraljici“ odjednom utihnuo.

Zapadnjak se okrenuo u trenutku kad su se vrata saluna raskrilila i na trotoar stupio Ejs Venrajt.

– Ostani tu. Ja ću ovo srediti – rekao je nekome iza sebe.

– Gle, gle – osmehnuo se Marti Mek Kejb i okrenuo se licem ka vlasniku saluna. – Pa to je opet stari Ejs! Hoćeš li i ti poći s nama da se zabavimo, Mi imamo nameru da večeras priredimo pravu gozbu, a onda da ubacimo još nekoliko čašica. Samo, posle toga ti i mister Holidej moraćete da nađete neku zabavu za sebe, pošto ćemo se Libi i ja odvojiti da priredimo drugu

zabavu samo za nas dvoje. Jesi li ukapirao šta mislim, Ejse?

– Zaveži, Marti! – prasnu zapadnjak. Možda bi rekao još nešto, ali nije smeo dopustiti da mu bilo šta skrene pažnju s Venrajta, koji je stajao pored prozora saluna, jednom rukom naslonjen na njegov okvir, a drugom, desnom, spuštenom na dršku revolvera.

– Libi, vrati se ovamo! – rekao je Venrajt dubokim, zapovedničkim glasom.

Devojka je pošla, ali ju je Marti zgrabio za ruku.

– Zbog čega misliš da imaš pravo da svim ljudima uređuješ život, Venrajte? – procedio je kroz stisnute zube.

– Reci samo još jednu reč i sravniću te sa zemljom, Marti – opomenuo ga je zapadnjak. Onda je opušteno odmahnuo rukom ka vlasniku saluna: – Udržite se, mister. Ova devojka nije vaša svojina, pa prema tome ima pravo da ide s kim hoće.

– Ko je vas nešto pitao?

Izustivši to, Venrajt je netremice gledao Doka i ovaj primeti kako njegovi snažni prsti klize po dršci revolvera. Nije mogao jasno da vidi Venrajtove oči, ali glas vlasnika saluna govorio mu je sve što je trebalo da zna. Ejs Venrajt je bio rešen na obračun... i njegovu rešenost je trebalo ohladiti.

– Pre nego što me izazovete trebalo bi nešto da znate, Venrajte – upozorio ga je. – Ja sam vrlo vičan revolveru.

– Sto mu muka, čuo sam već da takvi kao vi ovakve kao ja jedu za doručak, Holideje – graknuo je Venrajt.

– Ali to me nimalo ne plaši. Svemu dođe kraj.

Glas mu je zvučao preteći, ali Holidejevo oštro uho uhvatilo je jedva primetan drhtaj, nagoveštaj Venrajtove nedoumice. Koleba se, zaključa Dok. Zato je odlučio da kaže nešto što dobrim delom nije bilo istina. Jer u ovakvim situacijama čovek je morao odstupiti od svojih principa i učiniti malo zlo da bi izbegao veliko.

– Ako želite da znate, Venrajte – rekao je glasom mirnim kao da posmatra krajolik s palube broda na Misisipiju – ja ne volim da me neko uznemirava, pa otud mrzim i one koji me izazivaju. Zbog toga sam tridesetak takvih poslao na onaj svet.

Vlasnik saluna je zinuo, ali reči su mu zastale u grlu.

– Hajdemo, dečko – obrati se zapadnjak Martiju, uzmičući. – Hajdemo polako i vrlo pažljivo.

Marti Mek Kejb se osmehnuo, obgrlio Libi oko vitkog struka i lagano krenuo. Prezadovoljan što se njegov mladi štićenik nije upustio u verbalni obračun, Holidej je, uzmičući, pošao nekoliko koraka, a zatim se okrenuo i pošao za njima.

Odjednom je Marti počeo da zvižduće pesmicu „Rukavica u lugu“. Da li je bila slučajnost što je u prisustvu čoveka koji se nije najhrabrije poneo izabrao baš tu pesmu čije su se reči mogle dvojako shvatiti?

Dok Holidej nije imao vremena da to nagađa, jer je Marti bacio pogled preko ramena i odjednom povikao:

– Pazi!

Zapadnjak se instinktivno sagnuo i istovremeno potegao kolt. Ugledavši Venrajta zgrčenog i spremnog da pripuca, on opali. Udar kuršuma odbaci Venrajta na zid saluna. On se laktom prislonio na zid kraj prozora i iznenađeno se zagledao u protivnika. Onda se skljkao pored zida.

Dok je nepomično stajao. Što iz saluna, što sa svih strana nagnuli su ljudi da vide šta se desilo. U Holideju se gomilao bes, ali taj bes nije bio upućen Venrajtu, već je bio usmeren ka mladom Martiju. Jer znao je da zviždukanje pesmice nije bila slučajnost.

Marti je smišljeno izazvao Venrajta da potegne revolver!

Barmen je kleknuo na jedno koleno pored svog gazde i okrenuo ga na leđa.

– Mrtav je – izustio je nategnutim glasom. Pogledom je potražio zapadnjaka. – Pogođen je tačno u srce! – dodao je.

– Pokušao je da me ubije s leđa – rekao je Dok kruto, još uvek stojeći nepomično kao da su mu noge urasle u tle. Pokretom ruke pokazao je iza sebe: – Oboje mogu to da kažu.

– A ko to može da kaže? – začuo se neki nepoznati glas i Dok se okrenuo. Pred sobom nije ugledao svog mladog štićenika Martija već tvrdo, neumoljivo lice jednog visokog, snažnog čoveka koji je na prsima nosio šerifsku zvezdu.

Šerif grada Perone držao je u ruci revolver čija je cev bila uperena zapadnjaku u prsa.

Holidej se osvrnuo oko sebe. Svuda je video samo nepoznata, optužujuća i neprijateljska lica.

– Moj prijatelj Mek Kejb i gospođica plavokosa... – izgovorio je prilično mirnim glasom, mada mu je za to bilo potrebno mnogo napora. – Gde su oni?

– Rekao bih da su zbrisali – odvratio je šerif i svaka reč koju je izgovorio činila se Holideju kao ekser zakucan u njegov mrtvački kovčeg. – Pretpostavljam da su znali kako je Ejs moj šurak, ubico... – Ućutao je i vrhom cevi dotakao zapadnjakova prsa. – A po tebi bih rekao da ti to nisi znao. Mada, ne mislim da to ima nekog značaja, jer ćeš biti obešen, bilo da si to znao, bilo da nisi.

– Pucao sam u samoodbrani! – usprotivio se Holidej.

– To ćemo ostaviti da sudija odluči – reče šerif ledenog izraza lica, povlačeći ruku nazad. Oči mu zasjaše. – On je bio moj pašenog – izustio je tiho, a zatim snažno udario zapadnjaka revolverom po glavi.

Holideju se ulica okrenula pred očima i on je pao. U ustima je osećao ukus prašine i kao iz daljine čuo je šerifov glas:

– Uzmi ubici revolver – naredio je nekome od prisutnih.

Onda se vrh šerifove čizme spustio na njegovo čelo i svet oko njega uto-
nuo je u tamu.

*

Sudija i šerif prošli su kroz teška hrastova vrata, uglavljena u zid od ci-

gala. Kamenom popločani hodnik vodio je u zadnji deo zgrade, gde je ključar, jedan stari Indijanac, lica izbora-
nog kao suva šljiva, grubom metlom čistio pod ispred ćelija.

– Sklanjaj mi se s puta, crvenokošće! – proderao se šerif Krid na ključara i zastao pred vratima prve ćelije. – Ovde je, Oskare.

– Ubica, je li? Kako se zoveš? – obrati se zapadnjaku.

– Rekao sam ti da se zove Holidej – podseti ga šerif.

– Hoću da mi on to kaže.

– Džon Holidej – predstavio se uha-
pšenik.

– Odakle si, momče?

Dok odmahnu rukom.

– Zar je to važno? – reče rezignirano.

– Nije trebalo da dolaziš ovamo. Koliko ljudi nosiš na duši?

– Nijednog, ako ste mislili da sam nekog ubio bez razloga. Inače, dosta ih je na onaj svet otišlo od mojih koltova, ali to s vama nema veze.

Sudija podiže obrve.

Šerif se umeša:

– Rekao sam ti da je drzak, Oskare.

– Nisam drzak – javi se zapadnjak.

– Pre bih to mogao da kažem za vas, šerife. Rekoh da sam dosta puta pucao iz koltova i uvek pogađao, ali nisam objasnio samo to da sam uvek bio izazvan. To je razlog zašto me do sada niko nije optužio za ubistvo.

– Ne zanima me da li te je neko optužio ili nije. – Sudija Vajthed kao da je uživao u svojim rečima. – Nas zanima samo Ejsovo ubistvo.

– On je prvi potegao.

– Ko je to video?

– Marti Mek Kejb i plavokosa Libi.

– Šerif reče da su oni otperjali iz grada – reče sudija. – Imaš li nekog drugog svedoka, Holideje?

– Bilo je tako kao što sam rekao – odvrati Dok.

– Optužnica je zasnovana na poznatim činjenicama, Oskare – umeša se šerif Krid. – Njegov prijatelj se udvarao Ejsovoj devojci i među njima je došlo do reči. Pojavio se ovaj „veliki“ prijatelj i rezultat njegovog sledećeg poteza bio je: Ejs mrtav na trotoaru ispred saluna. Logična je pretpostavka da je Marti Mek Kejb doveo ovog Holideja da ubije Ejasa kako bi imao odrešene ruke u vezi s tom devojkom. Kada je Ejs pao, Marti i Libi su se uplašili i zbrisali, ostavljajući Holideja na cedilu. Moje je mišljenje kako je Holidej smatrao da je on čovek s velikom reputacijom, pa će mu to omogućiti da se izvuče. Ali pogrešno je računao. Jer – klimnuo je glavom, – ja nameravam da ga obesim.

– Moj šurak Ejs bio je pomalo nasilan i prek čovek, Holideje – reče sudija Vajthred. – Ali bio je takođe brat žena koje smo šerif i ja uzeli za supruge. Velika je nesreća za tebe što to nisi znao.

– Loš znak, loš znak! – začuo se neki glas i šerif se žustro okrenuo.

– Zaveži, Indijanče! – odbrusio je.

– Već sam zavezao, šerife – odvrati stari poglavica Bizonska Grba.

– Ejs je bio dobar čovek, Oskare – prekorio je Krid svog pašenoga. – Nije trebalo da govoriš loše o njemu sada kada je mrtav.

– Dok je bio živ nisam smeo da mu se suprotstavim – priznao je Vajthred pošteno. – Malo ih je koji su to smeli. Izuzetak je tvoj prijatelj, Holideje, a i on je izgleda smogao hrabosti tek kada si se ti pojavio.

– Verujete li da sam došao ovamo da ubijem vašeg šuraka, sudijo? – upita zapadnjak.

– Ne izgledaš kao ubica. Sem toga, još nisam čuo da ti se pripisuje neko ubistvo... sem u samoodbrani – potvrdi Vajthred, ali kada je u Holidejevim očima zaplamsao plamičak nade brzo je dodao: – S druge strane, Ejs Venrajt je bio jedan od najuglednijih građana i činjenice te teško terete. Bićeš sigurno obešen ako ne nađeš svedoke koji će potvrditi tvoju priču.

– Jeste li potražili Mek Kejba i onu devojku? – upita zapadnjak Krida.

– Jesmo, tražili smo ih – došao je škrt odgovor. – I sada, tamo napred su moji zamenici koji će te čuvati – promumlao je šerif i okrenuo se. – Sutra ujutru ćemo ti suditi, ubico. U podne ćeš već visiti na konopcu.

– Visoko, visoko – promrmljao je zloslutno ključar. – Srećan put u večna lovišta.

– Dođi ovamo – naredi mu Krid. Indijanac mu je prišao i šerif mu je zavrnuo uho. Starac je jauknuo i Krid ga je okrenuo i šutnuo nogom u leđa. – Čisti se i zaveži! – proderao se i izašao.

– Tomi nije loš čovek – reče sudija.

– Pravi je anđeo – složi se Holidej cinično.

– Zbilja, ozbiljno to mislim. On više laje nego što ujeda. Dobar je šerif, ali

se ponekad suviše unosi u svoj posao. Uzmimo, na primer, starog Indijanca. Prošle zime on se pojavio ovde polumrtav od gladi. Zaklao je nekoliko Tomijevih kokošaka i pojeo ih. Tomi ga je strpao u zatvor i posle tri meseca uzeo ga za čuvara. Ali svaki put kad ga vidi podseća ga na svoje kokoške. Isto je i s tobom. Svaki put kad te vidi seti se Ejasa. Ali to će sve prestati sutra u podne. Do viđenja!

Indijanac se isprasio i otpozdravio:

– Do viđenja, sudijo.

– Do viđenja poglavico Bizonska Grba – odgovori sudija uz slab smešak i iščeze na kraju hodnika.

Ključar je prišao do vrata ćelije i naslonio se na metlu.

– Ti si mrtav čovek, Holideje – rekao je gledajući zapadnjaka zainteresovano. – Bojiš li se smrti?

– A ko se ne boji?

– Poglavica Bizonska Grba, eto ko.

– Da sam tako star i ružan kao ti možda se ni ja ne bih bojao.

Zapadnjakove reči ostavile su utisak na Indijanca.

– Ti si hrabar ratnik, Holideje. Nisi kao tvoj prijatelj. Tvoj prijatelj je sisao slabo mleko. U plemenu Sijuksa takve kao što je on gaze nogama.

Počeo je glasno da se smeje i njegova bezuba usta učinila su se Doku kao smanjeni model pećine slepih miševa.

– Mislim da ti je šerif naredio da čistiš – rekao mu je.

– Da čistim? – Indijanac zamlatara metlom po podu i diže takav oblak prašine da bi se u njemu i mazga ugušila. Kroz koprenu prašine začulo se

njegovo cerekanje: – Bizonska Grba će sutra u ovo vreme počistiti hrabrog ratnika u mrtvački kovčeg. Kladi-mo se!

Holidej se okrenuo, kašljući od prašine. Osvrnuo se po ćeliji. Pored zida nalazio se ležaj s pocepanim madracem. Bio je tu i jedan sto na tri noge i kibla.

Kada se Indijanac udaljio, Dok priđe vratima, provuče ruku između rešetaka i zagleda se u hodnik, a onda se vrati do svog ležaja i koncentrisa se na posao oko kopče svog pojasa, nastojeći da metalni vrh savije u dosta jaku kuku.

– Nije nameravao da sedi i čeka presudu suda u Peroni ako je ikako sebi mogao da pomogne.

Bio je već mrak kada je stari ključar došao noseći upaljenu svetiljku. Sačekao je da Indijanac zakači svetiljku na zid, a onda ga upitao:

– Imaš li duvana, starče?

Indijanac je uzeo duvankesu iz džepa košulje i pružio je tako da je zapadnjak nije mogao dohvatiti. Dok je ispružio ruku, ali uzalud. Poglavica Bizonska Grba cinično se nasmejao, kao da je tokom boravka u Peroni i sam zadobio neke osobine šerifa Krida.

Njegov smeh je naglo prestao kada je Holidej iznenada zamahnuo svojim opasačem. Indijanac je odskočio unazad, ali ga je grubo savijena kuka zakačila za džep košulje. Dok je trgao opasač. Džep se počeo cepati, ali je trzaj ipak bio dovoljan da Indijanca izbacila iz ravnoteže i privuče ga nadohvat zapadnjakove ruke. Holidej ga je zgrabio za prsa, snažno ga povukao k

sebi i tresnuo Indijančevu glavu o gvozdene rešetke. Držeći ga čvrsto, Dok je otrgao svežanj ključeva s njegovog pojasa, a onda ga pustio da onesvešćen padne na pod.

Otključao je vrata i izašao u hodnik. Poglavica Bizonska Grba je zastenjao i seo. Na čelu mu je iskočila velika modra čvoruga, ali je inače bio sasvim priseban. Stari poglavica je očigledno još uvek bio izdržljiv ratnik.

– Nemoj! – zavapio je kad je Dok zamahnuo pesnicom. – Mi smo na istoj strani, veliki poglavico bledolikih!

Holidej zastade sa zamahnutom pesnicom. Nije želeo da udari starca. Nije zapravo uopšte bio siguran da je poglavica Bizonska Grba iz plemena Sijuks pri zdravoj pameti. Znao je, međutim, da će, bez obzira na sve, stari poglavica dići uzbunu ako ga ne onesvesti ili ne povede sa sobom.

– Uz moju pomoć možeš pobeći – ogłosi se Indijanac naslućujući njegovu dilemu. – Ja znam prolaze. I ja sam bio zatvorenik.

Holidej se odluči. Zgrabio je starca za prsa i uspravio ga na noge.

– U redu. Idemo zajedno – rekao je kratko. – Koliko ih ima tamo napolju?

– Dvojica šerifovih pomoćnika. Šerif je na večeri.

– Ima li ovde oružja?

– Mnogo.

– Koji ključ otvara arsenal?

– Onaj crni. A ja sam sada srećan, bledoliki! Poglavica Bizonska Grba vratiće se svom plemenu. Dosad sam se bojao da napustim posao. Sad ću se vratiti svome plemenu i pleme će mi prirediti slavlje i mlade devojke će

me golicati ispod brade a ja ću piti sve dotle dok ne zaboravim na šerifa Krida.

Holidej ga nije slušao. Probao je crni ključ. Odgovarao je. Vrata su se otvorila. Pred njim se pružao prazan hodnik. U kancelariji na ulazu škripnula je stolica. Bizonska Grba dodirnuo je zapadnjaka po ramenu i pokazao mu jedna bočna vrata.

– Puške su tamo. Bronzani ključ!

Hodajući tiho kao duh Dok je prišao sporednim vratima u hodniku i otključao ih. U jednom drvenom ormariću nalazile su se dve kratke dvocevke i tri karabina. Holidej uze jednu vinčesterku.

– Gde je municija? – upita.

Bizonska Grba je zavukao ruku iza police s puškama i izvukao otuda kutiju s mecima. Holidej otvori kutiju, napuni magacin vinčesterke, a ostatak stavi u džep.

– Nisam ubica – rekao je. – Srediću te ljude kako znam i umem, ali ih neću ubiti. Udesi nekako da dođu ovamo.

– Kako?

– Reci im da sam bolestan. Reci im bilo šta.

Poglavica Bizonska Grba je slegnuo ramenima i izašao u hodnik.

– Hej! – povikao je. – Holideju je zlo! Zameniće, dođi brzo!

Njegov povik imao je za rezultat trupkanje čizama i u hodniku se pojavio punački šerifov zamenik.

– Šta je, dođavola, Indijanče? – upita.

– Zatvorenik se ne miče! Brzo dođi ovamo!

Šerifov zamenik pohita. Holidej sa-
čeka dok ovaj nije došao do vrata oru-
žarnice, a onda širom otvorio vrata.
Zastao je kada mu je Dok pritisnuo
cev puške uz rebra.

– Ruke u vis! – naredio mu je.

Zamenik pogleda zapadnjaka, a on-
da podiže ruke. Indijanac pritrča i
oduze mu kolt.

– Za ovo ću te skalpirati, stara džu-
kelo! – pretio je zamenik.

Dok ga munu puškom:

– Gde je drugi?

– Vilson je na verandi – odvrati za-
menik natmureno.

– Nađi neki konopac i veži ga – ob-
rati se Holidej Indijancu. Onda je kun-
dakom puške udario zamenika i ovaj
se srušio kao pokošen.

– Jesi li siguran da nemaš u sebi
krvi Sijuksa, bledoliki? – upita ga Bi-
zonska Grba oduševljeno, dok je vezi-
vao onesvešćenog predstavnika za-
kona.

– Želiš li još uvek da pođeš sa
mnom? – upita ga Dok.

Stari Indijanac klimnu potvrdno
glavom:

– Bolje je da pobegnem nego da os-
tanem ovde.

Misleći na ono što je iskusio sa še-
rifom Kridom, Holidej nije imao osno-
ve da mu protivreči. Prešao je tiho
hodnikom do šerifske kancelarije.

– Pokušaj da onome napolju zava-
raš pažnju – reče starom poglavici.

– To je lako. Vilson je glup – odvrati
Indijanac hvalisavo, a onda, posrćući
i teturajući se, prođe preko odaje i ve-
rande da bi se niz stepenice skotrljao
na ulicu.

Vilson odloži pušku uz zid i pohita
za njim. Počeo je da grdi Bizonsku
Grbu kako je pijan, ali je onda začuo
nečije tihe korake iza sebe. Samo što
se okrenuo na njegovu glavu se spu-
stila zamahnuta puška.

Na ulici je vladala tišina. Prostor is-
pred zatvorske zgrade bio je slabo os-
vetljen i ono malo građana što su se
u vreme večere zatekli na ulici nisu
ni čuli ni videli ništa neobično. Ho-
lidej i Indijanac su se vrlo lako došu-
njali sporednom ulicom do gradske
štale, izveli i osedlali dva konja i odja-
hali iz grada.

Kada su se u gradu začuli prvi povi-
ci na uzbunu oni su bili već celu milju
daleko. Zapadnjak je zamahnuo vodi-
cama da ošine konja i natera ga u trk,
ali ga je poglavica Bizonska Grba
zadržao, stavivši mu ruku na mišicu:

– Razdvajamo se, bledoliki. Mislio
sam da se vratim u dolinu, ali upra-
vo sam se setio da su me tamo našli
u pogrešnom vigvamu... zbog čega su
me i oterali. Zato će Bizonska Grba
poći na jug i pridružiti se plemenu na
reci. Ako se ne bojiš da izgubiš skalp,
pođi na zapad u dolinu obeleženu dve-
ma oštrim stenama. Možda će te Ski-
juksi skalpirati ali te šerif neće uhva-
titi.

Zapadnjak prihvati pruženu suvu
koščatu ruku. I dalje nije bio siguran
da je poglavica Bizonska Grba čak-
nut, ali je smatrao da je dovoljno bi-
star da preživi.

– Do viđenja, starče! – pozdravi ga.

– Čuvaj skalp, bledoliki – osmehnu
se Indijanac bezubim ustima, a onda
petama potera konja u noć, jašući kao

nekad kada je bio mlad, u vreme kada posledice reumatizma i vatrene vode još nisu uzele svoj danak.

Zapadnjak je neko vreme nepomično sedeo u sedlu, visok, širokih ramena i crne talasaste kose, kojom se poigravao noćni povetarac. Lice mu je bilo smrknuto od stalne psihičke napetosti, ali i umora. Senka mučnine bila mu je zamračila lice.

Mladi Marti Mek Kejb ga je izdao!

*

Te noći sijao je pun mesec. Njegov odraz blistao je po površini ledene reke Marč, a bokori suve trave šumeli su na noćnom vetru. Oko ponoći vetar je postao jači i rastureni oblaci raširili su se po nebu, a njihove senke su brzo i nečujno klizile po tlu.

Holidej je izračunao da je od Perone prešao dobrih tridesetak milja. Kretao se na zapad tvrdim, kamenitim terenom, birajući staze najnepogodnije za gonjenje.

Bio je begunac pred zakonom.

Prosto neverovatno!

Dok Holidej – džentlmen avanturista – poznat kao prijatelj jednog od najboljih predstavnika zakona za Zapadu, čuven kao častan i hrabar čovek i mač pravde nad glavama nitkova i hulja svih vrsta, sada je bio u bekstvu pod optužbom za ubistvo!

Osećao je u ustima ukus gorčine. Nije mu bilo prvi put da zapadne u nevolju pomažući Martiju Mek Kejbu. To ga je mučilo, ali ne i brinulo. No bekstvo iz zatvora biće shvaćeno kao priznanje krivice. Šerifu Kridu i sudi-

ji Vajthredu neće biti teško da ga žigošu kao ubicu, a za ubicu u bekstvu budućnost nikada nije bila ružičasta. Mogao se, razume se, kriti, ali koliko vremena će proteći pre nego što potere odustanu od gonjenja i njegovo lice bude zaboravljeno? A i tada... kakva ga je budućnost čekala?

Zašto su Marti i ona devojka nestali bez traga bilo je pitanje koje mu se bez prestanka vrtelo u glavi.

Teorija koja mu je prva pala na pamet još uvek mu se činila i najrealnijom. Marti je bez sumnje znao kako je šerif Krid u srodstvu s Venrajtom i predviđao je šerifovu žestoku reakciju zbog smrti vlasnika saluna. Zbog toga je jednostavno potražio sigurnost što dalje od dohvata šerifove ruke, uveren da njegov veliki prijatelj neće imati teškoća da se izvuče iz situacije koja zatim bude nastupila. Uostalom, nije li taj njegov veliki prijatelj u prošlosti s lakoćom razrešavao slične situacije? Nije li Holidej s uspehom krčio put za njega još od onog dana kada je njegov brat Kord poginuo kao rendžer u Oklahomi?

Pitao se kuda je Marti mogao poći. Ako je imao i trunku zdravog razuma, on se otresao plavokose Libi i uputio se pravo kući, a to znači na svoj ranč kraj reke Salmon u pokrajini King Fišer u severnoj Dakoti. Vanesino pismo, koje je još uvek nosio u džepu svog sakoa, govorilo je da je Marti bio odsutan od kuće skoro šest sedmica. Čak i po Martijevim standardima to je bilo dugotrajno odsustvo i Dok je sve više dolazio do uverenja da će, kada je jednom pobegao iz oblasti Pe-

rone, cilj njegovog lakoumnog mladog prijatelja biti sopstveni dom.

Ta pomisao oživela je u njegovom sećanju malu, čistu i sveže obojenu kuću, s ružičnjakom pred njom, u kojoj pucketa vatra u kaminu, lice jedne žene od čije je lepote zastajao dah i mirisa ženskog tela u noćnoj tami, mirisa od koga su ga podilazili prijatni žmarci.

Zapadnjak pogladi rukom neobrijanu bradu. Osećaj krivice opet ga je pritisnuo kao kamen u želucu. Osećaj krivice koji je četiri godine nosio skriven u srcu i koji je od tada postao dodatni podstrek za njegova lutanja.

Namrštio se u tihoj zimskoj noći i umorno, oborenih ramena, poterao konja ka dvema šiljatim stenama koje su označavale granicu teritorije Sijuksa. Dok je tako jahao činilo mu se, ako ga je Marti čak i namerno izdao u Peroni, da je to samo zaslužena kazna za čoveka koji je voleo i voli ženu svog prijatelja i koji je tako, na neki način, izneverio obećanje da će Martija štititi.

*

Sudija Oskar Vajthred je s potera-
ma imao neku vrstu nepisanog dogovora. Očekivao je od njih da se ne mešaju u njegov posao kad deli pravdu zločincima u oblasti Perone, a u zamenu za to on nikada nije pojahao konja i krenuo s nekom poterom.

Možda sudija Vajthred nikada nije bio zadovoljniji tim nepisanim dogovorom nego onoga jutra kada je video

da se posle pet dana potera vratila praznih šaka.

Dan je bio hladan. Već punih četrdeset osam časova padala je susnežica i na ulicama je bilo toliko bara da bi po njima maltene mogli čamci ploviti. Učesnici potere su izgledali toliko umorni da je, po svemu sudeći, i njima bila potrebna pomoć doktora Vilsona ili Džona Berlihorna.

Mada je šerif obično bio prijatan za društvo, sudija je smatro da mu u takvoj situaciji u najmanju ruku duguje poziv na piće kod „Stočarske kraljice“. Njegov pašenog bio je neobrijan, sav slomljen od jahanja i umoran kao pas, ali je ipak trezveno razmišljao. Rasejano je slušao sudijino pričanje, a dok je pijuckao viski razmišljao je o toploj vatri, debelom odresku, ispečenom na žaru, prženim krompirićima i toploj postelji.

Tomi Krid bio je, u stvari, toliko umoran da je na Vajthredovu odlučnu sugestiju da u slučaju Holidej bude vrlo uzdržan, samo nešto nerazgovetno progundao i klimnuo glavom. Sudijino rezonovanje zasnivalo se na činjenici da pre nego što neki čovek bude svrstan među ubice i za njim se izda poternica, odobrenje za to mora biti oblasni šerif.

Budući da je u odsutnosti svog pašenoga imao dovoljno vremena za razmišljanje, sudija Oskar Vajthred je došao do zaključka kako sumnjičavi stari šerif Blejd Hol može odbiti optužbu i zahtev za izdavanje poternice i to iz dva razloga. Prvo: Ejs Venrajt je bio šerifov šurak, što je Kridovu nepristrasnot moglo dovesti u sumnju.

Drugo, iako nije bilo svedoka koji bi potvrdili da je obračun bio častan, nije bilo ni svedoka koji bi mogli potvrditi suprotno.

– Ja bih bio veoma srećan da ga osuđim i obesim, Tomi – sažeo je sudija svoje izlaganje – ali mislim da bismo trebali prežaliti naš gubitak i pustiti da stvar ostane na tome.

– Možda si u pravu – složio se umorni Krid.

Kada je, međutim, stigao kući, dočekalo ga je nešto sasvim suprotno.

– Da digneš ruke? – frknula je poštovana gospođa Krid, koja je po temperamentu ličila na svog pokojnog brata. – Zar da dragi, voljeni Ejs leži u hladnom grobu, a njegov surovi ubica slobodno šeta i udiše vazduh. Stidi se, Tomi Kride!

Šerif je duboko uzdahnio i spustio noge u lavor tople vode. To je bila ona strana njegovog života za koju je malo ljudi znalo. On je bio opasan čovek, ali kao i mnogo veći ljudi pre njega, on je svuda vodio glavnu reč sem u svom domu. Izabela Krid bila je visoka, energična Teksašanka i uz to vrlo tvrdoglava, tako da je mazga u poređenju s njom bila dobroćudna životinja. Ona je mnogo držala do svog jedinog brata koga je sudija tačno opisao kao nasilnika i čak mračnjaka. Taj njen odnos prema bratu nije izbijao iz Kridove glave one noći kada je zatekao Ejsa Venrajta mrtvog, a onog visokog stranca sa još zadimljenim koltom u ruci.

Iskrena ljutnja pokrenula je šerifa u dugotrajno gonjenje za Holidejem, ali, budući da je imao vremena da raz-

misli, bio je po povratku spreman da prihvati Oskarov predlog. No sada više nije bilo tako. Ako bi zaboravio slučaj Holidej, njegov život više ne bi vredeo ni pare.

Sledećeg dana uputio se u središte oblasti, gde je proveo četiri časa u natezanju s oblasnim šerifom Holom, iz kojeg je Tomi Krid konačno izašao kao pobednik.

Narednih dana odštampane su poternice za Dokom Holidejem i razaslate širom severnog Kolorada. Ali niko nije mogao doneti poternicu tamo gde je zapadnjak našao sebi utočište. To se niko ne bi usudio, jer mada su se držali granica utvrđenih ugovorom o miru, Sijuks Indijanci su još uvek bili isti oni pobednici kod Litl Big Horna.

*

Holidej je sedeo pokraj male vatre u pećini. Dok je na žar spuštao sveže očišćenu pastrmku pokušavao je da ne misli o kafi i duvanu. Bile su to stvari koje čoveku pružaju zadovoljstvo, ali bez kojih se može. Konačno, bilo je i gorih dana od ovih kada je spavao u dubokoj pećini, lovio preko dana i živio dijetalno, na ribi i pečenoj divljači.

Provukao je prstima kroz dugačku, tamnu kosu. Nevolja je bila u tome što je u svom skrovištu u dolini Sijuksa imao dovoljno vremena za razmišljanje. Prikovan za tu pećinu, koja mu je privremeno pružala sigurnost, podsećao se kako ga je Marti i do tada više puta razočarao. Taj mladi čo-

vek uvek je od nekoga očekivao da za njega vadi kestenje iz vatre i da ga spasava iz situacija u koje je svojom nepromišljenošću zapadao. Odgovornost za ranč, ženu i dete, koja mu se nametala, nije mu nikada pomogla da se izdigne do nivoa zrelog i odgovornog čoveka. I u Peroni, kada su se stvari iskomplikovale, poneo se detinjasto, očekujući bez sumnje kako će se Dok lako izvući.

Obasjano vatrom, zapadnjakovo lice se razvuklo u osmeh.

Ko može da kaže da taj mladi vetrogonja nije bio u pravu, upitao se. Nije li se zaista izvukao, kao što mu je to i inače uvek polazilo za rukom?

Osetio je kako mu se popravlja raspoloženje. Oslonio se laktovima na udoban, čvrst ležaj, osluškujući uporan noćni vetar koji je vejao smrznuto lišće. I kao i uvek kada je bio dobre volje, misli su mu se vratile na nju...

Njeno lice ukazalo mu se u plamenim jezicima vatre. To lice, koje nije video pune četiri godine, ali je pred njim bilo tako živo kao da ga je video juče. Isto ono lice koje ga je pratilo kroz Kolorado, Teksas, Nju Meksiko... lice divne, plavokose devojke s kojom je vodio ljubav u starom dobrom Meksiku.

Istina, bilo je dosta žena u tih poslednjih nekoliko godina njegovog života, ali nijedna od njih nije mu ostala u trajnom sećanju.

Vatra se počela gasiti i noć je postala hladnija. Ustao je s namerom da iz ugla pećine donese drva i pritom pomislio na to kako mu je odelo već izgledalo jadno i kako će posle još ne-

koliko dana koje je primoran da ovde provede izgledati još jasnije. Čim se vrati u civilizaciju moraće kupiti novo.

Uspravio se s naramkom granja i odjednom zastao kao ukopan. Pogledao je munjevito ka ulazu u pećinu. Nakrivio je glavu u stranu, osluškujući vetar i škripanje golog granja te konačno razaznao šum koji je odudarao od njemu poznatih, uobičajenih šumova doline Sijuksa. Šum, koji ga je naterao da tiho spusti drva iz ruke na tle i, pritulivši vatru, uzme u ruke vinčesterku.

*

Noge su je bolele, te lake noge begunice, koje su je donele čak s drugog kraja široke doline Sijuksa. Gonjena strahom, smogla je snage da se uzvere uz oštre litice na istočnoj strani doline i sada je bila na ivici snage. Njene zadihane grudi nadimale su se pod bluzom s resama od jelenske kože. Uprkos hladnoći, njeno glatko, tamno lice presijavalo se pod tankom skramom znoja.

Morala je nastaviti da beži. Jer uvek kad bi je snaga izdala dozvala bi pred oči lik muškarca čije telo kao da je bilo izliveno od bronz. Bilo je dovoljno da se seti njegovog gnevnog lica kada ga je ponizila pred celim plemenom, pa bi njene noge u mokasinama dobile nov podsticaj da ponesu umorno telo.

Sve do pre nekoliko dana Jutarnja Zvezda živela je sa svojom majkom u selu Sijuksa na severozapadnim ob-

roncima prostrane doline Bul Krika. Život joj nije bio lak, ali ga je provodila u miru sve dok Crni Štit, ratnik i budući poglavica Sijuksa, nije odlučio kako je krajnje vreme da sebi pribavi ženu.

On je njenoj majci dao za nju pet konja, cenu koja do tada nije bila plaćena ni za jednu devojku u dolini. Od tog trenutka, po indijanskim zakonima, ona mu je potpuno pripala. Poklonjeni konji učinili su je ženom Crnog Štita i, kao muž, on je imao pravo da je progoni i kazni smrću ako bi bilo šta pogrešila. Ali ona je pobjegla pre nego što je Crni Štit uspeo i da je dodirne.

Hoće li je ubiti ako je bude uhvatio? Ili će je odvući nazad u dolinu da bi dokazao svojim saplemenicima kako Crni Štit nikada ne može doživeti poraz ni u ljubavi, kao ni u ratu?

Nije to mogla znati. Niko, u stvari, i nije znao, jer niko nije toliko poznavao Crnog Štita. Jutarnja Zvezda bi više volela da umre nego da ga upozna više nego što ga je dotle znala.

Ušla je u jednu duboku, ravnu dolinu, obrubljenu visokim borovima, prevalila još par stotina metara, a onda se spotakla i pala. Pokušala je da ustane, ali više nije imala snage. Ostala je da leži na leđima na mekom snegu, zureći netremice kroz krošnje drveća.

Onda je zaplakala. Nije mogla da zadrži suze. One su joj spontano curile niz obraze. Zagnjurila je glavu u šake i zajecala.

Proteklo je dosta vremena pre nego što je prestala da jeca. Onda je ustala, zagladila rukama suknju, zategnu-

tu oko njenih vitkih bokova i obrisala suze s obraza. Sada ju je bilo stid što je plakala. Ona je bila samo upola Indijanka, ali ipak je bila dovoljno pripadnica Sijuksa da bi stoički pogledala tegobama u oči, ma kolike one bile.

Nije plakala čak ni onda kada je njen dragi Mali Vuk bio oteran iz njihovog sela, ispraćen pogrdama i besom Crnog Štita. A oteran je zato što nije hteo da učestvuje u večnom ratu protiv plemena Crne Noge.

Ako je bez suza podnela gubitak Malog Vuka, pomislila je, onda može izdržati i sada.

Ustala je ponovo i osetila se mnogo jačom. Nastavivši put, bila je sigurna da je još daleko od toga da bude pobeđena.

Samo trenutak kasnije zastala je kao ukopana. Uхватила se rukom za grlo. Nije više bila sama u ovoj planinskoj uvali. Na jednom stenovitom ispustu iznad nje stajao je s puškom u ruci visok muškarac crne kose. Potrajalo je neko vreme a da se nijedno od njih nije pomerilo. Među stenjem i drvećem oni su, tako nepomični, predstavljali deo skamenjene scene ispod blistavog vedrog neba.

Onda je Dok Holidej progovorio:

– Jesi li sama, devojko?

– Bledoliki! – otelo joj se zadihano. Zapadnjak klimnu glavom:

– U pravu si... ja sam bledoliki. A šta ti radiš ovde?

Odmahnula je glavom s izrazom straha i neverice na licu. Dok ju je mirno odmerio i pritom registrovao sve: njenu laku, finu odeću, nedostatak prtljaga i oružja, činjenicu da je

do njegovog skrovišta stigla pešice, iako ih je od najbližeg indijanskog naselja delilo bar tridesetak milja. Zapazio je i njen očigledan strah i iscrpljenost.

Sva svoja zapažanja je redom razmotrio, a onda polako spustio pušku.

– Čini mi se da si ti u bekstvu, devojko – rekao je.

Jutarnja Zvezda ga je pogledala u lice i na njemu opazila nešto što ju je ohrabrilo.

– Šta znači to... u bekstvu? – upitala je.

– Znači da bežiš od nečega ili nekoga. U pravu sam, zar ne?

Pritisla je šake na grudi i zagledala se negde iza sebe. Nije mu odgovorila na pitanje, ali je Doku njeno ćutanje bilo dovoljno rečito.

Skočio je sa stene na kojoj je stajao i pošao prema njoj, a kada je ona uplašeno ustuknula, podigao je ruke do visine ramena ne bi li je ohrabrio.

– Ne treba da me se plašiš, devojko – rekao je blago. – I ja se krijem. – Pokretom glave pokazao je naviše. – Tamo gore. Ako hoćeš, dobro si došla da поделиš sa mnom ono što imam.

– Ne, ne... idem dalje.

– Kako hoćeš. – Dok se nezainteresovano okrenu. – Ako više voliš da se mrzneš i gladiješ umesto da se greješ i založiš tek ispečenim pastrmkama...

Devojci je od gladi pošla voda na usta. Pastrmka je bila njeno omiljeno jelo. Stigavši do ispusta na steni, Dok je zastao. Nije morao da se okrene jer je po lakim koracima za sobom za-

ključio kako ga devojka prati. Osme-
hnuo se i pošao ka pećini.

*

Put do ranča pored reke Salmon vijugao je kroz živopisan predeo u području planine Kvil, čiji su vrhovi parali nebo. Sama reka Salmon nastajala je od desetak malih potočića koji su ispod stenovitih vrhova tekli niz stepenaste padine spajajući se u vodopad koji se obrušavao nekoliko stotina metara u dubinu, odakle je kao reka Salmon nastavio da teče ravnim dnom doline.

Put je odatle vijugao dalje kroz oblast Vinteraset.

Od suncem obasjanog krajolika Dakote čoveku je zastajao dah, ali je taj pribor bio sasvim običan dečaku koji se igrao pored potoka južno od kuće. Četvorogodišnji Soni Mek Kejb nije bio zainteresovan za lepotu predela oko sebe, jer je bio zauzet važnim poslom – izgradnjom brane od kamenja i blata. Izgledalo je da je u njegovoj konstrukciji postojala neka greška jer je pod pritiskom vode kamenje padalo.

Dečak je zamišljeno napucao usne i brzo došao do pravog rešenja: treba dodati još blata.

Vanesa Mek Kejb pojavila se na vratima čvrste rančerske kuće, izgrađene od brvana. Bila je to mlada žena vitkog stasa i kose boje zrelog žita, kakvu je kosu imao i njen sin. Na sebi je imala staru plavu haljinu, koju je kupila iste godine kada se udala.

– Soni!

– Da, mama?

– Nećeš se pokvasiti, je li?

Dečak se pogledao. Bio je skroz mokr.

– Ne, mama!

– Ti si dobar dečko – rekla je ona i ušla u kuću.

Soni je odsutno klimnuo glavom i vratio se svom poslu. Sa svoje četiri godine smatrao je da već mnogo zna o životu i ljudima, a naročito o svojoj majci. Pošto ga je jednom pozvala, znao je da ga više neće zvati sve do ručka, a do tada će se njegovo mokro odelo na suncu osušiti. Bar se tome nadao. A nada i šansa da se odeća osuši bili su ipak bolje rešenje od sasvim izvesne grdnje ako bi rekao istinu.

Zadovoljan svojim zaključivanjem, ali izgubivši odjednom interesovanje za branu, Soni se udaljio od potoka i pošao prema ograđenom prostoru u kome se nalazila njihova mazga – stari Gromovnik.

Soni i mazga su se uglavnom dosta dobro slagali, ali kada je dečak ovaj put prišao ograđenom prostoru bilo mu je očigledno da stari Gromovnik tog dana nije dobro raspoložen. Mazga mu je ravnodušno okrenula zadnjicu i nastavila da žvaće slamu i da netremice gleda preko ravne prerije prema planinskom masivu.

Uz dubok uzdah, Soni je seo na jedno prevrnuto vedro i počeo trljati rukom nakvašena kolena, nadajući se da će tako doprineti da se brže osuše. Činilo mu se kako tih dana niko nije zainteresovan za njega. Kada je njegov otac otišao, mama je svakog dana postajala sve manje raspoložena. Soni

je već izgubio pojam o tome koliko je vremena prošlo od kako je otac otišao, ali je znao da je prošlo mnogo.

Sa interesovanjem se zagledao u zavrpe na svojim kožnim pantalonama. Kao da su bile vlažnije nego desetak minuta ranije! Okrenuvši se suncu da bi ga ono direktnije ogrejalo, našao se licem okrenut prema putu.

Posmatranje uske trake puta, koji je vijugao do brda, probuđivalo je u dečaku uspomene kako dobre, tako i loše. Brojne loše uspomene bile su povezane s odsustvovanjem njegovog oca, koje je moglo trajati dan-dva, ali i nekoliko sedmica.

Tokom takvog jednog očevog odsustvovanja Soni je u kovčegu sa starim stvarima našao izbledelu fotografiju dvojice muškaraca. Kada je upitao majku ko su ti ljudi, ona mu je kratko odgovorila: – Stric Kord i čika Dok. Zatim mu je objasnila da je stric Kord poginuo. Za onog drugog, čika Doka, nije ništa rekla, ali je taj drugi svakako bio živ, jer su pri pogledu na fotografiju majčine oči čudno zasijale. Posle toga je danima bila setna i nije ga grdila kada bi nešto pogrešio. Iz toga je dečak zaključio kako je taj Dok neka značajna ličnost, možda značajnija nego njegov otac Marti.

Soni je ustao s vedra i počeo besciljno da šeta po dvorištu. Nije nikako mogao da razume zašto taj čika Dok nikada nije došao da ih poseti. Kad god je o tome pitao majku, ona je samo slegala ramenima i odgovarala da ne zna. Kada je pitao oca, ovaj mu je grubo odbrusio i Soni je rešio da mu takva pitanja više ne postavlja.

Još je jednom duboko uzdahnulo.

U ovakvim trenucima Soni se nije osećao previše mudrim. Slutio je da u ponašanju starijih i u svetu oko njihovog ranča sigurno ima nešto što ne razume, nešto što verovatno neće sasvim razumeti sve dok ne bude imao pet ili čak šest godina.

– Soni!

Majčin glas zazvučao je zvonko i oštro. Trepćući iznenađeno, dečak je shvatio kako je zalutao suviše blizu u opasnu zonu koju je ovog vlažnog jutra predstavljao prostor oko kuće.

Njegova majka bila je nagnuta kroz prozor kuhinje, ruku umazanih brašnom.

– Soni, pa ti si mokar!

Na tu konstataciju moralo je postojati neko dobro opravdanje, ali u tom trenutku zbunjeni Soni nije ga se mogao setiti ni za živu glavu. A onda, kada je već očekivao poziv da dođe u kuhinju, opazio je da se izraz majčinog lica odjednom promenio. Širom otvorenih očiju zurila je pokraj njega ka preriji i odjednom su njene ruke mahinalno pošle prema kosi.

Dečak se okrenuo i dah mu je zastao. Putem je dolazio visok konjanik, obasjan blistavim prepodnevnim suncem. Izgledao je kao jahač iz neke bajke, pre nego što je dečak u njemu prepoznao svog oca.

Kao i uvek pri povratku s nekog dugotrajnog putovanja, otac mu je izgledao nekako drugačiji. Glas mu je odavao neko unutrašnje zadovoljstvo, za koje je Soni znao da će se, kako vreme bude prolazilo i njegovog oca hvatao nemir, postepeno gasiti.

Otac im je rekao da mu je jako žao što su ga poslovi zadržali daleko od kuće, ali da će zato imati mnogo zanimljivih stvari da im priča. Trenutak je bio pogodan i Soni je iskoristio priliku da mu postavi pitanje na koje je inače često dobijao oštar odgovor.

– Tata, jesi li negde video čika Doka?

Začudo, otac se ovaj put nije naljutio.

– Nisam, sine. Tražio sam ga na nekoliko mesta, ali bez uspeha. Izgleda mi da je čika Dok digao ruke od nas. Ali on nam nije ni potreban kada smo nas troje zajedno, zar ne?

– Mislim da nije, tata. Jeste, nije nam potreban.

Po dečaku se videlo da nije baš uveren u to što je rekao.

*

Sneg je tiho padao i, nošene vetrom, pahuljice su se kovitlale kroz vazduh i lepile za lice. Pa ipak, zapadnjaku je sneg bio prijatelj jer je prekrivao tragove i omogućavao mu da lovi na većoj udaljenosti od pećine. Danas je išao dosta daleko i ulovio je dva kunica. Kada je po povratku stigao blizu skrovišta, sneg je prestao da pada.

Dočekala ga je prijatna toplina pećine. Ostavio je konja u jednom bočnom udubljenju, a onda prišao vatri, gde je devojkica sedela brade naslonjene na skupljena kolena. Ustala je da uzme zečeve iz njegovih ruku i da mu otrese pahuljice s ramena.

– Zar opet pada sneg? – upitala je.
– Nisam primetila.

– Padala je samo susnežica – odgovori Dok, čučnuvši kraj vatre. – Imam osećaj da će to biti poslednji sneg ove zime.

Devojka ga kratko pogled, ali Holidej, zagledan u plamen nije primetio izraz zbunjenosti na njenom licu. Jutarnja Zvezda se brzo okrenula i posvetila se pripremanju kunića. Ali u duši je znala da se približava trenutak kada će njen bledoliki ratnik zauvek otići.

Znala je da će taj dan doći. Znala je to odmah, još one noći kada se, drhćući od zime na svom ležaju od trave i iglica četinara, odlučila da ustane, uvuče se ispod njegovog ćebeta i upozna njegovu toplinu i snagu, što je, zapravo, od prvog trenutka i priželjkivala.

Nije imala nikakvih iluzija. On je za nju bio bledoliki stranac sa svojim mnogobrojnim brigama, a ona ipak samo poluindijanska devojka koja u njegovom svetu nije imala mesta.

On joj nikada ništa nije obećao i mada o tome uopšte nije govorio, čvrsto je verovala da u njegovom životu postoji neka druga žena.

Jeli su ćuteći. Zapadnjak je zurio u plamen. Kada su završili s obedom, Jutarnja Zvezda je na njen graciozno podatan način ustala i posvetila se čišćenju ostataka od hrane. Dok ju je posmatrao s mešavinom želje i žaljenja.

Znao je kako je shvatila da će on uskoro otići. Uvala, u kojoj su proveli nekoliko dana, bila im je sigurno skrovište, ali dalje od granice teritorije Sijuksa nastajalo je proleće. Za-

padnjak je bio čovek na koga je smrt stavila svoj znak i morao je preduzeti nešto da taj znak skine sa svog imena.

Šta će ona učiniti, to nije znao. Hoće li se vratiti na Bul Krik i uklopiti u obaveze koje ima supruga Crnog Štita, ili će, možda, preduzeti dugo putovanje na jug i potražiti Malog Vuka, njenog mladog ljubavnika, koji je znao samo da peva i svira na fruli?

Ma šta učinila, zapadnjak je znao da neće zaboraviti ovih nekoliko dana spokoja u pećini okovanoj zimom i snegom.

Proteklo je nešto vremena i Holidej je pošao da istimari svog konja, a zatim je prebacio pušku preko ramena i uputio se ka izlazu iz pećine.

U uvali ispod pećine ugledao je grupu Indijanaca. Zastao je na otvoru pećine kao ukopan, ne verujući očima u ono što vidi. Izbrojao je sedam konjanika iz plemena Sijuksa, koji su, jašući na primitivnim sedlima od bizon-ske kože, savijali vratove, tražeći tragove na tlu.

Kada ga je prošao prvi šok, shvatio je da je bio neobazriv. Suviše se uzdao u to da će sneg pokriti sve njegove tragove, a sem toga, nije se nadao da će Sijuksi poći toliko daleko od svojih staništa. Pogotovo ne zimi. Na njegovu nesreću, on u tu računicu nije uvrstio i bekstvo Jutarnje Zvezde. Morao je znati da će njen beg dići Sijukse na noge i pokrenuti ih na traganje u širem okruženju.

Osetio je kako mu je devojka prišla i stala iza njega. Začuo je njen prigušeni uzvik.

– To je Crni Štit! – šapnula je.

Holidej nije bio nimalo iznenađen. I sam je slutio ko bi to dole mogao biti. A i da nije, pojava mišićavog crvenokošca s velikim crnim štitom od bizonske kože govorila je sama za sebe.

Crni Štit je izgledao tačno onako kako ga je zamišljao. Bio je sav sazdan od mišića i dok je gonio svog konja kroz uvalu, glas mu je oštro i zapovednički odjekivao.

– Moramo se sakriti – rekla je Jutarnja Zvezda.

– Nemamo gde da se sakrijemo – odvrati zapadnjak tiho. – Sem toga, pogledaj: onaj ratnik s crvenim perjem već je našao trag koji vodi ovamo.

– Šta onda da radimo, Dok?

– Preostaje nam samo jedno, devojko – odgovori on i s prstom na obraču puške izađe pred gonioce u uvali.

Kada su ga ugledali, Indijanci zastadoše nepomični. Jedan od njih stavio je strelu u luk i zategao tetivu, ali je pustio oružje kada mu je vođa nešto doviknuo.

Crni Štit je petama poterao konja do ruba padine i tu zastao.

– Žena Crnog Štita je tu?

Govorio je to odsečno kao da cedi reči.

Zapadnjak je znao da su ovi majstori čitanja tragova našli devojčine tragove na mestima gde ih novi sneg nije pokrio. Klimnuo je potvrdno glavom.

– Ovde je. – Okrenuo se i pozvao:

– Dođi ovamo, Jutarnja Zvezdo!

Kada ju je ugledao, Crnom Štitu je zastao dah. Ustuknuo je preteći neko-

liko koraka, ali je Jutarnja Zvezda ostala mirno da stoji pored Holideja. Ljut zbog toga, Crni Štit je doviknuo svojim ratnicima nekoliko reči, ali ga je Holidejev glas nadjačao:

– Čuo sam da si pravi ratnik, Crni Štite, ali čuo sam laž!

Crni Štit sevnu očima.

– Čuo si istinu. – Udario je kopljem o svoj štit. – Crni Štit je veliki ratnik Sijuksa!

Holidej hladno pljunu.

– Ratnik koji nije u stanju da sačuva svoju ženu? Ratnik koji traži pomoć drugih da bi ubio svog neprijatelja? Pljujem ja na takvog ratnika!

Zapadnjak odmah zapazi da je njegova strela pogodila cilj. Lice Crnog Štita se izobličilo u ružnu grimasu. Okrenuo se i grlenim glasom dobacio nešto svojim ljudima, a onda skočio iz sedla, prelomio preko kolena svoje koplje i bacio ga prema Holideju. Pritom je smatrao da u govoru treba biti što je moguće kraći.

– Mi se boriti. Ja ubijem – rekao je.

– Himangas?

Indijanac podiže obrve.

– Znaš za himangas?

– Dvoboj do smrti? Znam.

– Dvojica ratnika će se tako tući zbog jedne žene. Počnimo!

Zapadnjak je devojci, bleđoj u licu, pružio svoju pušku.

– Kad ga ubijem ti drži na oku sve ostale – rekao joj je tiho.

Glas mu je zvučao samopouzdan, ali to samopouzdanje bilo je namenjeno samo njoj. Davao je, istina, sebi dosta šansi da će pobediti Crnog Štita, ali posle toga će još uvek protiv

sebe imati šestoricu Sijuksa. Tešio je, jedino, sebe misliti da će, ako pogine, poginuti boreći se.

Pripreme za dvoboj nisu dugo trajale. Dok su se Crni Štit i Holidej obnažili do pojasa i izuli se, Beli Medved je na tlu prošaranom snegom nacrtao krug prečnika destak metara i u sredinu zabio oštar nož, a zatim se udaljio.

Borci su stali na ivicu kruga, jedan naspram drugog. Na dati znak trebalo je da svaki od njih pokuša da se dočepa noža. Kada bi se nož našao u posedu jednog od boraca, cilj tog naoružanog bio bi da serijom manjih uboda i posekotina dovede svog protivnika do stanja bespomoćnosti, posle čega je poslednji udarac dolazio praktično kao čin milosrđa. Ritual je bio strogo određen.

Jedan od ratnika dao je znak da dvoboj počne.

Crni Štit je krenuo prvi da iščupa nož iz smrznute zemlje. To mu je i uspešno i s nožem u ruci Indijanac je zauzeo stav za napad, ne očekujući ono što je sledilo – zapadnjakov udarac nogom u donji deo trbuha. Indijanac je ustuknuo, a Dok je nastavio da napada sve dok nije zaradio dubok ubod u levu podlakticu.

Na prvu kap krvi on je ustuknuo i dozvolio Crnom Štitu da ga juri nekoliko minuta. Onda je drugi zamah noža zasekao njegova prsa. Uz škrgut zuba Dok je nasrnuo na Indijanca, ali je pritom bajagi posrnuo i pao, čekajući se na dlanove.

Crni Štit je uz pobednički poklič skočio prema njemu, ali se Dok brzo

uspravio i bacio mu u oči pregršt snega i peska. Indijanac je za trenutak zastao zaslepljen i u sledećem trenutku našao se na zemlji, oboren udarcem noge u stomak, dok je Holidej stiskao u ruci dršku otetog noža.

Crni Štit je brzo učio. Bacivši i on protivniku pesak i sneg u lice, naterao je zapadnjaka da ustukne, pri čemu je ovaj posrnuo, ali ne namerno. Crni Štit je poleteo kroz vazduh kao izbačen iz katapulte, raširenih ruku i zgrčenih nogu. Njegova savijena kolena udarila su Holideja u prsa i izbila mu dah iz pluća. Dok je pao poleđuške i Indijančevi prsti zarili su mu se u vrat. Holidej je zamahnuo krvavim nožem i zadao ubod. Začulo se bolno stenjanje, ali stisak prstiju na zapadnjakovom vratu nije popustio.

Holidej oseti kako mu se mračni svest. Ostatkom snage zario je nož dublje, okrenuo ga u rani levo-desno i osetio kako ga poliva mlaz tople krvi, ali prsti Crnog Štita ostali su čvrsti kao čelik, gušeći život u njemu.

Dok pokuša da ga odgurne sa sebe, ali bez uspeha. Na oči mu je pao mrak i više ništa nije osećao. Onda je osetio udar u nos, ali je znao da ga to nije udarila pesnica. Udarila ga je glava Crnog Štita, a Indijančevi prsti klinuli su s njegovog vrata i on je ponovo mogao da diše. Pred očima mu se razbistrilo i on ugleda Crnog Štita opruženog i mrtvog. Drška noža virila mu je između rebara.

Zatvorio je oči u iščekivanju da mu se vrati snaga. Osetio je da je neko s njega skinuo mrtvo telo Crnog Štita i otvorivši ponovo oči ugledao je lica

ljudi koji su ga okruživali. Pokušao je da ustane, ali nije mogao. Čuo je glasove i pomislio da ga čula varaju. Onda je razabrao nežni glas Jutarnje Zvezde:

– Sve je u redu, Dok. Bezbedni smo.

To što je čuo lepo je zvučalo, ali Holidej nije verovao svojim ušima sve dok nije ustao i napio se vode. Zatim se polako obazro oko sebe i video ne krvožedne ratnike, željne osvete, nego grupu običnih ljudi na čijim se licima čitalo olakšanje.

Jutarnja Zvezda je objasnila Holideju kako su se i ratnici Sijuksa bojali Crnog Štita. Po pričanju Belog Medveda, dve sedmice pre toga Crni Štit je izveo napad na pleme Crne Noge, što je bila povreda ugovora o miru i moglo bi im na leđa navući američku konjicu. Pre desetak godina takav potez doneo bi Crnom Štitu naziv heroja, ali sada su bila drugačija vremena.

Crni Štit je bio mrtav, a mladi ratnici, koji su verovali u mir, nisu imali nameru da oduzmu život čoveku koji ga je u fer borbi ubio i oslobodio ih njegove vlasti.

Dva časa kasnije zapadnjak je odjahao iz doline Sijuksa. Jutarnja Zvezda mu je previla rane, a ratnici su mu poklonili jedno krzno bufala, koje je trebalo da ga štiti od zime.

Na rastanku Jutarnja Zvezda nije krila suze, što je izazvalo veliko čuđenje Sijuksa, koji nisu mogli da zamisle da neki član njihovog plemena, pa bila to i devojka, zbog nekoga plače.

Zategnuvši vodice na vrhu istočnog prevoja, Holidej je digao ruku, a da-

leko, na suprotnoj strani doline jedna sićušna prilika na konju otpozdravila mu je rukom.

*

Prošle su pune tri sedmice pre nego što je brbljivi mladi Viler došao da utoli veliku žeđ u usputnoj krčmi Ba-ha Džesapa, severno od Bač Krika i u takvom raspoloženju odao se sa uživanjem ispijanju Džesapovog pića kakvo se retko viđa čak i ovde, na granici Vajominga.

U Vajomingu je već vladalo proleće i misli mladog Vina Vilera zaokupljao je viski i razgovor u krčmi, jer za žene on nije mario...

Drugi gost saluna bio je visoki crnomanjasti muškarac, odeven u dobro građansko odelo preko koga je nosio ogrtač za jahanje. Taj nepoznati gost nije ni digao glavu kada je Viler otpio dobar gutljaj pića i počeo da priča.

Pred nepoznatim stajala je čaša s pivom, a pogled mu je počivao na komadu papira koji je držao u ruci. Na papiru je pisalo da se izvesni Dok Holidej, visok stodevedeset santimetara, mršave telesne građe, crnomanjast, plavih očiju, traži zbog ubistva Ejša Venrajta, vlasnika saluna u Peroni.

Raspisana nagrada bila je mala: svega dvesta dolara. Izgledalo je, da je slučaj Venrajt na dobrom putu da bude zaboravljen, ali čak i da nije, Holidej je izmakao s teritorije Kolorada u Vajoming gde poternice iz susedne države nisu stizale. U krčmi nije bilo njegovog omiljenog brendija, pa je, ionako dosta žedan, uzeo pivo. Pivo

je bilo dobro, ali su mu njegove omiljene „havana“ cigare još više prijale. Poslednjih nekoliko dana, koje je proboravio u dolini Sijuksa, ostao je bez duvana i sadašnje uživanje nadoknađivalo mu je i to.

Tek kada je ispio svoje pivo i pošao ka šanku da uzme drugo, Dok je primetio da žedni Vin Viler ne raspravlja o problemima profesionalnih lovaca već da Bahu Džesapu priča o pljački diližanse. Već se pripremao da s osećanjem dosade sluša tu priču dok mu šanker ne natoči piće, ali je u jednom trenutku shvatio da raščupani mladi lovac na krzna u svom pričanju pominje Vinteraset.

Zapadnjak je naćulio uši dok je Viler nastavio:

– Iz te diližanse opljačkali su deset hiljada dolara, prijatelji moji! Koliko mogu da se setim, to je najveća pljačka u ovoj oblasti. A najinteresantnije je da su pljačkaši uspeali da pobegnu.

– Koliko ih je bilo? – Krčmar zevnu, pokrivajući usta šakom.

– Kako sam čuo, četvorica. Smatra se da je vođa bande neki Kanađanin po imenu Keli, ali ne bih bio iznenađen ako se otkrije da je zakulisni mozak pljačke onaj Mek Kejba.

Verovatno je bila srećna okolnost da krčmar nije primetio kako je Holidej prišao i kako stoji na kraju šanka, jer bi ga sigurno zainteresovala promena izraza njegovog lica.

– Mek Kejba? – Krčmar ponovo zevnu. – Ko je taj Mek Kejba?

Vin Viler ga je zlovoljno pogledao. Iz nekog razloga, koji nikada nije mo-

gao da razjasni, ljudi ga izgleda nikada nisu slušali s dovoljno pažnje.

– To je onaj tip o kome sam ti na početku govorio, dođavola! – odvratio je i dunuo kroz nos. – Onaj, za koga kažu da je delovao iz pozadine. Čovek koji je znao sve o pošiljci novca za račun banke u Bizmarku.

Lovac na krzna strusio je u grlo sadržinu čaše, a onda podrignuo i pritisnuo mrki kažiprst krčmaru u prsa.

– Upoznao sam ja jednom tog Mek Kejba, druškane! Lukav je i snalažljiv. Ostavio je na mene utisak čoveka koji bi bio u stanju da slepcu ukrađe groš. Nećeš mi verovati, ali govore kako on tu negde, u ovom kraju, ima ženu i dete!

– Ima i takvih ljudi – promrmlja krčmar, naprežući se da ne zevne ponovo i pogledom potraži razlog da umakne pred gnjavažom dosadnog Vina Vilera.

Ali tog razloga nije bilo. Njih dvojica su bili sami u krčmi. Čudno, pomisli Džesap, da nisam primetio kada je visoki neznanac izašao.

*

Prvi put posle četiri godine Dok Holidej je jahao glavnom ulicom Vinterseta.

Taj grad je po malo čemu bio značajan, ali je ipak u dva bloka zgrada u glavnoj ulici imao više saluna nego trgovina i kuća za stanovanje. U Vintersetu je bilo ukupno deset saluna, ali su stariji doseljenici ipak čeznuli za starim, dobrim vremenima, kada je u gradu danonoćno radilo tridesetak

saluna, koji su jedva uspevali da prihvate sve one koji su odlazili na zlatonosna polja, ili su se otuda vraćali.

Bogate zlatne žice bile su davno iscrpljene, ali Vinterset nije postao gradom duhova, kao mnoga njemu slična naselja. Umesto toga, stanovnici su se počeli baviti stočarstvom, jer su otkrili da na zlatonosnim poljima raste najbujnija i najsočnija trava u celoj pokrajini. Mali broj kopača zlata još je uvek prevrtao zemlju u planinama, tražeći zlatan prah, ali njih je bilo sve manje.

Mada je samo nekoliko puta prošao kroz oblast Vinterset, zapadnjak je dosta znao o njegovom razvoju, koji se, uostalom nije mnogo razlikovao od razvoja drugih pokrajina Dalekog zapada. Sada se trudio da što je moguće više dozna o pljački za koju je pre dva dana čuo u krčmi Baha Džesapa.

Priče o toj pljački bile su prilično zbrkane. Neki su govorili da su prepad izvela tri razbojnika, a drugi su tvrdili da ih je bilo četvorica. Nije, međutim, bilo sumnje da su lupeži pobeegli u planine Kvil, gde su uspeali da zametnu trag. Izgledalo je takođe da nema nikakve sumnje da je u pljačku umešan Marti Mek Kejb.

Holidej nije znao da li će ovaj put moći da mu pomogne jer je i sam bio begunac pred zakonom. No, da bi pomogao sebi, morao je naći Martija i plavokosu Libi. Pre toga je, međutim, trebalo utvrditi da li su vesti o događaju u Peroni stigle do oblasti Vinterset i zato je pre odlaska na Martijev ranč svratio u grad.

Zaustavio se najpre ispred pošte.

Zadignuvši okovratnik ogrtača do ušiju, ličio je na ravnodušnog radoznalca, ali iako mu nije pretila neposredna opasnost, Dok nije odahnuo sve dok nije utvrdio da među poternicama na zidu nema nijedne s imenom Doka Holideja.

Pošto je tu najpreču brigu ostavio iza sebe, Dok je odlučio da se uhvati u koštac s onom drugom.

U zgradi zatvora našao je jednog nepoznatog čoveka sa šerifskom značkom. Šerif Endi Horn nije u početku bio suviše prijateljski raspoložen, ali kada je čuo njegovo ime i posle pet minuta razgovora, Holidej je bio sasvim siguran da čuvar reda u Vintersetu ništa ne zna o događaju u Peroni.

Tek tada je zapadnjak seo, zabacio šešir dublje na potiljak i, izvadivši cigaru iz pozlaćene tabakere, zatražio od šerifa Horna da mu ispriča šta je to njegov mladi prijatelj učinio.

Po šerifovom pričanju Marti je posredstvom nekog svog prijatelja u stanici diližanse saznao za pošiljku bančinog novca, a s druge strane, opet, bilo je opštepoznato da je u prijateljskim odnosima s trojicom Kanađana – Kelijem, Rebom i Čartom, koji su izvršili pljačku. Mada je Marti nestao iz grada onoga dana kada je pljačka izvršena, u samom napadu na diližansu učestvovala su samo tri čoveka, a očevici su uporno tvrdili da nijedan od trojice maskiranih bandita nije bio ni slično građen kao Marti Mek Kejb.

– Ipak je za svom četvoricom izdata poternica, mister Holideje – nastala

vio je da priča šerif. – Potera je beguncima izgubila trag u planini, ali cela pokrajina je dignuta na uzbunu za slučaj da eventualno napuste svoje skrovište. Zbog vas, a još više zbog njegove žene i dečaka, nadam se da će ta mlada budala biti uhvaćena živa.

– On nije... – zaustio je zapadnjak da kaže, ali je ostatak rečenice progutao. – Hvala vam što ste mi poklonili vaše vreme, šerife. Nameravam da potražim svog mladog prijatelja čim odem do njegovog ranča. Ako ga nađem pre nego što padne u ruke zakona, ja ću ga privesti.

Horn je dobroćudno klimnuo glavom.

– Čuo sam da ste vi čovek na svom mestu i džentlmen, mister Holideje, i sada vidim da nisu bile izmišljene priče o vašim uslugama koje ste pravdi i zakonu povremeno činili. Želim vam svaku sreću. Ali moram da vas opomenem: Heri Keli, Luter Čart i Vins Reb imaju na duši mnogo zločina. Ako ipak budete imali sreće i naletite na njih, iskreno vam preporučujem da se ne upuštate sami u okršaj s njima.

– Imaću to na umu, šerife – odgovori Dok i iziđe.

Kada je stigao na ranč već se hvaltao mrak. Morao je da prizna sebi kako je pomalo uzbuđen. Pomisao na Martija još uvek ga je pritiskala kao teško breme, ali sve brige su nestale kao rukom odnesene kada je na verandi pred kućom ugledao Vanesu i, penjući se uz stepenice verande, ugledao suze u njenim očima.

– Znala sam da ćeš jednog dana doći, Dok. Znala sam da ćeš nam se naći u nevolji.

Dečaćić, koji je dotle stidljivo izviri-vao iza majčinih leđa, kriknuo je radosno „Čika Dok!“ i potrčao mu u naručje. Holidej ga je prihvatio, zadovoljan što ga drži u rukama, jer se plašio da bi iskušenje da zagrlj njegovu majku moglo da nadjača. Mada i sama nesigurna u snagu svojih osećanja, Vanesa mu je prišla i dodirnula ga usnama po obrazu.

– Dobro došao, Džone – rekla je.

Holidej nije izgovorio ni reč. Bojao se da će mu glas zadrhtati.

Bila je lepa baš onako kakvu ju je upamtio. Kosa joj je imala isti onaj zlatasti sjaj kao nekada, a jedva primetne bore koje je gorčina urezala u njeno lice nisu kvarile njenu lepotu. Još uvek je bila neodoljiva i to je bio razlog zašto je godinama izbegavao da je sretne.

Veče je ispalo i bolje i gore nego što je očekivao. Bolje jer je bilo divno nalaziti se opet u društvu voljene žene, a gore jer je sve vreme morao da obuzdava želju da je zagrlj. Uz to mu je i Martijeva nevolja lebdela nad glavom kao zloslutna džinovska senka, koju nikako nije mogao da odagna.

Vanesa je zatim pekla kestenje na vatri. Kada je i to obavljeno, došlo je vreme da Sonija smesti u krevet i ispriča mu dugačku priču o pustolovina nekog izmišljenog junaka, u stvari priču o svojim doživljajima, koji su sanjivom dečaćiću ličili na priču o novom Robinu Hudu, naravno bez njegove družine veseljaka. Konačno

je umorni Soni zaspao s osmehom na licu.

Kada se Dok vratio u dnevnu sobu Vanesa ga je dočekala ozbiljnog lica.

– Zaspao je – izvesti je Holidej, spuštajući se na stolicu. – Pretpostavljam da on ne zna ništa o Martiju?

– Ne, Džone. Uspelo mi je da udesim da on o tome ništa ne sazna. Nisam htela da ga opterećujem tako nečim.

– Stvari stoje loše – reče zapadnjak, vadeći tabakeru. – Da li se sve desilo onako kao što sam u gradu čuo?

– Verujem da jeste. Poslednjih nekoliko sedmica Marti je bio vrlo nervozan, kao što s njim obično biva kada se duže vreme zadrži kod kuće. Počeo je odlaziti u grad i zadržavati se tamo po nekoliko dana. Čula sam i da se tamo druži s nekim čudnim društvom. Bila sam zaprepašćena kada sam čula za pljačku, ali priznajem da nisam bila mnogo iznenađena.

– Misliš li da je kriv?

– A ti ne misliš?

– Možda i nije. Ali u svakom slučaju, bio kriv ili ne, neće ići u zatvor.

Gledala ga je netremice.

– Još uvek ga štitiš, Džone, je li? Bez obzira šta je u pitanju.

– Pa on je brat mog prijatelja... i tvoj muž, Vanesa.

– Jeste, on je moj muž. Ali ja ipak nisam slepa za njegove greške i mane. Uvek sam se pitala čemu treba pripisati tvoju preteranu lojalnost prema Martiju? Ponekad mi se čini da to nije samo zato što je brat tvog prijatelja Korda i da, možda, razlog leži

i u nečem drugom... možda smatraš da si delom i ti kriv što sam se udala za Martija. – Isturila je ponosno bradu i dodala. – Ako to misliš, onda si na pogrešnom tragu i nema potrebe da mi na ovakav način vraćaš neki nepostojeći dug.

Zapadnjak se mašio tabakere i izvadio cigaru. Da, pomisli, Vanesa je bila ne samo lepa nego i inteligentna osoba. Ali pogađala je samo deo istine. Drugi deo moraće zauvek da ostane skriven u njemu. Kako da joj kaže da mu je još uvek draga, da još uvek strasno želi ženu drugog čoveka, kome se uz to i obavezao?

Kada je zapalio cigaru i s prividnim uživanjem odbio nekoliko dimova, zavalio se u stolicu i pogledao je netremice u oči.

– Šerif smatra da su se pljačkaši sklonili negde u planini, Vanesa. Ja prilično dobro poznajem planinske predele i poći ću sutra tamo da ga potražim. Ako pronađem Martija i ako utvrdim da je kriv, neću se vraćati ovamo. Umesto toga, odvešću ga preko granice, u Kanadu, a onda ću se vratiti ovamo, prodaću ranč i odvesti tebe i Soniju kod njega. Imaš li neke zamerke na taj plan?

– Zar ne bi bilo bolje... ako bi Marti izašao pred sud i iskusio zasluženu kaznu, Džone?

– Marti je sada u ozbiljnom sukobu sa zakonom, Vanesa. Imam osećaj da bi mogao biti teško kažnjen ako se pokaže da je u vezi s tom pljačkom.

– Pretpostavljam da si u pravu.

Od njegovog dolaska Vanesa je bila vrlo pribrana, ali je sada, po nervo-

znom zaplitanju štrikaćih igala Holidej naslutio prvi put pukotinu u tom njenom nameštenom ponašanju. Umornim pokretom ona je odložila pletivo, spustila ruke u krilo i zagledala se u fotografiju na komodi, koja je prikazivala nju i njenog muža na dan venčanja. Lice žene na fotografiji bilo je možda usiljeno veselo i prkosno, ali je to lice ipak predstavljalo snažan kontrast ovoj mladoj ženi koja je sedela naspram Holideja.

Poćutavši neko vreme, ona nastavi:

– Dvostruko mi je drago što si došao, Džone. Ne samo zbog toga što si nam potreban, već i zato što si mi pomogao da raščistim neke stvari sa sobom. – Podigla je svoje plave oči ka njemu. – Mislim da sam izgubila veru u Martija. Možda ga ne volim dovoljno, a možda ga nikada nisam dovoljno ni volela. – Gledala je Doka neko vreme netremice u oči. – No ti si mi održao lekciju iz lojalnosti, koja mi je bila potrebna.

Zapadnjak je nepomično sedeo, bez izraznog lica iza koprene duvanskog dima. Odavno je već umeo da vlada tehnikom skrivanja osećanja i to mu je sada veoma koristilo.

– Koliko je dugo već Marti bio kod kuće kada se to desilo, Vanesa?

– Pa, mislim skoro mesec dana, Džone. Ti si primio moje pismo, koje sam ti poslala u Kansas preko Stejdz Lajn kompanije, zar ne?

– Da... – potvrdio je i sačekao šta će Vanesa dalje reći.

– Morala sam ti se obratiti, jer nisam znala šta bih drugo uradila. Marti je bio već dosta dugo odsutan. U

svakom slučaju, mora biti da se već zasitio skitnje, jer je samo mesec dana nakon što sam ti poslala pismo stigao kući živ i zdrav.

Holidej je ćutke klimnuo glavom. To je znaćilo da joj Marti ništa nije rekao o događaju u Peroni. Ako je već tako, onda nije imalo smisla da joj on sada o tome govori. Ono što se desilo tamo ostaće stvar između Martija i njega. Jer Vanesa je i bez toga imala dosta briga.

Primetivši da je ona umorna, Dok je ustao.

– Vreme je da se povućeš u svoju sobu, Vanesa – rekao je. – Ja ću se već smestiti.

Lagano je ustala i svetlost lampe blesnula je u njenoj rasutoj kosi.

– Zaista sam umorna – priznala je. – U poslednje vreme preživela sam dosta teških časova. Pripremiću ti ležaj pa idem.

– Nekoliko ćebadi biće mi sasvim dovoljno. Zgodno mi je da prespavam ovde, jer nameravam da ujutru rano odjašem. Trudiću se da pritom budem tih i da vas ne probudim.

Vanesa mu priđe i uze ga za ruku.

– Možeš da spavaš gde hoćeš, mada sumnjam da će ti biti udobno. Ako se ne vidimo pre tvog odlaska, molim te da budeš oprezan u planini. Čula sam da su Kanađani opasni. Prave ubice.

– Biću oprezan – obećao je. – A ti nemoj da se brineš. Vратиću se s Martijem živim i zdravim za tren oka. I, hoću da ti kažem, Vanesa, kako se nadam da će on, ako mu se pruži nova šansa, ipak krenuti poštenim putem.

– Ostaje nam samo da se molimo Bogu da tako bude. Laku noć i ako se ujutru ne vidimo, želim ti sreću.

Proteklo je dosta vremena pre nego što je Doka uhvatio san. Ugasio je svetiljku, zatvorio ulazna vrata i prišao ležaju načinjenom od sastavljenih klupa i ćebadi prebačenih preko njih. Izuvši se, seo je na ivicu ležaja i pripalio poslednju cigaru za taj dan. odbijajući guste kolutove dima, počeo je razmišljati o toj kući koja je bila Vanesin dom.

Jasna mesečina prelila je srebrom ceo ranč. Bila je to blistava, vedra noć, slična onoj kada je upoznao Vanesu. Tada nije ni slutio da će je zavoleti i da će ljubav s njom ostaviti neizbrisiv trag u njegovom životu. Možda je ožiljak u njenom srcu bio još dublji, ali ako je i bilo tako, Vanesa je to dobro skrivala. Sem polovičnog priznanja da možda nikada nije dovoljno volela Martiju, nikada mu nije otvoreno rekla da se udala iz inata, iz želje da mu pokaže svoju ravnodušnost, ali ako joj je to bio cilj, izbor koji je načinila bio je krajnje nesrećan.

Ni Kord, koji je Martija poznavao u dušu, a ni Holidej nisu baš verovali da će Marti ikada postati pravi rančer. Lakomislenost i želja za skitanjem, koje su u početku pripisivane njegovoj mladosti, pokazale su se kao prava Martijeva priroda za koju nema leka.

Holidej je malo verovao da će se Marti ikada promeniti, iako je pred spavanje to tvrdio, hrabreći očajnu Vanesu. Pitao se samo koliko dugo će

Vanesa izdržati i trpeti beznađe, koje joj je njena nepromišljenost donela.

Opružio se na ležaj i stavio ruke pod glavu. Napolju je vetar prestao i vladala je savršeno tiha noć, toliko tiha da je mogao čuti prigušeno, jedva čujno jecanje.

Izdigavši se na lakat, pogledao je u smeru Vanesine sobe. Celog dana držala se hrabro i ponosno, pomislio je, ali poznavao ju je dovoljno da je morao znati kako je ta njena čvrstina samo maska, kulisa namenjena njemu i detetu.

Spustio se u raniji položaj i ležaj je škripnuo. Zagledao se u tavanicu i odsjaj mesečine zablistao mu je u očima. Zamišljao je Vanesu lepu i uplakanu, željenu ali zabranjenu ženu.

Jedva se uzdržao da ne ustane i ode k njoj da je uteši. Ali znao je da bi ga to tešenje odvelo na put bez povratka.

Marti sigurno nikada nije ni spoznao koliko je Vanesa savršena žena.

*

Vođen jutarnjim zvezdama, Holidej je jahao kroz podnožje planine, daleko od južnih granica ranča na reci Salmon. Na istoku, na nebu iznad brdskih prevoja belasalo se prvo praskozorje, ali tu u podnožju planine još je bilo vrlo mračno.

Kada je stigao do mesta gde su u sredini jedne čistine rasle tri topole, zapadnjak je zastao i pokušao da se orijentiše. Nikada do sada nije bio na ovom mestu, ali još od vremena kad je mesece i mesece proveo s Apačima, sve planine i planinske vrleti bile

su mu na određen način poznate. Pa i ovaj proplanak mu se činio poznat kao da se na njemu mnogo puta odmarao.

Kao i mnoge druge planine Zapada, i masiv Kvil obilovao je jarugama, slepim kanjonima, dubokim uvalama sa skrivenim, nevidljivim spolja pećinama i stazama koje su vijugale oko okomitih vrleti. Tim stazama nekada su ponosno hodali drevni gospodari ovih prostora – Indijanci – a sada je trebalo da ga te staze odvedu do Martija. Bio je to podjednako i težak i opasan cilj. Produžio je da jaše kroz sumrak praskozorja ne trudeći se da po zvezdama određuje pravac puta. Nije baš tačno znao gde se nalazi, ali je znao šta hoće i kuda ide. U planinama Kvil bilo je mnogo kanjona koji su beguncima od zakona mogli poslužiti kao utočište. Proveriće, odlučio je, redom sva mesta koja mu se učine skrovišta i pogodna za skrivanje, makar mu to oduzelo i nekoliko sedmica. Ako ništa ne nađe, krenuće dalje, prema Dak Kriku, prema Crvenoj steni ili Suvoj jaruzi, a ako bude potrebno, još i dalje. Tragaće svuda gde se, prema njegovom tragačkom iskustvu, moglo naći mesta za četvoricu begunaca pred zakonom.

Prošlo je već sat vremena od kako je sunce iskočilo nad horizontom kada je ugledao konjanike koji su se niz brdski prevoj spuštali prema ravnoj preriji. Sklonivši se brzo u gusto žbunje, zapadnjak je iz bisaga izvadio durbin i pažljivo ih osmotrio.

Bila su ukupno šestorica i sa sobom su vodili tri tovarna konja. Izustio je

tiho nešto nerazgovetno sebi u bradu kada je na grudima prvog konjanika odblesak sunca otkrio šerifsku zvezdu. Pomislio je kako to mora biti potera koja se vraćala prema Vinterse-tu. Koliko je mogao da zapazi, konjanici su se spuštali jednim starim indijanskim putem i Dok je sa svoje imaginarne liste sumnjivih mesta odmah precrtao prostor koji se nalazio u smeru odakle se ta grupa vraćala. Jer bilo je sigurno da su gonioci dobro pretražili okolinu i da tamo nisu našli nikoga.

I ne samo da u tom smeru nije bilo nikakvih tragova, nego Holidej nije našao ništa ni u okolini mesta koja su zvali Crvena stena, odnosno Suva jaruga. Tragao je još dosta dugo i tek negde oko pola popodneva zastao je na jednom vetrovitom proplanku da odmori konja i prezalogaji komad sušene govedine i tvrdog hleba. Morao je prikupiti snagu za prelaz preko okomitog uzvišenja koje se pružalo pred njim. Biće srećan ako bude uspeo da tu prepreku savlada do mraka.

Jednu milju naviše odron kamenja naterao ga je da se vrati istim putem i da preko jednog dosta oštrog uspona pokuša da stigne do vrha. To mu je konačno i uspelo dva časa posle zalaska sunca, otprilike u vreme kada se na horizontu pojavio jasan Mesec. Pri jakoj mesečini Holidej je s malog uzvišenja u prostranoj dolji pred sobom ugledao napušteni grad. Stotinak metara dalje, na iskrivljenom i polutrulom putokazu pročitao je i naziv toga grada. U vreme zlatne groznice taj gradić zvao se Zlatni Kazan.

Zlatni Kazan bio bi teško privlačan čak i za duhove onih koji su tu pomrli. Čak i u danima prosperiteta, koji su bili davno prošli, Zlatni Kazan je bio ružan, sklepan od nebojenih, od sunca i vetra izbledelih kuća, koje su pružale utočište samo najtvrdokornijim i najzagriženijim tragačima zlatnog praha. Kada su zlatne žice presahle, a obeshrabreni kopači požurili da odu, grad je ostavljen suncu i pustinji. I sada je bio još samo skupina korovom i puzavicama obraslih kućeraka, naherenih ka jednom omanjem trgu kojim je nekada prolazila glavna ulica. Nekoliko ogromnih gomila iskopane zemlje označavale su ulaz u okna koja su bila razlog kratkotrajnog prosperiteta ovog gradića.

Ostavivši konja vezanog ispred jedne štale, Dok je izvukao revolver i ušao u grad. Tiho kao senka šunja se putem koji je između razvalina vodio ka jednom od ulaza u rudarska okna.

Odjednom je, bez opomene, pucanj prolomio mrtvu tišinu.

Bacajući se na tle, Holidej je na slepoočnici osetio vreo dah prohujalog metka. Kada je revolver ponovo odjeknuo, on se otkotrljao u stranu. S jednog od prozora nekadašnje rudničke direkcije žućkastocrveni plamićak revolverskog pucnja ponovo je sevnuo prema njemu. Za trenutak poželeo je da uzvрати paljbom, ali se obuzdao i puzeći po tlu dovukao se iza jednog presušenog korita za vodu.

– Marti? – povikao je koliko ga je grlo nosilo. – Marti, jesi li to ti?

Još jedan pucanj odjeknuo je praskozorjem, a onda je zavládala tišina.

– Holideje? – začuo se Martijev glas ispunjen nevericom. – Jesi li to ti, Holideje?

– Ja sam, Marti – doviknuo mu je Dok s osećanjem olakšanja. – Ko je s tobom?

– Niko, čoveče. Jesi li i ti sam?

– Sasvim sam, dečko. – Holidej se uspravio, zureći prema zgradi iz koje je pucano. Njegova pojava bila je praćena neobuzdanim pokličem. U sledećem trenutku Marti Mek Kejb se provukao kroz prozor i potrčao prema njemu.

– Holideje, kućo stara! – povikao je i obgrlivši ga rukama, počeo da poskakuje po ulici. – Čoveče, priznajem da je prijatno videti te. Odakle si se samo pojavio? Mislio sam da si policajac.

Zapadnjak je konačno prekinuo tu suludu igru. Odmakao je Martija za dužinu ruku i prodrmusao ga da bi ga vratio u stvarnost.

– Ti si najluckastiji idiot u kojeg je Gospod Bog udahnuo život, Marti – rekao je. – Znaš li to?

Marti se dobroćudno osmehnuo:

– To nikada nisam poricao, ali ja sam pored toga i najsrećniji i najluckastiji idiot. Najsrećniji sam zbog toga što imam takvog prijatelja koji se brine o meni... – Naglo se uozbiljio i reći mu potekoše kao bujica: – Holideje, ono u Peroni... moram da ti objasnim. Đavolski mi je teško što sam te tamo ostavio na cedilu, ali znam da mi nećeš verovati kad ti kažem šta se desilo. Kada je videla da je Venrajt

pao mrtav, ona šašava Libi je prosto poludela. Verovatno da u onoj galami nisi mogao da čuješ, ali ona se uspaničila i počela da urla kako sam ga ja ubio s leđa. Pošto sam znao da je šerif Ejsov zet, nije mi trebalo da dugo razmišljam kako bi shvatio šta će biti sa mnom ako joj on poveruje. Zato sam pobegao, Holideje. Naravno, nameravao sam da se vratim i da ti pomognem ako zbog toga događaja zapadneš u pravu opasnost, ali kada sam ja došao na pomisao da možda sve i nije tako naivno kao što sam mislio i da bi ti možda mogla zatrebati pomoć, ti si, kako sam čuo, već pobegao iz zatvora.

Da li je to bila istina? Zapadnjak to nije mogao znati, a u ovom trenutku to mu i nije izgledalo naročito važno.

– Ostavi sad to, Marti! O tome ćemo kasnije porazgovarati – rekao je. – Ispričaj mi šta je bilo u vezi s tom prokletom pljačkom diližanse?

Načinivši ožalošćeno lice, Marti Mek Kejb je raširio ruke i nemoćno ih pustio da klonu kao da je tim hteo da pokaže kako su mu igranje i usiljena veselost iscrpli svu snagu i kako je jedva u stanju da govori.

– Kao što si maločas rekao, ja sam najveća budala, Holideje...

– Ispričaj mi prosto činjenice, Marti, i ostavi se pokajničkih nagvaždanja.

– Jesi li siguran da želiš da me čuješ, stari prijatelju?

Holidej potvrdno klimnu glavom.

Uz dubok uzdah, Marti Mek Kejb je seo na ivicu praznog pojila i počeo da priča. Svestan Martijevog običaja da

istinu brka sa svojom uobraziljom, zapadnjak se pripremio da pažljivo razdvoji činjenice od izmišljotina, no kako je mladi Marti odmicao s pričanjem, Dok je sve više dolazio do uverenja da je ovaj put on zaista pripovedao istinu, bez ikakvih doterivanja.

Marti nije poricao svoju vezu s Kelijem i njegovim pajtašima. Priznao mu je da mu je posle troškova u Peroni ubrzo ponestalo novca i da se potom brzo zamorio od poslova i života na ranču. Pored toga, Kanađani su ga uverili da plan može biti lako izveden i da uz pravilno planiranje neće biti nikakvih žrtava.

Poverovavši da će pljačka biti uspešna i da će proteći bez prolivanja krvi, Marti je iskoristio svoje prijateljstvo sa službenikom kompanije Vels Fargo, koji se zvao Bert Vinslou i od njega saznao vreme sledeće novčane pošiljke. Tako je plan pljačke bio kompletiran. Sve dok nije postalo kasno, on nije shvatio da onaj bandit Keli ima sasvim drugi plan u koji on nije bio uključen.

– Kako to misliš, dečko? – prekinuo ga je Dok.

– Imao je na umu prevaru, Holideje. One noći, kada je trebalo izvršiti prepad Reb je došao i rekao mi kako je saznao da će diližansa krenuti dva časa kasnije nego što je meni rečeno. Čekao sam u skrovištu da nastupi trenutak prolaska diližanse, kada sam nešto dalje na putu začuo pucnjavu. Odmah posle toga video sam čuvare koji su trkom jahali ka Vintersetu vičući da je diližansa opljačkana. Tada sam shvatio da me je Keli preva-

rio. Kada sam shvatio da se zna ko je izvršio prepad ja sam se prestrašio, jer sam znao da će me šerif povezati s banditima. Zbog toga sam zbrisao u planinu i, evo me, Holideje! Opet sam u neprilici!

– Kuneš se da je sve istina što si mi rekao, Marti?

– Tako mi majčinog groba, Holideje!

– Onda dobro. Pre nego što nastavimo, reci mi, sumnjaš li gde su banditi mogli krenuti?

Marti podiže obrve:

– Misliš li...

– Mislim o tome da ako postoji neki način da se iz ovog sosa izvučemo i da ne prodaš ranč i pobegneš u Kanadu, onda tu mogućnost treba razmotriti – rekao je zapadnjak oštro. – Dok sam te slušao, palo mi je na um da ako budem mogao da uđem u trag banditima, možda još uvek postoji neka mogućnost da se sa zakonom nagodimo s obzirom da ti nisi uzeo aktivnog učešća u pljački i prepadu na diližansu.

Marti širom razrogači oči.

– Misliš li da bismo mogli? – zaustio je oduševljeno. Onda je odmahnuo glavom. – Ne, to bi bila ludost, Holideje. Keli je imao više od pola sedmice vremena da umakne. Do sada su pljačkaši sigurno već odmakli daleko.

– Šerif smatra da su možda još skriveni u planini. Razmisli malo. Jesu li ti rekli nešto o svojim planovima nakon obavljene pljačke?

– Keli je rekao da ćemo poći u Kanadu. Ali znaš, kada sad razmišljam o tome, imam utisak da se mnogo ra-

spitivao o planini. Mislio sam da pita zbog toga što traži najbolji put za Kanadu, ali možda...

– Možda je imao na umu da se tu sakrije – dovrši zapadnjak njegovu misao. – Jesi li mu rekao nešto o skrovitim mestima koje verovatno poznaješ?

– Dovraga, jesam!

Holidej se uspravio.

– Onda je to putokaz za nas, Marti, pa ćemo i poći tim tragom. Pročešljamo planinu s kraja na kraj i ako su banditi negde ukopani s tih deset hiljada dolara mi ćemo ih naći. Može se dogoditi da ipak nećeš morati da biraš između Kanade i zatvora, ako bismo imali sreće.

Marti je skočio i položio zapadnjaku ruku na rame.

– Koliko sam samo puta rekao, Holideje – izjavio je osećajno – da ne znam šta bih radio bez tebe!

– A koliko puta sam ja tebi rekao da ne smeš da brineš samo o sebi, Marti? – odvrati mu Dok.

Marti slegnu ramenima:

– Više nego što bih mogao da nabrojim, nažalost.

U tom trenutku zapadnjakova desnica je sevnula. Marti nije imao vremena da se sagne i pesnica ga je pogodila u vilicu i oborila ga na leđa. Za trenutak on je ostao da leži ošamućen, držeći se rukom za bradu, a onda mu se pogled razbistrio i oči mu bleснуše ludačkim sjajem. Desna ruka mu polete ka dršci revolvera.

No zapadnjak je bio brži i vrhom čizme udario ga u podlakticu. Marti je jauknuo, a Holidej se sagnuo i,

zgrabivši ga za prsa, digao ga na noge.

– Zaslužio si mnogo gore, Marti – rekao je mirno.

Malo po malo, s Martijevog lica nestao je izraz mahnite napetosti. Još jednom je protrljao rukom vilicu i najzad mu je pošlo za rukom da se osmehne.

– Mislim da sam zaista ovo zaslužio.

– Nema ljutnje?

Marti ga čvrsto uhvati za ruku.

– Nema ljutnje, Holideje. Nikada ne bih mogao da se ljutim na tebe.

– Odlično. Onda da krenemo. Gde je tvoj konj?

– Tu, pozadi, iza jednog trema – osmehnuo se Marti i pošao. Ali istog trenutka kada se okrenuo osmeh je sišao s njegovog lica.

– Još uvek izigrava Gospoda Boga! – promrmljao je pakosno i uputio se prema rudniku.

*

Vins Reb je glasno zevnuo i proteglio se, opružen po tlu.

– Koliko je sati? – upitao je muklim, sanjivim glasom Lutera Čarta, koji je ležao opružen pokraj male vatre, tridesetak stopa ispod uzvišenja koje je Reb koristio kao osmatračnicu.

– Još je suviše rano da preuzmem smenu, amigo – žmirnuo je zadovoljno bradati Čart. Namestivši se udobnije pored vatre, nastavio je: – Još jednom prebroj novac, Vinse. To uvek pomaže da vreme brže prođe.

Reb je šutnuo čizmom tešku vreću od nepromočivog platna, koja je ležala na zemlji pored njegove noge.

– Dodavola s brojanjem! Prebrojao sam ga već stotinu puta! Ono što bih sada hteo to je da nešto od tog novca potrošim. Želeo bih da kupim toliko viskija da se u njemu mogu okupati, toliko dobre hrane da mi od nje pukne želudac i više žena nego što bih mogao da ih sredim za mesec dana. Hteo bih da se zasitim svega. Kako ti to izgleda?

Neposredan efekat tog njegovog strasnog izliva želja bio je da je Čart odmah zaspao.

Razgibavši mišićava ramena, Vins Reb se oslonio bradom na cev puške i pustio svom besu na volju. Smatrao je da ima puno pravo da se ljuti. Punih šest meseci pratile su ga nevolje i zla sreća, a sada, kada su obavili svoj prvi odista uspešan posao i kada su se dokopali dovoljno novca da mogu uživati kao kraljevi, bili su osuđeni... na šta? Na to da čame u planinskoj pustoši. Ipak, pomisao na veliki novac malo ga je smirila. Šta su mogli da učine? Da se vrate u Kanadu i da mirno žive od opljačkanog novca? Ili da izvade voznu kartu za diližansu do Meksika gde se za deset hiljada dolara mogao kupiti ne ranč nego carstvo. Ili bi, možda, još najbolje bilo poći u Minesotu i u kući zabave za gospodu koju je vodila Darling Džudi provesti mesec dana u carskom luksuzu i ludovanju?

Jedna za drugom, pred očima bandita ređale su se mogućnosti od kojih mu je voda curila na usta. Ali ništa od

svega toga hrabra banda još hrabrijeg Herija Kelija nije do sada učinila. Umesto svega toga, banditi su se zavukli u jednu od najdubljih i najudaljenijih jaruga ledene planine Kvil i tu su se mučili da, kako se njima činilo, beskrajnom dijetom, hraneći se mršavim zečevima, suvim dvopekom i tankom kafom.

Bandit stisnu vilice. Nije mogao a da ne zavidi Luteru Čartu na njegovom olakom prihvatanju Kelijeve odluke da ne kreću iz klanca Velikog ratnika sve dok ne budu apsolutno sigurni da bez opasnosti mogu napustiti planinu. I ukoliko je vreme više proticalo Luter je postajao sve ravnodušniji, a, nasuprot njemu Reb je bio sve nervozniji i napetiji.

A noćas je on ne samo zavideo svom drugu u pljački, nego ga je počeo i mrzeti. Kako je samo mogao tako glasno da hrče! Onda se predomisli. Čarti nije bio vredan mržnje. Mržnju je trebalo sačuvati za Herija Kelija, koji je sada bio odsutan na svom uobičajenom i redovnom patroliranju duž brdskog prevoja iznad klisure.

Uspeh u Vintersetu prilično je udario Keliju u glavu, razmišljao je dalje Reb ogorčeno, podižući pohabani okovratnik da bi se zaštitio od hladnog vetra. Keli se naprosto ponašao kao da je Džesi Džems! Klatio se uobraženo u hodu i držao se tako kao da je od njih očekivao da će se prema njemu ophoditi kao prema velikom vođi čuvene bande.

Vins Reb se potajno podrugljivo osmehnu.

Neka me đavo odnese, rekao je u sebi besno, ako prema Keliju budem pokazao nešto više od običnog ljudskog odnosa samo zbog toga što je ovome, za razliku od dosadašnjih neuspeha, ovaj put nešto pošlo za rukom.

No, snažni Vins bio je, u stvari, običan brbljivac i slabić. On se zapravo uvek bojavao onižeg rastom Herija Kelija, čije su ga crveno obrubljene oči plašile. Poštovanje s kojim se odnosio prema svom vođi, a za koje se zarekao da ga neće iskazati, pokazalo se u njegovom ponašanju odmah kada je posle nekoliko minuta začuo približavanje vođinog konja. Skočio je kao oparen i s puškom prebačenom preko ramena na vojnički način, počeo je da šeta tamo-amo, baš onako kako je to Keli voleo da vidi.

Bio je toliko okupiran obavljanjem svoje dužnosti da nije primetio da je „Keli“ prilično viši nego što je bio pre par časova. Kada je to zapazio bilo je prekasno.

– Ruke u vis – rekao mu je konjanik promolivši se iz senke i Reb je zaprepasćeno zinuo kada je umesto Kelijevog lica ugledao lice jednog potpuno nepoznatog čoveka u čijoj se ruci pri svetlosti zvezda presijavala revolver-ska cev.

– Šta... dođavola... – zaustio je.

– Čuo si šta ti je rečeno, Rebe – začuo se drugi glas neposredno iznad njega.

Pogledavši s nevericom gore, Reb se našao licem okrenut prema cevi revolvera Martija Mek Kejba.

Vins Reb nije imao pojma kako je moglo doći do takve situacije. On, razume se, nije znao da su Mek Kejba i Holidej čitavih četrdest osam časova pretraživali planinu pre nego što su ugledali Kelija iznad jaruge „Veliki ratnik“. Nije, naravno, ni slutio da je u tom trenutku „strašni“ Keli, od koga se toliko plašio, ležao vezan kao božićna ćurka samo nekoliko metara daleko od Martija Mek Kejba. U svakom slučaju, nije mogao znati ko bi mogao biti visoki neznanac s koltom u ruci.

Vins Reb je znao samo jedno... ono na šta je u tom trenutku jedino mogao misliti: da ga Marti Mek Kejba drži na nišanu. Pre nego što su opljačkali dilžansu, Vins Reb je hteo da likvidira Martija, ali je Keli tvrdio da to nije potrebno.

Podstaknut dodatnim besom zbog te svoje popustljivosti, Reb je postupio onako kako je postupao tokom celog života: reagovao je kao razbesnели bik. Uz prigušenu psovku bacio se u stranu, podižući pušku prema Martiju. I Holidej i Marti opalili su u istom trenutku i bandit je uz potmuli tresak udario o tvrdo stenovito tle.

Pao je licem na vreću od nepromočivog platna na kojoj je crnom masnom bojom bilo napisano „Vels Fargo“. Ali on nije osećao da leži na bogatstvu. On nije osećao ništa jer je bio mrtav, a to je shvatio i Luter Čart kada je skočio iz sna i podigao ruke.

*

Puna dva dana posle povratka Doka Holideja i Martija Mek Kejba, koji su se u Vinterset vratili s dvojicom zarobljenih bandita i netaknutih deset hiljada opljačkanih dolara, grad je brujaо od oduševljenja, priča i pretpostavki. Dolazak sudije Omara Faringtona, koji se zbio drugoga dana posle podne, izazvao je novu plimu govorkanja i pretpostavki, ali ako je većina građana Vinterseta očekivala da će sudija udovoljiti njihovoj radoznalosti u vezi s tom aferom i organizovati javno saslušanje učesnika i svedoka, onda je za njih ono što je sledilo predstavljalo veliko razočaranje.

Sudija Farington nije svoj posao obavljao onako kako su građani očekivali. Bio je to krupan, vrlo ozbiljan čovek od pedeset godina, koji nije imao nikakvog interesa za samoreklamiranje, javnu hvalu i podršku, ili da od svog poziva izvuče posebnu finansijsku korist. Budući neženja, bez velikih prohteva i bez smisla za humor, Omar Farington se interesovao samo za jedno: za pravdu i zakon.

On je već dovoljno bio čuo o slučaju Mek Kejba – Vels Fargo kako bi mogao predosetiti da red i zakon u Vintersetu možda nisu poštovani tako dobro kao što je to trebalo. Oslanjajući se na tu pretpostavku, odredio je da se saslušanje obavi u zatvorenom krugu u staroj sudnici, a cilj toga bio je da na miru i u potpunosti istraži sve aspekte slučaja pre nego što zakáže suđenje.

Mada je ta sudijina odluka razočarala većinu građana i kod nemirnog Herija Kelija izazvala prezriv smešak, ona je s odobravanjem dočekana kako od strane Holideja i Martija, tako i od strane šerifa Endi Horna, koji je u toku te duge popodnevnice sesije veoma mnogo govorio.

U mrgodnom Endi Hornu zapadnjak je našao neočekivanog saveznika i slušajući šerifa, koji se odmerenim glasom obraćao sudiji, uhvatio je sebe u razmišljanju o velikoj sreći što se stari šerif Blejk povukao sa svog položaja pre nego što se ova afera odigrala. Stari, bradati Blejk nikada nije voleo Martija Mek Kejba, bar tako mu je Horn pričao i uvek je upozoravao starijeg brata Korda da od Martija nikada ništa dobro neće ispasti. Zapadnjak je znao da bi Marti, u slučaju da je Blejk još uvek nekom nesrećom nosio šerifsku zvezdu, verovatno već bio na putu za pokrajinski državni zatvor. No, zahvaljujući Endiju Hornu i srećnom dolasku sudije Faringtona, koji se odlučio za prethodno saslušanje, Dok je računao da Marti ima bar neku šansu da ne ode iza rešetaka.

U svom prethodnom obraćanju sudu šerif Horn se nije upinjao da umanjuje značaj Martijevog dobrovoljnog saučesništva sa banditima iz Kanade, ali se isto tako na toj činjenici nije mnogo zadržavao. On je dosta brzo prešao na one važnije aspekte slučaja, a za te aspekte je, srećom, i sudija pokazao više interesovanja. Horn je, naime, do detalja ispričao kako su Holidej i Mek Kejb uspeli da nađu kanadske bandite u planini, što nije po-

šlo za rukom poteri od stotina ljudi. Ispričao je zatim kako su njih dvojica uhvatili žive vođu bande i jednog bandita, zaplenili opljačkanih deset hiljada dolara i oba bandita i novac vratili u Vinterset.

Šerifov govor bio je vrlo ubedljiv, jer je Endi Horn toga dana bio verovatno najsrećniji čovek u oblasti Vinterset. Njegovo službovanje do tada nije se odlikovalo velikim uspesima, mada ni neuspesima, ali su pljačka diližanse i njegov neuspeh da bandite uhvati imali za njega veoma neprijatnih posledica. Pre dolaska zapadnjaka i Mek Kejba gradsko veće je zapretilo Endi Hornu da na sledećim izborima neće biti ponovo izabran za šerifa. Kada su stvari krenule nabolje, članovi veća su pohitali da svoje pretnje povuku, ali Horn nije žurio da zaboravi tu mučnu sedmicu dok je živeo pod pretnjom otpuštanja. A nije ni žurio da zaboravi ulogu dvojice ljudi čije su ga odlučnost, veština i hrabrost spasle javnog poniženja.

Zapadnjak je šerifu jasno stavio do znanja da nije zainteresovan ni za kakvu novčanu nagradu, koja bi mogla stići od kompanije Vels Fargo ili od kanadskih vlasti. Ali bio je zainteresovan za drugu vrstu nagrade. Želeo je da Marti Mek Kejb bude uslovno pušten na slobodu. Želeo je takođe da se u prethodnom saslušanju utvrdi da je Marti mnogo učinio za vraćanje novca i hvatanje bandita i da je ta njegova zasluga veća od krivice za njegovu sporednu ulogu u pljački.

Šerif je smatrao da je taj zahtev opravdan i obratio se sudiji tonom čo-

veka koji veruje u ono što govori. Bitno je, međutim, bilo šta misli sudija Omar Farington. A kakve su njegove namere, to nisu mogli da naslute čak ni kada je saslušao šerifa, ispitaio bandite, Martija Mek Kejba i najzad Holideja i kada je iznenadio sve objavivši kratak prekid suđenja radi razmišljanja.

Farington nije voleo kafu, ali je ovaj put morao da je popije jer mu je trebalo vremena da porazmisli. Stojeći kraj prozora s rukama na leđima posmatrao je gomilu koja je na ulici čekala da čuje njegovu odluku. U njegovim očima slučaj se sastojao od vrlo raznovrsnih elemenata. Na jednoj strani vage bio je mlad, nepromišljen čovek, koji je sebi dopustio da se uplete u kolo s bandom okorelih zločinaca i da s njima skuje plan o pljačkanju dilžanse. Na drugom tasu bio je taj isti mladi čovek sa ženom koja ga je volela, maloletnim detetom i prijateljem koji mu je bio iskreno odan kao pravi roditelj ili stariji brat i koji mu je izgledao kao čovek kome se uslovno pušteni uhapšenik može poveriti.

Sudija Omar Farington je nervozno grickao brkove. Ako je hteo da dosledno primeni slovo zakona onda je Martija Mek Kejba morao izvesti pred sud. Ali još od prvog dana kada se počeo baviti svojim časnim pozivom Farington je mnogo više cenio reč „pravda“ nego reč „zakon“.

On nije bio od onih ljudi koji se mnogo kolebaju kada nešto odluče. Vrativši se u sudnicu, pozvao je prisutne i objavio svoju konstataciju i odluku. Heri Keli i Luter Čart biće

pod stražom sprovedeni u Kanadu, gde će im se suditi za počinjene zločine. Treći osumnjičeni, Marti Mek Kejba biće pušten uslovno, s tim da se dobro vlada i da se tokom sledećih godinu dana javlja šerifu svakog prvog u mesecu. Rekavši to, sudija objavi da je saslušanje okončano.

*

Marti je ugurao zašiljeni kolac u prostor između ograde i stuba. Uzeo je veliki malj i zamahnuo, unoseći svu snagu u taj zamah. Posle nekoliko udaraca proverio je čvrstinu ograde. Stajala je čvrsto kao stena. Odabravši još dva koca, koja je prethodno zašiljio, Marti ih je postavio na mesto gde je ograda bila popustila.

Stara mazga Gromovnik posmatrala je s prezirom njegove napore. Godinama je ona bežala iz dotrajale ograde u Vanesinu baštu i tamo pravila čudo i pokor. Po izrazu njenih očiju moglo se pomisliti kako smatra da i ovako obnovljena ograda neće biti toliko sigurna da bi joj zadavala previše muke.

Bio je to najtopliji dan proleća i Marti je radio go do pojasa. Ruke su mu bile uprljane i mokre od znoja, ali to ga nije brinulo. Od dana sudskog saslušanja radio je svakodnevno od jutra do mraka i uživao je u radu. Zviždukao je dok je zamahivao maljem, a na prozoru kuće pojavila se njegova žena i osmehnula mu se.

– Hej, Soni – viknuo je Marti sinu.
– Šta kažeš na jedno piće za žednog čoveka?

Mali dečak je bio presretan da prekinе svoje napore da izgradi branu na potoku i potrčao do korala, cvetajući od ponosa kada ga je otac pomilovao po kuštravoj kosi i potegao nekoliko gutljaja da utoli žeđ.

– Lep dan, je li?

– Jeste, tata. Hoćeš li da vidiš moju branu?

– Doći ću čim završim ovu stranu ograde – pokazao je palcem preko ramena na mazgu. – Neće više dolaziti usred noći i proturati glavu kroz prozor tvoje sobe.

Soni se uz glasan smeh udaljio. Tih sunčanih dana na ranču kod reke Salmon svi su bili radosni i nasmejani. Ustajali su rano, ceo dan radili i legali kasno u noć, pošto su pre toga jedno drugom poverili svoje muke i iskustva proteklog dana.

Marti je obrisao znoj s čela i nekoliko puta punim plućima udahnuo čist planinski vazduh. Sve je imalo sladak ukus i miris: voda koju je pio, vazduh koji je udisao i trava koju je gledao. Bio je zaista srećan čovek. Srećan što je preživeo pustolovinu s Kelijevom bandom i dvostruko srećan što je po povratku naleteo na sudiju koji mu je oprostio krivicu.

Nikada više! Ovako ćeš živeti od sada pa do kraja života, Marti, govorio je sam sebi.

Iznenadno lupanje iza njega nateralo ga je da se okrene. Mazga je odlučno navaljivala na njegovu rukotvorinu i dvostrukom snagom bacala čifte zadnjim nogama. Ali ograda je izdržala. Stari Gromovnik je izgledao iznenađen, a onda obeshrabren, kao

da je zaključio kako će ovaj put morati da ostane u ogradi.

Marti je dugo zamišljeno gledao životinju. Znao je dobro šta znači biti zatvoren. Znao je koliko se može mrzeti prepreka do slobode kada se zna da je svaki stvor rođen da bude slobodan.

Odbacio je te misli čim je shvatio kuda one vode. Pljunuvši u šake, zamahnuo je maljem i nije stao dok posao nije bio završen. Zatim je sigurnim korakom otišao do potoka da se tamo poigra sa Sonijem dok ga Vaneša nije pozvala na kafu. Nad drugom šoljom kafé ostao je duže nego što je nameravao, a zatim se ponovo vratio na posao, posvetivši se koralu za goveda.

Kada se Holidej vratio iz grada u novom odelu i s novom mašnom, Marti ga je neodređeno pogledao i crv nezadovoljstva i zavisti zbog zapadnjakovog izgleda i slobode ponovo ga je ujeo za srce. No on se ipak ćutke vratio poslu i radio je sve do večere, a onda, posle kratkog predaha, ponovo se vratio da radi uz pomoć svetiljke.

I Holidej je bio raspoložen da mu pomaže. Radili su zajedno skoro do ponoći i tada je koral bio spreman da se u njega skupi stoka. Sa skupljanjem je trebalo početi već sutra, a zapadnjak je obećao Martiju da će mu i u tom delu posla pomoći.

*

Posle skoro tromesečnog lutanja po pustari, goveda koja su sakupili bila

su skoro podivljala i morali su ih juriti kroz gusto žbunje da bi ih pohvatali. Tek oko podne malo krdo je krenulo prema ogradama na ranču.

Jašući za stokom, s tankom, mirišljivom cigarom u zubima, Dok je razmišljao o životu na ranču. Bilo bi dobro, mislio je, kada bi život bio tako jednostavan i spokojan, kao što bi se posmatraču sa strane moglo činiti. Bilo bi divno kada bi se njegov problem sa zakonom mogao rešiti tako glatko kao Martijev.

Iako mu se žurilo da za taj problem nađe rešenje, zapadnjak je čekao da Marti načne razgovor o događaju u Peroni. Ali to se nije dogodilo. Nikada do tada Marti nije bio tako vedro raspoložen i govornjiv, a ipak je veoma vešto izbegavao svaku pomisao na optužbu za ubistvo koja je lebdela nad zapadnjakovom glavom.

Posle bekstva iz Perone Dok je bio zadovoljan da u sigurnosti doline Sijuksa provede nekoliko sedmica, mada nikada nije prestao da razmišlja o tome kako da otkloni senku sumnje sa svog imena. Po napuštanju doline proveo je izvesno vreme u potrazi za devojkom iz „Stočarske kraljice“, plavokosom Libi. Ona je bila jedan od dvoje očevidaca njegovog obračuna s Ejsom Venrajtom.

Pošto je Marti uporno izbegavao dalji razgovor o Peroni, Holidej je zaključio kako će on morati da pokrene to pitanje. Prilika mu se pružila još istoga dana. Bili su zastali da odmore konje posle napornog penjanja uz jednu okomitu padinu u podnožju planine Kvil, gde su pošli u poteru za ne-

koliko odbeglih goveda. Sedeći leđima naslonjen na jedno deblo, Holidej je iz džepa pozajmljene Martijeve jakne izvadio savijenu poternicu i pružio je Martiju koji je bio zauzet savijanjem cigarete.

– Samo dve stotine dolara – osme-
hnuo se ovaj pošto je pogledom prele-
teo natpis na poternici. – Dodavola,
da su mene ucenili tako mizernom
svotom ja bih bio uvređen!

Iznenaden Martijevom lakomislenom reakcijom, zapadnjak je savio poternicu i stavio je u džep.

– To nije za šalu, Marti – rekao je ozbiljno.

– Izvini, Dok. Ovih dana se tako dobro osećam da ništa ne mogu da primim suviše ozbiljno. Ali ako bi me pitao za savet, ja bih taj papir spalio i zaboravio bih na Venrajta i na sve što se desilo u Peroni.

– Ne mogu to da uradim, dečko. Ne mogu ceo život da provedem sa učenom koja mi visi nad glavom.

– Čuj, Holideje, ti dobro znaš da si Venrajta smaknuo u časnom, poštenom obračunu, a to znam i ja. Zar je onda važno što je neki tamo šerifčić iz nekog zabačenog gradića u Koloradu tražio da se za tobom izda poternica? Za nekoliko meseci to će pasti u zaborav.

– Za mene je to važno. Čak i kada bi taj događaj pao u zaborav, što je malo verovatno kada je u pitanju moje ime, ja ne želim da živim izložen stalnoj pretnji. I ovako sam prinuđen da potežem revolver zbog usijanih glava. Samo su mi još lovci ucenjenih potrebni. – Zapadnjak duboko uzdahnu. –

Vratiću se u Kolorado da skinem lja-gu sa svog imena i želim da i ti pođeš sa mnom.

Marti zinu:

– Ti se šališ?

– Ne. Krajnje sam ozbiljan.

– Ali, dođavola, čoveče, ako se pojavimo u Peroni, nemamo nikakve šanse da se izvučemo. Ejs Venrajt je bio šerifov i sudijin šurak. Zato te je Krid i optužio za ubistvo. Njih dvojica će lako naći način da nas na zakonit način obese. Ludost je vraćati se tamo!

– Dopuštam mogućnost da je šerif Krid bio rešen da se na svaki mogući način obračuna sa mnom, Marti – rekao je Holidej mirno. – Ali mislim da je sudija Vajthred na visini svog poziva. I mislim takođe da se sudija složio s Kridom zbog toga što mu je to u tom trenutku bilo najlakše. Ali slutim da je Vajthred od početka mislio da je obračun između Venrajta i mene bio fer. Da ste ti i Libi bili tamo da potvrdite moj iskaz, ja bih bio oslobođen.

– Ti si lud!

– Ne govori mi to više, dečko. To se mora učiti. Valjda to shvataš?

– Znaš li šta ja shvatam? Ja shvatam da ćemo i ti i ja odleteti u zatvor, a da će Vanesa i mali biti prepušteni sami sebi. Da li to želiš od mene, mister Holideje?

– Ti kao da nastojiš da otežáš moj položaj, dečko.

– Nastojim da budem realan i razuman. Ti si mi oduvek govorio šta i kako treba da radim i kako treba da radim za svoju porodicu, a sada opet

tražiš da se izložim riziku i odbacim sve zbog neke gluposti koja se pre mesec dana desila pet stotina milja daleko odavde. To nije pametno.

Zapadnjak stisnu usne.

– Nisam želeo ovo da ti kažem, Marti, ali da nije bilo tebe, tvog zanemarivanja porodičnih obaveza i tvog ludovanja s onom salunskom zabavljačicom, ja nikad ne bih ni blizu prišao Peroni.

– Oh, naravno, sve je to moja greška. Nema ni pomisli na to da si ti želeo da se u Vanesinim očima opet prikažeš kao veliki laf. Ti si svoj nos izložio opasnosti samo zato da pomogneš jadnom, dobrom Martiju, zar ne? – primetio je Mek Kejb cinično.

– Misliš li da sam to učinio kako bih ostavio utisak na Vanesu?

– Zar nisi?

Zapadnjak je ustao i zagledao se preko žbunjem obraslih padina prema reci.

– Ovo nas nikuda neće odvesti, dečko – rekao je. – Završićemo time što ćemo jedan drugom reći i ono što ne želimo. Želim samo da znam hoćeš li mi pomoći ili ne?

Marti je ustao i položio Holideju ruku na rame. Na licu mu je lebdeo onaj stari očaravajući osmeh pomoću kojeg je uvek uspevao da se probije kroz život.

– Mister Holideje, ja sam tvoj stari dečak. Tako reći tvoj prijatelj. Naravno da te neću izdati. Ali razmotrimo ovo još jednom ispočetka. Shvatam da želim da se oslobodiš more proganjanja i smatram da treba učiniti takav pokušaj. Shvatam da ti za to tre-

ba svedok, ali možda ja nisam pravi. Zašto ne bi pokušao sa Libi?

– Iz jednog očiglednog razloga, Marti. Ne znamo gde se ona nalazi.

– Nije sigurno da ne znamo. Čuj, Libi i ja smo mnogo razgovarali i ona mi je ispričala sve o sebi. Rođena je i odrasla u Bizonu, a udala se i razvela u Misuli, zatim je jednu godinu radila u Helgeju, a odatle je pošla s Venrajtom. Kladim se da ćeš je naći na jednom od tih mesta. I zar ona ne bi bila bolji svedok? Konačno, mi smo poznanici, čak prijatelji i možda bi na sudu pomislili da ću se ja zakleti na sve samo da bih ti spasao glavu. Ali s Libi je drugačije. Ona je bila Ejsova devojka. Ako ona da iskaz u tvoju korist, to bi imalo svoju težinu.

– Ali ti si mi rekao da Libi smatra kako si mu i ti pucao u leđa.

– Zar sam to rekao?

– Da, rekao si. – Dok zažmuri. – Tako je rekla, zar ne, dečko?

– Zaboravio sam, Holideje. Bilo je to dosta davno.

Dok zavrte glavom.

– Potreban si mi, Marti. Ne bih hteo da se movam po Koloradu tragajući za Libi i da se izlažem opasnosti da budem uhapšen i obešen.

– Za ime božje, čoveče, zar ne shvataš? Ako uradimo onako kao što tražiš, ovde će se obelodaniti za mene i Libi. A šta će na to reći Vanesa? Jesi li razmišljao i o tome?

– Razmišljao sam mnogo o svemu, ali to što kažeš ne drži vodu. Ako ovde nisu čuli za Venrajtovu smrt, onda verovatno neće čuti ni ostalo. U svakom slučaju, sutra ujutru će u Vinter-

set ponovo doći sudija Farington i ja nameravam da ga posetim i da ga pitam da li je čuo nešto o događajima u Peroni. Zaobilaznim putem raspitaću se šta bi bilo najbolje da se učini. To je ustupak tebi, mada ja i sam znam šta bi trebalo da se uradi.

Kada je hteo, Marti je umeo biti sladak toliko da i pticu s grane namami u kavez i retko kada je bio toliko sladak i ubedljiv kao kada je pokušao da zapadnjaka odvрати od njegove namere. Ali pošto je rekao svoje, Dok nije hteo da odstupi ni za dlaku, mada je morao priznati kako je Martijevo razmišljanje vredno pažnje. Marti mu je svetlim bojama naslikao njihovu neposrednu budućnost na ranču, nasuprot mogućoj nevolji koja bi ih mogla snaći ako se vrate u Kolorado.

Zapadnjak je uviđao da u Martijevim rečima ima istine, ako se izuzme osnova njegovih razmišljanja. Marti je zamišljao da svi zajedno ostanu na ranču: on, Holidej, Soni i... Vanesa. Taj Martijev plan bio je, nažalost, neostvarljiv, mada Marti to nije znao.

Vanesa je bila glavni razlog zbog kojeg Dok nikada nije došao u Dakotu i zbog kojeg ni po koju cenu nije mogao ostate. Bilo mu je nezamislivo živeti duže pokraj nje, gušiti se od želje za njom i mrzeti samog sebe zbog toga. Iz tog duševnog pakla morao bi brzo otići. A ucenjen čovek ne može bezbedno lutati jer se nikada ne zna gde ga čeka konopac.

– Zašto ne možeš da ostaneš, Holideje? – navaljivao je Marti kada mu je zapadnjak izložio svoje stanovište, mada mu nije rekao razloge za to. Niti

će mu ikada reći. Izjavio je samo da je to tako kako jeste i da će, zavisno od saveta koji sutra dobije u Vinter-setu, odlučiti da posle sakupljanja stoke napusti ranč.

Uz naglu promenu raspoloženja, koja mu je i inače bila svojstvena, Marti je nemoćno raširio ruke kao da se stoički miri sa zapadnjakovom odlukom.

– Ipak ne shvatam zašto misliš da ne možeš ostati ovde bar neko vreme, čoveče – rekao je, prilazeći svom konju.

– To nikada nećeš ni shvatiti – promrmlja Dok tiho sebi u bradu i dodirrom peta potera konja tragom odlutalih goveda.

*

Sudija je mahinalno protrljao prste i zagledao se u zapadnjaka.

– Ja obično ne dajem savete o sudskim stvarima izvan sudnice, mister Holideje.

– Nadao sam se da ćete učiniti izuzetak, sudijo.

– Sem toga, ne vidim da bi se mnogo postiglo u razjašnjavanju slučaja na bazi tako oskudnih činjenica koje vi verovatno znate o tom vašem... prijatelju.

– Taj moj prijatelj je bio uhapšen, ali je uspeo da umakne, sudijo Farintone. On je zatražio od mene da vas zapitam da li da pusti da slučaj padne u zaborav ili da pokuša da skine krivicu sa sebe.

– Vi rekoste da vaš prijatelj ima nekog svedoka koji je očevdac?

– Da.

– Onda bih vašem prijatelju savetovao da stvar istera do kraja.

Zapadnjak je ustao.

– Pretpostavljao sam da će to biti vaše mišljenje, sudijo. Hvala vam na vremenu koje ste mi poklonili.

Farington ga je ispratio do vrata.

– Ja bih vas upitao još nešto, mister Holideje. Možete li da mi kažete u kojoj državi je izdata poternica za tim vašim prijateljem?

– U Koloradu.

– Hm. U Koloradu imam prijatelja, Loklija, federalnog šerifa u Šoudunu. Ako vaš prijatelj odluči da se vrati u Kolorado, ja bih mu savetovao da se najpre obrati šerifu Lokliju da s njim raščisti stvari i na neki način osigura njegovu pomoć. – Slab smešak zaigrao je na sudijinim usnama.

– Poneki šerif iz manjih provincijskih gradova ume biti veoma nezgodan, mister Holideje. Ti sitni čuvari reda podložni su raznim uticajima. Vaš prijatelj trebalo bi da potraži šerifa Loklija, jer on zna kako s takvim ljudima valja postupati.

Zapadnjak klimnu glavom i pruži sudiji ruku.

– Hvala još jednom, sudijo.

– Nema na čemu. Je li na ranču sve u redu?

– U najboljem redu, sudijo.

– Uveren sam da će tako i ostati.

– I ja sam uveren. Zbogom, sudijo.

– Zbogom, mister Holideje – ponovio je Farington. Onda je pogledom ispratio zapadnjaka koji se elastičnim, panterkim korakom udaljavao

pošljunčanom stazom i dodao za sebe:
– I neka te sreća prati u Koloradu.

*

Vanesa Mek Kejb pojavila se na vratima odevena u onu istu plavu haljinu sa izbledelim veštačkim cvetom na ramenu, koja joj je lepo stajala jer je isticala njenu vitkost i obline i čvrste zrele grudi.

– Zar još nećeš doći u postelju, Marti?

Sedeći pred vatrom, s čašom viskija u ruci, Marti se nije ni potrudio da se okrene.

– Ne spava mi se, dođavola! Idi u krevet, Vanesa. Nerviraš me svojim primedbama.

Ona pređe preko odaje i zaustavi se pored njegove stolice.

– Šta je s tobom, Marti? Od kako se Holidej pre nekoliko sati vratio iz grada ti se ponašaš kao pomahnitali medved. O čemu je on razgovarao s tobom u štali?

– Nešto u vezi s poslom.

– Ako je u vezi s poslom, onda se tiče i mene.

On diže pogled ka njoj, a oči su mu preteće sijale.

– Zašto ne odeš da ga pitaš? Inače svaki put kad nešto nije u redu ti trčkaraš oko njega. Zašto to ne uradiš i sada?

Iz Vanesinog lica nestade krvi.

– To nije istina, Marti! Ja ne trčkarao oko Holideja, kao što ti kažeš.

– Trčkaš ka njemu, trčkaš oko njega – graknuo je i skočio na noge. – Dabome da trčkaš! Svi to rade. Ja sam

ovde poslednja rupa na svirali. A Holidej? On je glavni gazda.

– Marti, počeo si opet da govoriš kao pre... pre one velike nesreće. Da nisi opet postao nezadovoljan životom na ranču? Nije valjda opet to u pitanju? Reci!

– Grom i pakao! – izustio je Marti muklo. Sasuo je u grlo viski iz čaše, a onda dograbio šešir i žurnim korakom pošao ka vratima.

– Idem do grada. Uželeo sam se mira i tišine, a izgleda mi da ih ovde ne mogu naći.

– Ne, nemoj ići u Vinterset, Marti – zavapila je Vanesa. – Obećavam da ti večeras više neću dosađivati!

– Sigurno da nećeš – odbrusi Marti i, bacivši pogled ka zapadnjakovom ležaju, izađe na verandu. Videvši da Doka nema ispred kuće, uputio se prema štali, šarajući pogledom oko sebe. Na kraju dvorišta, pored vetrenjače, ugledao je visoku zapadnjakovu siluetu obasjanu srebrnom mesečnom.

Ni on ne može da spava, pomisli Marti stiskajući vilice. Uostalom, nije ni zaslužio kad je u stanju da čoveku kratko kaže kako odlazi u Kolorado, svidalo se to onom drugom ili ne.

Kada je nekoliko minuta kasnije izjahao iz štale, Vanesa ga je pozvala sa stepenica verande, ali on nije ni pogledao prema kući. Večeras svi mogu da idu dođavola, rekao je sebi. Postoji granica do koje čovek može ići a da ne počne da se džilita, a zahvaljujući Holidejevoj poseti Vintersetu i njenoj odluci da sledećeg ponedelj-

ka zajedno otputuju, Marti Mek Kejb je večeras stigao do te granice.

– Suviše je mnogo vremena prošlo od kako sam nešto gucnuo – rekao je glasno prolazeći kroz vratnice na izlazu iz ranča i polazeći žutom, prašnjavom trskom puta.

No, bilo je suđeno da prođe mnogo više vremena pre nego što će moći da priušti sebi nekoliko čašica, jer jedva milju dalje njegov konj je stao u jamu prerijskog kunića i povredio nogu.

Kaže se da psovke ne pomažu nimalo, ali bujica psovki koja je potekla iz ustiju Martija Mek Kejba, nije mu, s druge strane, učinila ni nikakvo zlo. Izlivši svu gorčinu iz sebe osetio se malo bolje i, prebacivši vođice preko ruke, on se pešice uputi nazad na ranč.

*

Posle Martijevog odlaska pored potoka zavlada je tišina. Naslonjen na mladi bor kroz čije je tanke grane šumeo noćni povetarac, Dok je posmatrao igru mesečine na izlomljenoj površini vode i pitao se nije li, možda, trebalo da s Martijem pođe u Vinterset.

Znao je kuda je Marti otišao i zašto. Bio je iznenađen što ovaj i pre toga nije odjurio u grad. Kada mu je nešto ranije saopštio svoju konačnu odluku, Marti je postao nervozan i nemiran, a u takvom raspoloženju izgledalo je da ga može povratiti u mirnije stanje samo dobro piće ili dobra tuča.

– Džone!

Trgao se i ugledao Vanesu koja mu je prilazila preko mesečinom obasjanog proplanka. Povetarac se poigravao njenom kosom i pripijao tanku plavu haljinu uz njeno telo, ističući fine linije njene vitke siluete.

Osetio je onaj nekadašnji zov u sebi, ali je uspeo da ga savlada. Jer uskoro će sve biti završeno. U ponedeljak će joj zauvek reći zbogom. Nikada se više neće vratiti na ranč na reci Salmon i verovatno više nikada neće ni videti Vanesu Mek Kejb.

– Video sam da je Marti odjahao – rekao joj je kada se zaustavila pored njega. – Izgleda mi da je večeras nakrivo nasaden.

Pokretom ruke zabacila je sa čela pramen kose. Taj njen pokret bio je toliko ženstven da je osetio ubod u srcu.

– Da, nešto je previše razdražen, Džone. Posvađali smo se zbog toga što sam insistirala da saznam šta ste vas dvojica razgovarali. Marti nije hteo da mi kaže i zato sam došla k tebi.

Holidej se lako naslonio laktom na zaobljenu, od sunca i kiše ispucalu stenu. Bio se nadao da će joj Marti saopštiti novost, a ne on.

– Čim skupimo stoku ja odlazim, Vanesa – rekao je kruto. – Moram da završim jedan posao u Koloradu. Bojim se da ću sa sobom morati poveti i Martija.

– Čuj, Džone – rekla je, primakavši mu se bliže. – Je li to nešto važno?

– Veoma važno.

– Ima li to... neke veze s Martijem? Je li u pitanju još neka nevolja?

Zapadnjak se ispravio i okrenuo prema njoj, a njegova vitka, mišićava silueta ocrtavala se na srebrnastoj površini vode iza njega.

– Da, ima nešto. Prilična nevolja, Vanesa, ali ta se nevolja ne tiče Martija. Biću iskren i reći ću ti da sam došao u sukob sa zakonom. To je nešto što moram da sredim i u tome mi može pomoći samo Marti.

– Shvatam – rekla je tiho. – Koliko dugo procenjuješ da ćete biti odsutni?

– Marti će se vratiti za dve sedmice.

– A ti, Džone? Kada ćeš se ti vratiti?

Laž bi mu sada pomogla, ali u tom trenutku Holidej nije bio sposoban da laže... čak ni kad su u pitanju laži koje olakšavaju život. Stegnutog grla procedio je:

– Ja se neću vratiti, Vanesa. Kad završim taj posao u Koloradu, produžiću za Teksas i dalje...

– Ne!

Glas joj je podrhtavao, a lice joj se zgrčilo kao da je muči neki jak i nesavladiv bol. Dok ju je pogledao i blagim glasom nastavio:

– Tako mora biti, Vanesa. To je najbolje. – Videvši je očajnu, ipak se odlučio za malu laž: – Ali dolaziću ponekad u posetu.

– Ne smeš otići, Džone – rekla je stojeći tako blizu da su im se tela skoro dodirivala. Iz njenih očiju zakotrljale su se suze. – Potreban si nam, Džone, Martiju, Soniju i meni... svima si nam potreban. Neću dopustiti da odeš.

Nikada mu ranije nije tako govorila. Dok ju je netremice gledao u lice i u

njemu su se borila pomešana osećanja.

– To nije dobro, Vanesa – čuo je sebe kako govori, ali nije mogao da prepozna sopstveni glas. – Najbolje je za sve nas da odem...

Opazio je promenu na njenom licu i ućutao. Neko vreme stajali su nemi i nepomični. A onda, kao da je noćni povetarac dunuo i spojio ih. Njene ruke obgrlile su ga oko vrata, a glava joj se klonulo zanela unazad. On ju je obuhvatio rukama nežno, ali ipak snažno. Spustio je usne na njene, poluotvorene i pune očekivanja. Poljupcem, koji ih je spojio, kao da su želeli da utole dugo gušenu žudnju. Ostali su tako neko vreme, zaboravljajući na sve oko sebe.

Potok je tekao, klizeći naizmenično kroz mesečinu i tamu, ali nijedno od njih dvoje nije čulo njegov šum. Držeći je u naručju, Holidej je usnama dodirivao njenu kosu.

– Ovo što se desilo dovoljno je jak razlog da odem i da se nikada više ne vratim, Vanesa. Oboje znamo da je tako – rekao je.

Ona je ostala priljubljena uz njega, a prsa su joj se burno nadimala.

– Godinama sam toliko usamljena i nesrećna da... drži me još malo, Džone... samo još malo. Posle ću već smoći snage...

Na beskrajnom nebeskom svodu zvezde su ravnodušno žmirkale, a Mesec plovio ka horizontu. Šum vetra i žubor potoka prigušili su korake čoveka i konja koji su hodali travnatom padinom na drugoj strani brežuljka.

Marti Mek Kejb je za trenutak nečujno zastao na vrhu, zureći netremice u svog zaštitnika i svoju ženu koji su stajali zagrljeni, nesvesni njegovog prisustva.

A kada su se njih dvoje konačno razdvojili i polako pošli preko proplanka ka kući, travom obrastao brežuljak bio je pust.

*

U izgradnji brane postojao je neki problem, koji Soni nikako nije mogao da reši. Nije mu, naime, polazilo za rukom da nađe idealan srazmer kamenja i zemlje.

Sledećeg popodneva, dok se igrao na potoku iznad kuće, to mu je konačno postalo jasno, ali ipak nije hteo ništa da menja. Gradnja brane ga je zabavljala. Dok je dodavao kamenje na nasip, okliznuo se na jedan uglačani kamen i pao u vodu. Odmah je skočio, sipajući ružne reči koje je jednom čuo od poštara kada je ovaj pao s konja na kaktus. Otresao je vodu kao mokrro psetance i vratio se na posao, zaboravljajući na sve sem na uživanje koje mu je taj trenutak pružao.

Na zapadnom nebu sunce se spuštalo ka horizontu i dugačka senka vrhova planine Kvil pružala se čak do blizu potoka.

Topot kopita začuo se tako iznenađeno i neočekivano iz šume s druge strane potoka da se mali Soni trgao, izgubio ravnotežu i pao na upola završen nasip. Pod njegovom težinom nasip se srušio i on upade u blatnjavu vodu, psujući još ružnije.

Kada se izbatrgao na obalu, ugledao je konjanike koji su se tiho približavali iz šume. Oni još nisu opazili dečaćića jer je njihova pažnja bila usredsređena na kuću. Bila su osmorica i Soni je odmah prepoznao šerifa Endija Horna. Dečkić je zinuo. Svih osam konjanika držali su puške u rukama, a šerif je izgledao vrlo ozbiljan. Odjednom se uplašivši, Soni se dade u beg.

– Hej, Soni! – povikao je šerif, ugledavši ga. – Čekaj malo!

Ali dečak nije stao. Instinkt mu je govorio da se nešto vrlo čudno događa čim je tako velika grupa ljudi dolazila ne putem, kao što je uobičajeno, već kroz šumu. Trčeći ka kući, ugledao je Holideja i svog oca pokraj korala.

– Tata! Dok! Došao je šerif!

Već u sedlu na svom konju, zapadnjak se trgao i pogledao grupu konjanika koji su se kretali pored reke.

– Šta oni traže ovde? – izusti Marti.

Odgovor je došao samo trenutak kasnije kada je Horn doviknuo preko potoka:

– Holideje, samo jednu reč!

Zapadnjak se okrenuo u sedlu za Sonijem, koji je potrčao u naručje svoje majke. Srce mu je burnije zakućalo kada je ponovo pogledao grupu konjanika. Sada je jasno video puške koje su uplašile dečaćića. Prepoznao je šerifa Horna i dvojicu njegovih zamjenika.

Zvonce na uzbunu zazvonilo mu je u glavi i on je poterao konja unazad, dalje od ograde.

– Kakvim poslom dolazite, šerife? – upitao je glasno.

Horn nije ništa odgovorio. Umesto toga, poterao je konja u potok, a njegovi ljudi pošli su za njim. Dok je okrenuo konja i poterao ga preko dvorišta, što je odmah izazvalo reakciju čuvara zakona.

– Ostanite gde ste, Holideje! – doviknuo je Horn. – Dolazim kao predstavnik zakona.

Zapadnjakov konj je cupkao u mestu kao da oseća napetost svoga gospodara.

– Džone! – zavapila je Vanesa s verande. – Šta je to? Zašto je šerif ovde?

– Sve je u redu, Vanesa – odgovorio je Dok i usiljeno se osmehnuo kada je Soni zaplakao. – Ne brini, Soni! Ništa se neće desiti!

– Stanite u ime zakona, Holideje! – grmnuo je Horn. – Hapsim vas pod sumnjom za ubistvo.

– Ubistvo! – kriknula je Vanesa i njen glas je kao tutnjava odjeknuo u zapadnjakovo glavi. Ubistvo! Avet iz Perone stigla je čak ovamo da ga progoni. To će se, znači, ovde završiti. Sad više nema mogućnosti za miran odlazak s Martijem u Kolorado. Nije mu preostalo ništa sem da bekstvom spasava živu glavu.

– Pobrini se za njih, dečko – doviknuo je Martiju. Ovaj, bacivši zbunjen pogled ka njemu, polako klimnu glavom. Zapadnjak onda skrenu pogled ka Vanesi i sećanje na proteklo veče čitalo mu se na licu kada je digao ruku u znak pozdrava.

– Adios, Vanesa – doviknuo je, pa podbo konja. Ovaj je skočio kao izbačen iz katapulte. – Slušaj mamu, mali Soni – dobacio je dečaku, a onda

je, nagnut u sedlu, obišao oko štale i vetrenjače, a zatim u pravoj liniji jur-nuo uz padinu prema vrhu brda.

– Za njim – odjeknuo je prodoran glas Endija Horna. – Uхватimo tog čoveka! Ucenjen je zbog ubistva!

Holidej se još jednom obazro i ugledao siluetu žene kraj stepeništa verande. Zatim je usmerio pogled ka padini i više se nijednom nije osvrnuo.

*

Šerif Horn nije odustao od potere sve dok se nebo nije bukvalno otvorilo i iz teških oblaka pljusnula kuša, pokvasivši poteru do gole kože. Tada je već svima postalo jasno da neće naći zapadnjakov trag.

– Vraćićemo se u grad i alarmiraćemo sedište oblasnog šerifa – rekao je Horn umorno. Voda mu se slivala niz obod šešira, pa niz vrat i leđa. Opsovao je sočno i zadigao okovratnik. – Ko bi to mislio o Holideju? To samo dokazuje kako se ni u koga ne možeš pouzdati.

Niko mu ne odgovori. Možda bi u nekom drugom trenutku ti iscrpljeni ljudi bili raspoloženi za raspravu o prevrtljivosti ljudske prirode, a posebno o zapadnjaku, ali to sada nije bio slučaj. Bili su presrećni da Holideja prepuste njegovoj sudbini, ma kakva ona bila.

*

Usamljeni konjanik prošao je kroz naselje Dansten i nije se zaustavio sve do zore. Sa jednog stenovitog brd-

skog prevoja Holidej, jer to je bio on, bacio je pogled unazad, prema planini Kvil, koja se na horizontu videla kao maglovita, nejasna silueta. Između njega i te planine sada se pružala široka ravnica, blatnjava i pusta pod olovnim nebom.

Uspeo je da se otrese potere iz Vinterset, a onda i dve druge grupe gonilaca. Svestan veštine kojom ih je izbegao, ipak nije bio ponesen osećanjem trijumfa. Činilo mu se da mu to osećanje nikada više neće grejati srce. Pomerio se u sedlu i dodirnuvši kolenima trbuh svoga konja poterao ga u umeren kas.

*

Marti Mek Kejb je ostao na ranču skoro punih mesec dana pre nego što se usudio da pođe u Vinterset. Jedne nedelje ujutru upregao je konja u kola i povezao Vanesu i Sonija. Ostavio ih je pred vratima crkve, a sam se odvezao do saluna da bi popio hladno pivo.

Holidejevo bekstvo pred poterom bilo je još uvek glavna tema razgovora u Vintersetu, iako je on već davno bio daleko odatle. Malo je bilo onih koji, znajući priče o zapadnjaku, nisu bili iznenađeni. Holidej je, istina, bio poznat kao avanturista, ali je važio i za časnog borca, koji drži do svog ugleda i imena. Hvatanje pljačkaša u planini Kvil donelo mu je čak i slavu lokalnog junaka. Zbog toga je svima bilo veoma teško da prihvate činjenicu kako je Holidej ubica, čak i onda kada im je Endi Horn pokazao

poternicu iz Kolorada. Svi su oni pritom sumnjičavo vrteli glavom.

Bila je to ista ona pohabana poternica koju je Endi Horn našao ispod svojih vrata jednoga jutra pre mesec dana. Samo je jedan čovek znao kako je ona dospela tamo, a on to nikome nije rekao niti je nameravao da kaže dok je ispijao pivo i ćaskao s prijateljima u salunu.

Penjući se u kola da bi pokupio svoju porodicu ispred crkve, Marti se osećao prijatno. Još pre mesec dana pretila mu je opasnost da mora poći u Kolorado, što je on izjednačavao sa stvarnom mogućnošću da dospe u zatvor ili čak i nešto gore. Grozničavo je razmišljao kako da to osujeti. A onda je sasvim slučajno otkrio nešto što je takvo rešenje učinilo lakim.

Posle onoga čemu je bio svedok na reci, imao je moralno pravo da sa svojim prijateljem izravna račune. Ušunjavao se u kuću, uzeo papir iz zapadnjakovog džepa, iste noći odjahao u Vinterset i ugurao poternicu ispod vrata šerifske kancelarije. Prepostavljao je da će Endi Horn uhapsiti Holideja i da će ga poslati u Kolorado, gde će ovaj biti osuđen i obešen. Smatrao je da svaki čovek koji padne tako nisko da nasrne na ženu svog prijatelja zaslužuje da bude obešen. Bio je zadovoljan što zapadnjaka nikada više neće videti i što je bio toliko mudar da problem na taj način reši.

No to se nije videlo na njegovom licu kada je Vanesa izišla iz crkve. Jednoga dana, u pogodnom trenutku, reći će joj šta je video, ali nije mu odgovaralo da to još sada otkrije. Nameravao

je da privremeno igra skrivenih karata i da se ponaša kao bivši vetrogonja koji je postao uzoran rančer.

Nastavio je da živi tako pune dve sedmice i Vanesa se činila oduševljena njegovom promenom. Ali onda se desilo ono što se često događalo u prošlosti. Prilikom jedne posete Vintersetu ugledao je nepoznato lepo lice i tako je počelo. Preko noći bilo je zaboravljeno sve što je privremeno zadio. Odlasci u grad su postali sve češći, vreme povratka sve docnije, a ulozi na kockarskom stolu sve veći.

Bio je opet u svom elementu i to mu se dopadalo. Na ranču su se počeli pokazivati znaci nebrige i zapuštenosti. Stari Gromovnik je konačno probio sebi put iz ograđenog prostora i opet je pravio džumbus u baštenskim leja-ma spanaća, luka i kupusa, a Marti je nastavljao da živi po svome u saluni-ma „Big Hend“ i „Pelis“. Pio je više nego što je za njega bilo dobro i to je uvek činio u sumnjivom društvu.

„Doktor“ Ferli Stejsi, prodavac ekstrakta jetre i samozvani lekar-psihijatar, koji je prve sedmice leta stigao na svojim kolima, spadao je u tu kategoriju smutljivaca. Nekoliko čašica, ispijenih u društvu mršavog, proćelavog putujućeg trgovca bilo je Martiju dovoljno da shvati kako je Stejsi mutan karakter. Jednom prilikom, posle nekoliko čašica ispijenih kasno u noć, doktor, kako je Stejsi voleo da ga oslovljavaju, priznao je svom novopečenom prijatelju kako zna za jedan zaista veliki posao, koji bi se mogao izvesti kada bi imao pomoć pravih partnera.

Marti je na to zevnuo. Svaki sumnjivi tip koga je do tada sreo imao je po jedan „pravi, veliki posao“ u rukavu.

Jedina razlika, kada je u pitanju doktor Ferli Stejsi, bila je u tome što je on zaista imao veliki posao u rukavu.

*

Visoki muškarac crne brade i zasenčenih očiju rastvorio je energično dvokrilna vrata saluna i prišao šanku. Gosti te sumnjive krčme nisu mu posvetili neku posebnu pažnju, jer je jedan kratak pogled bio dovoljan da se uvere kako pridošlica svojim izgledom podseća na njih.

Smešten u pustoši na granici Kolorada i Jute, Vegontaun je bio stecište onih koji nisu imali kuda više da beže. Bio je to raj za propalice i nasilnike, utočište za nesrećnike, mesto gde je čovek mogao istrunuti ili raditi šta ga je volja, a da za to niko i ne haje.

– Pivo! – rekao je i stavio srebrni dolar na šank. Uzeo je zatim svoje piće i odneo ga za sto u uglu, gde je senka bila najtamnija. Seo je za jedan masivan sto od hrastovine, na kojem je neko vrhom noža urezao sledeće reči:

„Prošao sam kroz pakao – otvorite mi sada vrata raja.“

Dok Holidej je nekoliko puta pročitao urezane redove, razmišljajući o tome koliko su oni istiniti i koliko odgovaraju njegovoj ličnoj situaciji i osećanjima. Rezignirani osmeh zaigrao mu je na uglovima usana kada je podigao čašu. Reči koje je neki zalutali pesnik urezao u ploču stola sa-

svim su mu odgovarale. Ali on nije bio izuzetak. One su se mogle primeniti na devetoricu od desetorice ljudi koji su se dokotrljali u „Terazina“ bar u Vegontaunu.

Pivo ga je osvežilo, ali mu nije sasvim povratilo raspoloženje. Žmirkajući kroz oblake duvanskog dima, prisećao se svakog sata i svake pređene milje koju je prevalio na svom ždrepcu poslednjih nekoliko sedmica, koje su mu se činile duge kao večnost. Prisetio se kišne Dakote i blagog sunca koje je posle toga izgrejalo za vreme njegove posete dolini Sijuksa, gde je ostao tri dana da bi prisustvovao svadbi Jutarnje Zvezde i nasmejanog Malog Vuka.

Posle toga su nastale letnje žege i po prelasku u Kolorado dao se u potragu za plavokosom Libi. Bizon, Helgejt, Misula... Posetio je sva mesta koja mu je spominjao Marti, a onda je krenuo u svim pravcima gde se nadao da će naći plavojku.

Kenjon Siti, Pejnbou, Jelou River, Klentonvil, Star Fork, Hangertaun, Djubeldžankšn... bezbrojni gradovi i beskrajne milje. A sa svakom pređenom miljom hvatao ga je sve jači strah da mu neko može iznenada staviti ruku na rame i da će se, kada se zatim okrene, naći licem u lice s predstavnikom zakona.

Više je neće tražiti, pomislio je, vađeći cigaru iz tabakere. Dovoljno i previše je bilo jahanja, nespavanja, pretnji i maltretiranja svake vrste, dovoljno čak i onda kada je u pitanju bilo nešto toliko važno kao što su čast i ugled. Noćas će preći u Jutu i krenu-

ti dalje na zapad, daleko od poternice, tamo gde ga niko ne poznaje i gde možda čak nisu ni čuli za njega. Moraće promeniti stil odevanja, način života i možda još puno toga i da sačeka da vreme pokrije zaboravom događaj u Peroni. Hteo-ne hteo, postupiće kao što mu je Marti savetovao i verovatno više nikada neće videti Vanesu. Eto šta mu je donela lakomislenost jednog sebičnog i nepromišljenog čoveka!

Ispio je svoje piće i ustao. Možda je tako ipak najbolje. Da mu se sreća osmehnula, da je našao plavokosu Libi i da je posle toga bio dovoljno srećan da spere sa sebe sumnju za ubistvo u Peroni, možda bi se ponovo vratio u Dakotu, makar samo zato da se na pravi način oprost. A Holidej je bio dovoljno iskusan i mudar da zna kako bi posle one večeri na potoku rastanak s Vanesom mogao biti nastavak nečega što je davno bilo prekinuto.

Prolazeći između stolova pitao se kao i mnogo puta tokom proteklih sedmica, kako je šerif Vinterseta saznao za poternicu iz Perone. Idući trotoarom ka hotelu u kome je namera-
vao da prenoći, u jednim neosvetljenim vratima primetio je neku ženu. Do uha mu je doprlo poznato tiho pitanje:

– Jesi li usamljen?

Odmahnuvši energično glavom, Dok je prešao još nekoliko koraka, pa naglo zastao. Okrenuo se i pogledao priliku u polutami.

– Šta si rekla? – upitao ju je.

– Pitala sam samo da li si usamljen... lafe.

Vraćajući se, Dok oseti da mu je srce brže zakucalo. Pruživši ruke, dohvatio je ženu za ramena i izvukao je na svetlost. Pred sobom je ugledao preplašeno lice plavokose žene.

– Libi – izustio je skoro bez daha. – Šta ti dođavola radiš ovde? – Žena je zurila u njega i on nastavi: – Zar me ne poznaješ?

– Gospode Bože! – kriknula je ona prigušeno. – Pa to ste vi! Dok Holidej! – Onda je učinila nešto čemu se Dok nije mogao nadati. Bacila mu se u naručje i obgrlila ga oko vrata upola se smejući, a upola plačući. Glas joj je bio rapav od suviše popijenog viskija, ali je zvučao zadovoljno: – Oh, Holideje, kad biste samo znali koliko mi je drago što vas vidim! I koliko sam se kajala zbog onoga što sam vam one noći učinila u Peroni!

– A ja vas zbog toga tražim već dva meseca! Mogu li vas častiti kafom?

Tokom razgovora upitao ju je da li bi smela da sada pođe s njim u Peronu.

Libi se plašila. Bila je toliko iscrpljena alkoholom kome se u poslednje vreme u očajanju odala da se bojala skoro svega. Plakala je, tvrdeći da zapadnjak od nje suviše traži, što on nije ni poricao. Ali susret s njom u pet do dvanaest bio je prst sudbine i tu šansu nije smeo da propusti.

Prvo ju je trebalo otrezniti dovoljno za putovanje. Kada su krenuli iz Vegontauna cilj im je bio Šoudaun – sedište federalnog šerifa Kliva Loklija, koga mu je Farington preporučio. Pu-

tovanje se višestruko isplatilo. Pre nego što su stigli, Libi je postala trezvena do te mere da je dobar deo snage i samopoštovanja povratila. A šerif Lokli pokazao se baš onakvim kakvim ga je sudija Farington opisao. Njih troje proveli su skoro ceo dan razmatrajući činjenice vezane za Venrajtovu smrt, a zatim su svi troje doputovali u Peronu i našli se pred šerifom Kridom i sudijom Vajtbredom. Došao je trenutak istine.

*

Tomi Krid stajao je leđima okrenut i slušajući izlaganje salunske zabavljačice, posmatrao gomilu okupljenu na ulici. Gradom se već bila pronela vest da su se Libi i Holidej vratili u Peronu i pedestak ljudi čekalo je da ih vidi. Nabranih obrva, šerif je slušao dok je sudija čitao izjavu Doka Holideja. Nije trebalo niko da mu ukazuje da je ta izjava, data posle prvobitnog zapadnjakovog hapšenja, u svim detaljima ista kao izjava Libi, data pod zakletvom. Nije bilo nužno podsetiti ga na ono što mu je federalni šerif Lokli i rekao kako je pokojni Venrajt već bio osumnjičen za tri ubistva u obračunima. A kada mu je Lokli nagovestio da bi moglo doći do potpune revizije slučaja ako Krid optužbe protiv zapadnjaka ne stavi van snage, šerif Perone se počeo preznojavati.

Javio se sudija Vajtbred, koji se takođe počeo preznojavati: – Mislím da bismo o ovoj ozbiljnoj stvari šerif i ja trebalo da se posavetujemo u četiri oka, šerife Lokli.

Kada su ostali sami, on se bez okolišanja obrati Kridu:

– Vreme je da raščistimo stvari, Tomi. Od samog početka nije bilo razloga za optužbu, to obojica znamo. Pretpostavljam šta je pravi razlog tvoje upornosti, ali da ne ulazimo u to, želim samo jedno: tvoju saglasnost da odustanemo od optužbe za ubistvo.

I tako je s nekoliko poteza pera i par potpisa na optužnici Dok Holidej ponovo stekao pravo da se slobodno kreće širom Kolorada.

*

Šerif Lokli poveo je Libi sa sobom u Šoudaun, gde je mislio da će moći da joj nađe zaposlenje. Dok se oprostio od federalnog šerifa, a zatim i od Libi. Sve se to odigravalo sledećeg jutra na stanici diližanse.

– Još jednom mnogo hvala, Libi – rekao je.

– Nemojte mi zahvaljivati, Holideje, ali učinite onako kako sam vam sinoć rekla: nemojte imati više nikakve veze s Martijem. Marti je loš i opasan čovek. On će vas opet uvaliti u neko zlo, verujte mi.

Zapadnjak se velikodušno osmehivao. Libina verzija onoga što se desilo posle pucnjave s Venrajtom u potpunosti se razlikovala od Martijeve. Marti mu je rekao da je Libi uzviknula kako je Venrajt ubijen s leđa i da ju je on, Marti, odveo iz grada da bi je zaštitio. Libi je međutim uporno tvrdila da se Marti prestrašio i da je pobegao iz Perone, a nju na silu poveo

sa sobom, kako bi je iskoristio kao taoca ako potera pođe za njim.

Holidej nije znao zbog čega bi ta devojka izmislila takvu priču, ali više mu nije bilo važno da to do kraja isteruje. Sagnuo se i poljubio je u obraz.

– Mnogo sreće, Libi!

– Zbogom, Holideje!

Sačekao je da se diližansa za Šoudaun udalji, a onda je ušao u diližansu koja je vozila u suprotnom smeru. Zavalivši se u udobno sedište, izvadio je iz tabakere jednu havanu. Bio je okupan, izbrijan i odeven u novo odeo. Bio je opet onaj stari džentlmen Holidej.

Dok je diližansa kloparajući odmicala, razmišljao je o razlozima koji su ga naveli da opet pođe do ranča na reci Salmon. Govorio je sam sebi kako mora jednom za svagda reći Martiju da je odrastao i mora sam voditi brigu o sebi. No podsvest mu je šaputala ono što je skrivao od samoga sebe: da postoji drugi, mnogo važniji razlog – Vanesa. Strepnja zbog neizvesne bliske budućnosti kvarila mu je zadovoljstvo zbog ponovo stečene slobode. Ali slast i gorčina uvek idu zajedno.

~

*

– Hoćeš li još jedno parče kolača, Džone?

– Ne, hvala, Vanesa, dovoljno mi je.

– Ali izgledaš kao da ti je potrebno da te neko nakljuka. Zar ne, Marti?

Pušeći zavaljen u stolici, Marti klimnu glavom:

– Jeste, usukao si se, Holideje. Biće da ti nije bilo lako pre nego što si stigao u Peronu.

Dok ga je uporno gledao:

– Jeste. Bio je to mučan, dugotrajan put dok nisam našao svedoka koga sam tražio, dečko.

– Imao si sreće. Ali tebi je sreća uvek naklonjena.

Zapadnjak nabra čelo. Čim je pre nekoliko časova došao na ranč, u Martijevom i Vanesinom držanju primetio je veliku promenu. A i ranč je bio zapušten. Marti je izgledao bled i umoran, a Vanesa neraspložena, skoro očajna. U Martijevom držanju bilo je i nečeg čudnog. Nije mogao reći da ovome nije bilo drago što se vratio i dokazao svoju nevinost, ali bilo je u njegovom držanju neke rezervisanosti, kao da Marti nije više bio onaj isti.

Dok se osmehnuo: – To samo tako izgleda, Marti. Ali, ko zna? Možda sam srećniji nego što mislim, a možda će nešto moje sreće preći i na tebe.

Martijeve oči su zasjale: – Misliš li da ličim na nekoga kome bi sreća bila potrebna? Da li to misliš, Holideje?

– Marti – umešala se Vanesa – sigurna sam da Džon nije mislio ništa loše. Možda je samo primetio da sam malo umornija nego kada je otišao.

– Ona te bolje poznaje nego ja – rekao je Marti sa usiljenim osmehom i ustao. – Idem malo da udahnem vazduha. Ne, ti ostani ovde, Holideje. Prešao si veliki put i sigurno si umoran.

Dok i Vanesa su ostali za stolom, osluškujući korake koji su se udalja-

vali. U kući je bilo vrlo tiho. Mali Soni je bio kod Vanesine tetke u blizini Vinterseta, gde je otišao da se oporavi od nazeba koji je navukao gradeći branu na potoku. Njegovo odsustvo bilo je još jedan razlog zategnute atmosfere na ranču.

Kada je Vanesa prinela kafu, Dok je mirnim glasom upitao: – Šta nije u redu, Vanesa? Šta je to što jede Martija?

– Ne bih znala da ti kažem, Džone, mada je to očigledno. Marti se retko udaljavao s ranča od kako si ti otišao. Izgledao je srećan i zadovoljan. Ali odnedavno je ponovo počeo da odlazi u grad... pa, eto, i sam ćeš pogoditi šta se dalje moglo desiti.

Dok je pogledom obuhvatio odaju. Kao i obično, kuća je izgledala čista i uredna, za razliku od dvorišta i ranča. Nadao se da će na ranču zateći drugačije stanje, iako je znao da Martija hvataju nastupi nerada i želje za lutanjem. Stvarnost je pokazivala da je Martija opet uhvatila ta želja za skitnjom, a možda još i nešto drugo. Ali kao i ranije, Dok je i ovaj put pokušao da za to nađe neko opravdanje.

– Možda je bio zabrinut zbog mene – rekao je. – Možda ga je pekla savest, Vanesa. Tako nešto može potajno da deluje na čoveka i da ga sasvim izmeni, a da ovaj nije ni svestan toga.

– Volela bih kad bih mogla u to da verujem, Džone.

– Misliš li da postoji neki drugi razlog?

Vanesa je bila suviše umorna da bi tajila ono što misli: – Znam da postoji neki drugi razlog, ali ne želim da ti

naturam brigu ili da te čak u to uvlačim. U stvari... mislim da bi bilo bolje da odeš što pre. Možda bi bilo najbolje da nam nisi ni dolazio.

Zapadnjak je bio i začuđen i iznenađen.

– Želiš da odem, Vanesa? Zašto? Ako je to zbog onoga... – zastao je u pola rečenice, prisjetivši se obećanja koje je sebi dao: da nikada neće pomenuti ono veče pored potoka.

Izgledalo je da Vanesa nije zapazila na šta Dok cilja. Držala je ruke čvrsto stisnute pred sobom na stolu i zurila u njih kao da one kriju tajnu koju je pokušavala da shvati.

– Marti se toliko promenio da jedva mogu da ga poznam. Mrzim što ti ovo govorim, Dok, ali čini mi se da se promenio i njegov odnos prema tebi. Ne znam zašto tako osećam, ali se pribijavam za tvoju sigurnost. Znam da je to luckasto, ali u poslednje vreme se mnogo luckastih stvari desilo. Obećavaš li da ćeš bar razmisliti o brzom odlasku? Mislim da mogu da vladam Martijem, ali mi se čini da ću to lakše moći ako ti ne budeš ovde.

Hteo je da zatraži da mu поближе objasni šta je mislila da kaže, ali ona je odjednom ustala i izašla iz odaje. Vrata spavaće sobe zatvorila su se za njom, a zatim se začulo škripanje kreveta.

Vrteći glavom, zapadnjak je takođe ustao i izašao na verandu. Napolju je vladala mrkla noć. Duvao je slab vetar a daleko iz mraka čuo se prigušeni žubor potoka.

Dok je odjednom, pored rezervoara za vodu, opazio crvenkasti žar cigarete.

– Marti?

– Ko bi drugi mogao biti? – začuo se Martijev glas, a onda se njegova cigareta pojavila iz tame. – Vanesa je otišla u sobu, je li?

– Da, bila je nekako uznemirena.

– Čudi me da je sada takva kada si ti tu, stari prijatelju.

Opet onaj rezak ton u njegovom glasu, pomisli Dok, pa reče: – Marti, ako imaš nešto na umu...

– Čudno da si to rekao s obzirom da zaista imam na umu nešto o čemu bih hteo da govorim s tobom, nešto što će te sigurno zainteresovati. Hoću da ti predložim jedan posao, Dok.

– Kakav posao?

Martijeve oči su čudno zasijale kada je stupio u krug mutne svetlosti, koja je dopirala kroz otvorena vrata.

– Posao u kojem ćeš svakako želeti da učestvuješ. Ali, taj posao je tako veliki da ti ovde o tome ne mogu govoriti. Kažu da i zidovi imaju uši. Znaš li onu staru kuću kod raskrsnice, na putu prema gradu? – Kada je zapadnjak klimnuo glavom, on nastavi: – Videćemo se tamo za jedan čas. Dvešću nekoga ko će ti to detaljnije objasniti. – Digao je ruke kao da se brani, kako bi se usprotivio Holidejevom protivljenju. – Veruj mi, čoveče! Imaj poverenja u mene bar jednom!

– Dobro. Videćemo se tamo kroz jedan sat.

*

Stojeći na zamračenoj verandi napuštene kuće kod raskršća na putu prema gradu, Holidej je izvadio iz džepa zlatni časovnik i kresnuvši šibicu pogledao koliko je sati.

Jedan i trideset. Prošlo je više od jednog časa od kako je Marti otišao s ranča. Dok se šibica gasila začuo je slab topot kopita na putu. Instinktivno je pružio ruku ka koltu, ali se trgao čim je prstima dotakao dršku. Zašto je tako nervozan? Možda je predugo vremena proveo pod psihološkim pritiskom bekstva pred zakonom?

Konji su se zaustavili kod polurazrušene ograde i Marti ga pozva po imenu. Holidej se odazvao i iz mraka su izronile dve prilike.

– Upoznaj se s doktorom, Holideje – rekao je Marti i, ušavši u kuću, zapalio sveću utisnutu u grlić jedne boce.

Pri oskudnom svetlu zapadnjak je razabrao da je doktor visok mršav muškarac od četrdesetak godina. Imao je na sebi prugaste pantalone sa širokim nogavicama, sako s peševima i dosta otrcan šešir od dabrovine. Izgledao je kao neki putujući prodavac lekarija... što je, u stvari, i bio.

– Doktor i ja smo dobri prijatelji, Holideje – obavestio ga je Marti dok su se nameštali oko malog, crvotočnog stola. – Najbolji prijatelji. Name-ravamo da zajedno izvedemo jedan posao i ne možeš zamisliti kako si dobro pogodio vreme kada ćeš se vratiti. U redu, doktore, objasni plan moje prijatelju.

Zapadnjak je sedeo kao omađijan od neverice i zaprepašćenja, dok mu je čovek koji je sebe nazivao doktor Ferli Stejsi poverljivo pričao o tajnoj pošiljci zlata iz Kanade.

Sasvim slučajno, kada je pre šest godina lečio jednog čuvara rudnika od napada groznice, saznao je da se dva-put godišnje zlato šalje iz rudnika Blek Fut u Kanadi. U besvesnom, grozničavom stanju čuvar mu je odao da se pošiljka zlata iz rudnika tovari na jedna stara, teška kola i prevozi dalje na jug, u Dakotu, u pratnji četvorice čuvara, koji su preobučeni u obične naseljenike. Razlog za takvo organizovanje prevoza, objašnjavao je Stejsi, bio je što je pre dve godine, kada je zlato pratila oružana, uniformisana pratnja, pošiljka napadnuta i oteta. Od tada, kada je prva tajna pošiljka u starim kolima uspešno stigla do nacionalne banke u Bizmarku, taj metod se stalno praktikovao.

Sada su za pošiljku znali i „doktor“ Stejsi i Marti. I ne samo to. Znali su i da će sledeća pošiljka krenuti krajem sledeće sedmice. Sem njih, tu su bila uključena još dva čoveka, ali bio im je potreban neko veoma vičan revolveru za slučaj da se desi nešto nepredviđeno. Nedostajao im je, dakle, neko kao Holidej.

Zapadnjakove sivoplave oči presijavale su se kada je graktav glas doktora Stejsija utihnuo. A onda je upe-rio pogled u Martija i u njemu uski- pes. Mišići na vilicama su mu zaigrali i on ustade sa sanduka na kome je sedeo.

Marti se poluglasno nasmejavao. – Šta sam vam rekao, doktore? Kazao sam vam da će biti ljući od razjarenog bika. Ali nemojte se uzrujavati, doktore! Samo se vi prošetajte tamo do konja i ostavite nas na trenutak nasamo. Ja ću ga već ubediti.

Prolazeći pored namrgođenog zapadnjaka, doktor se tiho išunjao. Kada je Dok krenuo ka Martiju, ovaj ga zadrža pokretom ruke:

– Nemoj da si tako naoštren, čoveče. Hoćeš li da čuješ ostatak?

– Dovoljno sam čuo da mi se zgadi, Marti.

– Onda saslušaj onaj prijatniji deo posla – reče Marti, ustajući. – Kao što je doktor rekao, potreban nam je neko ko ume da vlada sobom kao ti, Dok.

– Martijeve usne se razvukoše u osmeh. – I neko ko ne bi tražio svoj deo od onoga što budemo ugrabili.

– A šta te navodi na pomisao da bih uopšte pristao da učestvujem u tom prljavom poslu, Marti? I da ću tebi dozvoliti da i ti učestvuješ u tome?

Marti progovori najslađim mogućim glasom:

– Kako šta? Ono što ćeš iz tog posla dobiti, čoveče. Kako ti, na primer, zvuči da dobiješ ranč. Ranč... i Vanesu.

– Šta?

– Zaprepašćen si? Ne bi trebalo da budeš. Ti si oduvek znao da ja nisam stvoren za život na ranču. Ja sam oduvek voleo blistave svetlosti grada i zabave u visokom stilu i zbog toga sam tokom ovih godina stalno zapadao u neprilike. Ali ovo je šansa da se čovek snabde i stvori osnovu za život

na visokoj nozi, šansa kakva se javlja samo jednom u životu. Holideje, doktor računa da šestomesečna proizvodnja u rudniku Blek Fut ne može biti manja od sto hiljada dolara. To znači da bi na svakoga otpalo po dvadeset hiljadarki. I to je moja ulaznica za raj na zemlji. A ja tebi nudim ulaznicu za jedan drugi raj. Sećaš li se kako si mi rekao da si na stolu u salunu pročitao urezanu onu rečenicu? Pa lepo. Nemoj mi reći da nisi nikada želeo Vanesu. Sad ti se pruža prilika da je dobiješ.

Zapadnjak više nije mogao da kontroliše bes. Osećao se skoro bolestan od toga. Spustivši se polako na sanduk, zurio je u Martija, a u njemu su vrile sve sumnje nagomilane tokom poslednjih godina. Bez obzira na Martijeve greške, on je za njega uvek nalazio opravdanje. Ali ova bezobzirna trgovina koju mu je predlagao bila je gora od svih gadosti koje je Vanezin muž napravio. A Dok je, ako se izuzme trenutak slabosti one večeri na potoku, uvek prema Martiju bio korektan. Sada skoro da je zbog toga žalio i skoro da se kajao što je deo radosi koje mu je život nudio izgubio zbog nekoga ko tu žrtvu ne zaslužuje.

– Ne govori dalje, Marti – uspeo je s mukom da izusti. – Ni reči više!

Gnev izobličio Martijevo lice.

– Nemoj tako da razgovaraš sa mnom, Holideje. Sit sam takvog ponašanja. Nemoj tu da sediš i da me gledaš kao naivčina kad ja znam za tebe i moju ženu!

Zapadnjak se trže: – Šta?

– One noći na reci, do đavola! Video sam vas.

– To nije bilo ništa, Marti. Časna reč!

– Nemoj me lagati, Holideje. – Martija kao da je sve više hvatao nekontrolisani bes. – Znam dobro šta sam video, a to dokazuje i ono što sam odavno sumnjao, a što nisam video. Vanesa te voli. Ne voli mene nego tebe!

– To su šašava trabunjanja, Marti!

– To je istina! Udala se za mene zbog toga što je mislila da sam jak i plemenit. Možda i zbog nekih drugih razloga koje nisam znao, ali koji mi sada sve više padaju u oči. Nisam ja slep! Kako to da je ona prema tebi uvek bila mnogo prisnija nego što je to normalno za prijatelja svog muža? Ali sada neću da se vraćam na to. Kada je zaključila da nisam jak i plemenit, ona se verovatno razočarala i okrenula tebi. Ti si mi ukrao ženu, Holideje, i zato si moj dužnik. Red je da mi nešto platiš. Jahaćeš sa mnom da završimo ovaj posao sa zlatom i za to nećeš dobiti ni centa. Ali dobićeš Vanesu i vas dvoje me više nikada nećete videti.

Zapadnjak je nemo zurio u Martija. A onda je polako odmahnuo glavom:

– Žao mi je, Marti, ali neću to učiniti i neću tebi dopustiti da se uvaljuješ u nevolje.

Na Martijevom obrazu zaigrao je živac, a oči su mu suludo zaplamsale.

– Ne smeš me izdati, Holideje – izustio je sav van sebe. – Ovo mi suviše mnogo znači.

– Ne pristajem, dečko.

– Do sada me nikad nisi izneverio, Dok. Nemoj ni sada!

Bio je to krik deteta koje traži pomoć. Holidej je oborio pogled i zagledao se u sto pred sobom, boreći se s mnogo čime što je izgledalo nerešivo i nesavladivo. Bio je to težak trenutak u njegovom životu. Kada je najzad digao pogled bio je sam u sobi.

– Marti!

Niko mu nije odgovorio. Dok je lagano ustao, ali su mu noge bile kao od olova. Čuo je kretanje konja u noći i uputio se prema vratima. – Marti? – pozvao je opet.

Zakoračio je na mračnu verandu i mutna svetlost sveće još ga je obasjavala kada se iz tame začulo preteće škljocanje obarača. Bacio se na pod verande baš u trenutku kada je pucanj prolomio tišinu noći. Oštar vreli udar vazduha zapahnuo mu je lice i on se s verande otkotrljao na zemlju, izvlačeći kolt iz futrole.

– Marti? – Nije mogao verovati da je to on pucao.

– Dokrajči ga! – odjeknuo je Martijev glas sa vratnica. – Pružili smo mu šansu.

Levo od njega odjeknulo je nekoliko uzastopnih pucnjeva i kuršumi su se zarili tamo gde je zapadnjak maločas ležao. Dok je nasumice opalio u smeru plamenih jezičaka. Začuo se jauk, a zatim tupi pad tela na tle. Pogođeni čovek ponovo je pripucao i pri blesku pucnjeva zapadnjak je ugledao drugog čoveka, koji mu se približavao.

Nanišanio je i jedan za drugim opalio četiri metka. Napadač koji mu se

približavao pao je i revolveri su začu-
tali.

– Sto mu gromova – začuo se glas
doktora Stejsija negde s puta. – Ja be-
žim, Marti!

– Ostaćeš ovde, doktore! – odvratio
je Marti i njegov kolt je grunuo. U sle-
dećem trenutku zapadnjak se zgrčio
od bola jer ga je vrelo tane pogodilo
u butinu. – Pogodio sam ga, doktore!
– povikao je Marti. Njegov glas dopi-
rao je iz neposredne blizine, ali Holi-
dej je u tom trenutku punio magacin
svog kolta i nije mogao da puca.

– Marti! – povikao je još jednom, u
nadi da će uspeti da predupredi najgo-
re, ali odgovor mu je bio još jedan me-
tak koji se zario u zemlju ispred njega
i zasuo mu lice prašinom. Holidej je
nekako uspeo da ustane i da zgrčen
pođe prema kući. No sapleo se i pao
dok su kuršumi zviždali iznad njegove
glave. A onda se kroz prasak revolve-
ra probio glas koji kao da je dolazio
iz daljine.

– Holideje!

Dok se skamenio. Bio je to Vanesin
glas. Šćućuren iza rezervoara za vodu
nekih destak metara dalje, Marti je
okrenuo glavu u pravcu odakle se
glas čuo.

– Vanesa?

– Pošla sam za Holidejem, Marti –
odvratila je razgovetno. – Znala sam
da imaš na umu nešto strašno. Marti,
molim te nemoj...

Prasak Martijevog revolvera zagu-
šio je njene reči i dva kuršuma zari-
la su se u zemlju pored zapadnjaka.
– Povlači se prema zadnjim vratima,

doktore! – viknu Marti. – Obidi okolo
i preseći mu put!

Više uplašen od Martija nego od ra-
njenog protivnika, Stejsi je potrčao
da posluša naredbu svog ortaka. Ka-
da je zastao blizu ugla kuće slučajno
je stao na prevrnutu bocu. Na taj šum
s drugog kraja kuće sevnio je plami-
čak i doktor Stejsi je osetio kao da ga
je neka neverovatna snaga udarila u
prsa i odbacila u večni mrak.

Zapadnjak je hramljući prešao pre-
ko verande i otvorio vrata. Ako uspe-
da ugasi sveću i zatvori vrata za so-
bom možda će mu poći za rukom da
urazumi Martija.

Ali ovaj je trenutak kasnije već bio
na vratima. Držao je u ruci revolver,
a iza njega crnela se noć.

– Nemoj, Marti – bila je to posled-
nja Dokova opomena.

– Moram. Suviše dugo si igrao ulo-
gu starijeg brata, a ja sam uvek osta-
jao nedorasli nesposobnjaković. Uvek
si u svemu bio bolji i jači, sem u jed-
nom: nikada nisi bio lukaviji. Da si bio
malo mudriji shvatio bi kako te mrzim
iz dna duše. Ali sada je tome kraj. Do
viđenja u paklu!

Iz mraka je odjeknuo pucanj. Marti
je poleteo napred i pao pred zapad-
njaka. Pogledao ga je s nevericom, a
onda su mu se oči zauvek ugasile.

Na verandi su se začuli koraci i Dok
je digao revolver, ali ga je spustio kad
je u odaju ušla Vanesa s vinčester-
kom u ruci.

*

Stavio je na sto čašu iz koje je pret-hodno otpio gutljaj brendija i udobni-je se namestio u naslonjači. Preko pu-ta njega sedela je Vanesa, brižna, us-treptala i lepa. Pošto mu je doktor Snajlork previo ranu i dao mu sred-stvo za umirenje bolova, ona ga je dva dana negovala u njegovoj hotelskoj sobi. Bol je sada već bio uminuo, ali mu je još uvek smetala nesvestica od gubitka krvi.

Vanesa je prva prekinula tišinu:

– Radujem se što se sve srećno za-vršilo... po tebe.

Holidej je pogleda:

– A za tebe?

Osmehnula se: – U izvesnom smis-lu i za mene. Posle svega što se desi-lo ne bih više mogla da podnesem Martija pored sebe. Zbunjena sam, ali

ne i iznenađena... I čini mi se da početak svega leži daleko u prošlosti.

– Nemoj sada misliti o prošlosti, Vanesa. Ti si još mlada i pred tobom je život.

Pogledala ga je žalosno. – Ali bez tebe.

Dok se osmehnuo: – Ne sasvim. Još sam tu. – Pružio je ruku i ona je došla i sela na naslon njegove fotelje. Obgrlio ju je i osetio pod rukom kako po-drhtava. – I ostaću neko vreme... ako ti to želiš.

Oči su joj sinule:

– Ako želim? Želim to više od sve-ga. Ali ti...

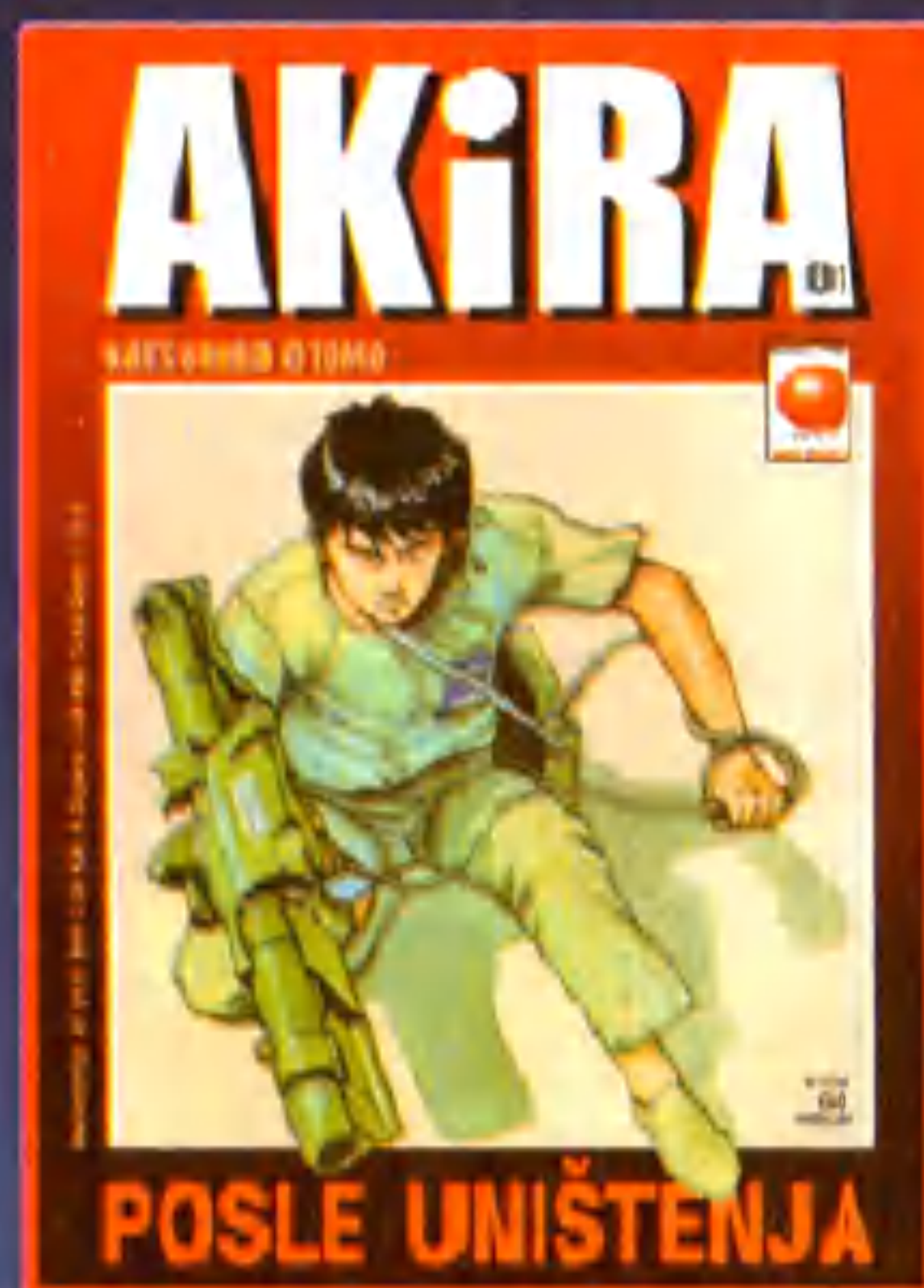
– Ne misli sada na to. Svet nije ve-lik i ljudi se sreću, zar ne? Ja ne veru-jem u zbogom zauvek. Bar ne među nama.

– Ni ja, mili... – prošaputala je i obgrlila ga oko vrata.

KRAJ

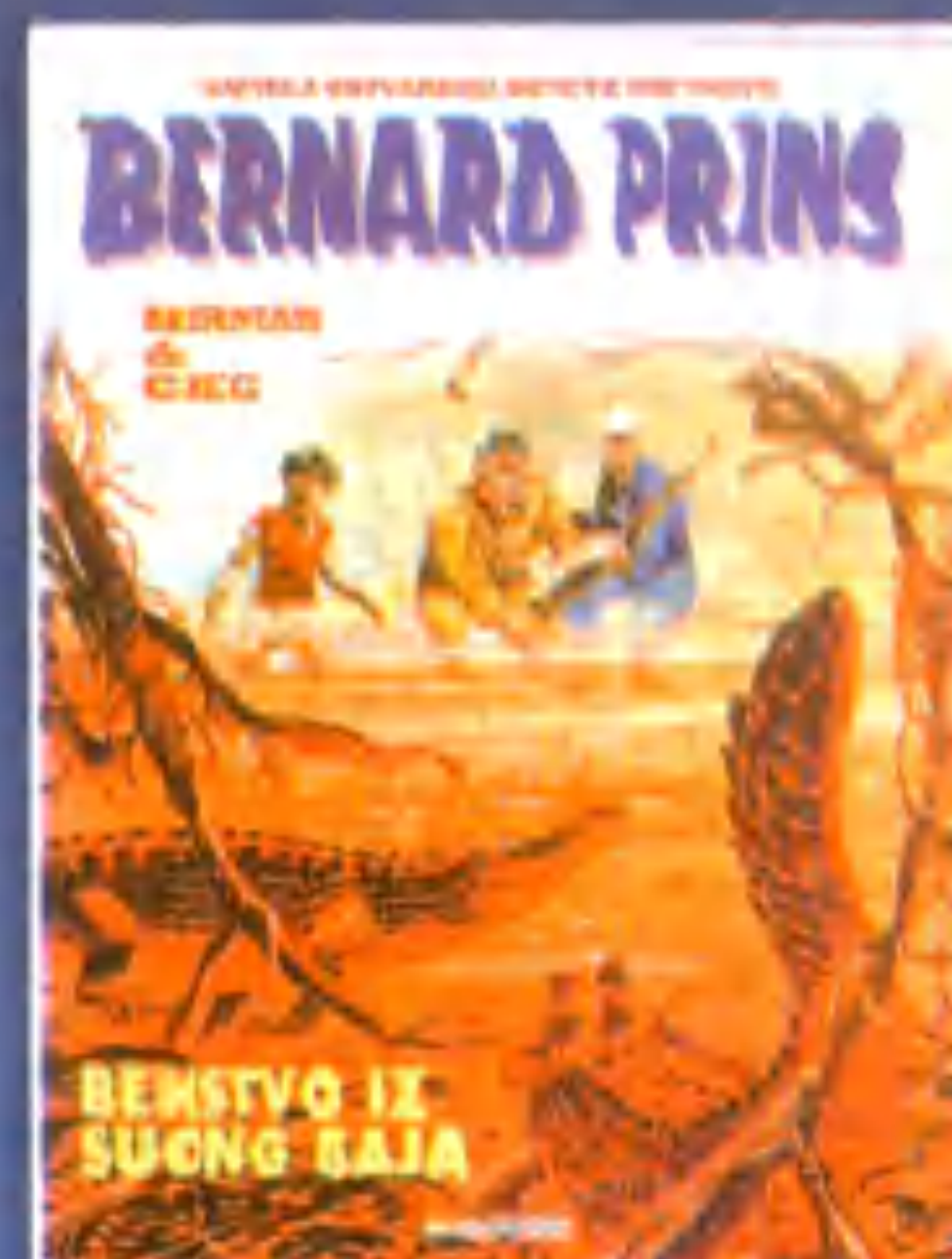
POTRAŽITE NAŠA REDOVNA STRIP IZDANJA

početkom meseca

sredinom meseca

VELIKI IZBOR STRIP ALBUMA

INFORMACIJE
NA TELEFON:
021 332 220

MARKETPRINT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00342

